

KÖNYVHÉT

KÖNYVES HAVILAP • XIII. ÉVFOLYAM • 9-10. SZÁM • 2009. MÁJUS • ÁRA 440 FT • ELŐFIZETŐKNEK 330 FT • WWW.KONYV7.HU

Kertész Ákos
Nekem szülőházam

Murányi Gábor
Radnóti kézjegyei

„Az író akkor van elemében, ha az emberi lényt problémaként ábrázolja.”

Márton László

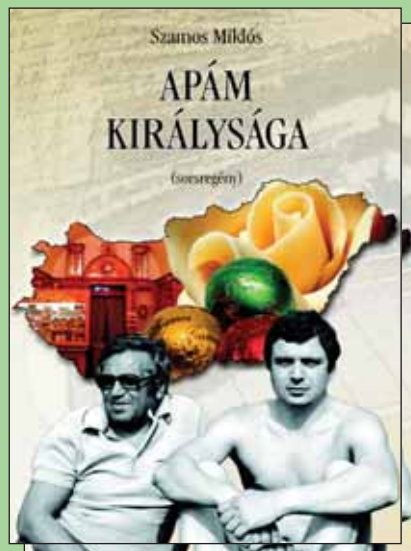
„Bármennyire is fájdalmas, nem védte meg Radnótit a kikeresztelkedés...”

Pomogáts Béla

Fotó: Szabó J. Judit

A MARCIPÁNKIRÁLYNAK ÉS FIÁNAK REGÉNYE

Fekete Sas Könyvkiadó
e-mail: feketesas@feketesas.hu
honlap: www.feketesas.hu

A hallgatásról többet tudunk, mint a mesélésről
Kőrösi Zoltán

MÓRA

K ö n y v k i a d ó

www.mora.hu

Marék Veronika

TEGNAP, MA, HOLNAP

A BARÁTSÁGOS HARAPOFÓGÓ

Felelgetős könyvek

24 oldal, ill. a szerző

A könyvecskéből a legkisebbek megismerhetik a napok neveit, sorrendjét és azt, hogyan készül a játépolc.
1790 Ft

Bálint Ágnes

MI ÚJSÁG A FUTRINKA UTCÁBAN?

184 oldal, ill. Kende Márta

A tévéből már jól ismert játékos mesefigurák, Morzsa kutya, Egerentyűék, Böbe baba, Cicamica és barátaik most a könyv lapjain elevenednek meg újra.

2390 Ft

Móricz Zsigmond

ÁLLATMESÉK

56 oldal, ill. Reich Károly

Móricz állatos verses meséi nemzedékek óta a legkisebbek kedvencei. (Iciripiciri, A török és a tehének, A csizmadia malaca stb.) Szókincse, fordulatai és humora a magyar népnyelvből merít.

2290 Ft

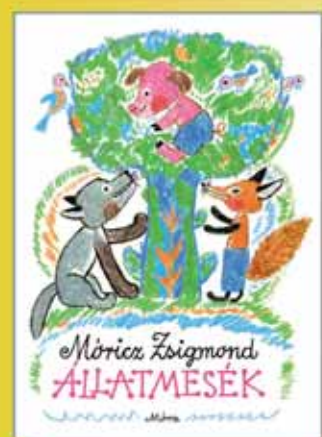
Békés Pál

A KÉTBALKEZES VARÁZSLÓ

152 oldal

Fitzhuber Dongó a legügyetlenebb varázslótanonc, aki éppen diplomájára vár. Meg is kapja, így oklevele birtokában egy lakótelepen kezdi pályáját, ahol mesék még nyomokban sem léteznek. Vagy mégis? ... A fergeteges humorú meseregény alakjait Sajdik Ferenc rajzai keltik életre.

2390 Ft

• **Megjelenik havonta**

• Ára: 440 Ft

• Előfizetőknek: 330 Ft

Előfizetési díj: 3960 Ft egy évre

• Kiadja:

Kiss József Könyvkiadó,

Kereskedelmi és Reklám Kft.

Az 1795-ben alapított

Magyar Könyvkiadó és

Könyvterjesztők Egyesülésének

a tagja

• Szerkesztőség,

hirdetésefvétel, előfizetés:

1114 Budapest,

Hamzsabégyi út 31.

• Telefon/fax: 466-0703,

telefon: 209-1875, 209-9140,

209-9141

• E-mail:

konyvhet@t-online.hu

• Főszerkesztő, felelős kiadó:

Kiss József

• Főszerkesztő-helyettes:

Csokonai Attila

• Lapmenedzser:

Könnnyű Judit

• Művészeti vezető:

Szabó J. Judit

• Marketingvezető:

Jakab Sára

• Szedés, tördelés:

Blasits Ildikó

• Nyomás:

Pauker Nyomdaipari Kft.

• Felelős vezető:

Vértes Gábor

ügyvezető igazgató

• ISSN 1418-4915

• A hirdetésekben

közöltekért a kiadó

és a szerkesztőség

nem vállal felelősséget

• Terjeszti:

a Bookline.hu Nyrt.,

a Lira és Lant Zrt.,

a Magyar Lapker Rt.,

a Libri Kft., a Magyar Posta Rt.

Hírlap Üzletág, Fok-ta Bt.,

előfizethető a kiadónál.

Külföldön előfizethető

a Hungaropress

Sajtóterjesztő címén:

1097 Budapest, Táblás u. 32.

Magunkat ajánljuk

Könyvhét, 2009. május

■ Most éppen április közepe van, az előző számunkban oly sokat emlegetett Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál a jövő héten kezdődik, az ünnepélyes megnyitó napján már nyomdában lesz ez a számunk. A „naptári elrendezkedésünket” amiatt emlegetem gyakran e hasábocon, mert befolyásolja lapunk tartalmát, következő számunkban például nem lesznek fesztiváli eseményekről „helyszíni tudósítások”, mert az már csak következő, azaz júniusi számunkban jelenhetne meg, amikor már az Ünnepi Könyvhét lesz fő témánk.

Májusban viszont fő témánk Radnóti Miklós, születésének 100. évfordulója lesz május 5-én, így mostani számunkban rá emlékezünk. Májusnak másik, könyves szemmel nézve jelentős eseménye a Szent István Könyvhét, amelyet idén tizenhetedik alkalommal rendez meg a Szent István Társulat partnerei összefogásával.

A Szent István Könyvhétre időzítette a Szent István Társulat a Szentek élete című reprezentatív kiadványát, a kötet létrehozója, Diós István beszámolt lapunknak a mű megszületésének körülményeiről.

A Radnóti-évfordulóhoz kötődő írások közül elsőként a Pomogáts Bélával készített interjút ajánlom olvasóink figyelmébe: Radnóti Miklós katolicizmusról beszél. Ferencz Győző munkássága Radnóti műveinek közreadásában és értelmezésében megkerülhetetlen: Jols-

vai Júlia írt Radnóti-monográfiájáról és az Ikek hava-Napló kiadásáról. Radnóti versei halhatatlanná tették szerelmét, Gyarmati Fannit, kapcsolatról szól egy rövid írásban Kicsi Sándor András. E számunkból sem maradnak ki persze állandó rovataink, és könyvújdonságokról, aktuális eseményekről is beszélünk. Kőrösi Zoltán Szerelmes évek – Gyávaság c. kötete újdonság, Kőrösi Zoltán arról beszélt a Könyvhétnek, miért a családregegy műfaját folytatta új kötetében is. Márton László Palládium-díjat kapott, ennek alkalmából beszél arról, mi a díjak szerepe az író életében, mi az értékelés igazi alapja.

Végül Vasy Géza szavait ajánlom figyelmükbe az „Emberben könyv” rovatunkból: „Abban reménykedem, hogy amíg emberiség van, addig a fiúk, a lányok, a nők, a férfiak mindig szerelmesek lesznek, s ilyenkor szeretnének választékosan fogalmazni. Kölcsönkérlek hát Shakespeare, József Attila, a 100 éve született Radnóti Miklós vagy egy 100 év múlva megszülető költő szavait...”

A Szerk.

XVII. Szent István Könyvhét 2009. május 11 – 16.

■ A Szent István Társulat szervezésében az idén tizenhetedik alkalommal kerül megrendezésre a Szent István Könyvhét, a keresztény szellemiségű könyvkiadók legrangosabb hazai könyvünnep. A rendezvény 2009. május 11-én, 11 órakor a Pázmány Péter Katolikus Egyetem dísztermében tartandó ünnepi megnyitóval veszi kezdetét (Budapest VIII. Szentkirályi u. 28. II. emelet). A könyvhetet Dr. Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, a Szent István Társulat fővédője nyitja meg. A megnyitón bemutatásra kerülnek a könyvhét újdonságai, s Erdő Péter valamint Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök, a Stephanus Alapítvány elnöke, a Magyar Katolikus Rádió vezérigazgatója átadják az idei Stephanus-díjakat teológiai és irodalmi kategóriában. A megnyitón közreműködik a Budapesti Vonósok vonósné-

gyese. A budapesti Ferenciek terén huszonekét, Makovecz Imre által tervezett jurta-sátorban naponta 9–19 óráig 30 könyvkiadó várja az érdeklődőket. A részt vevő kiadók az ország számos térségét képviselik, Budapesten kívül Szegedről, Vácra, Pannónhalmáról, Kecskemétről, Csolnokról, Kiskunfélegyházáról, a Délvidékről és Erdélyből is érkezik egy-egy könyvkiadó. Az egyes kiadók által képviselt szervezetek, egyesületek, egyházak köre is széleskörű. Jelen lesznek a magyarországi szerzetesrendeket képviselő kiadók, a protestáns kiadók, a katolikus sajtót képviselő kiadók, katolikus egyházi kiadók és csatlakoztak az eseményhez magánkiadók és terjesztők is. A könyvhétre ellátogató olvasókat közel hétezer kiadvánnyal, köztük 70 könyvheti újdonsággal várják. Irodalmi, lelkesítő, teológiai, történelmi és filozófiai művek egyaránt megjelennek. A Ferenciek terén ismét találkozhatnak az olvasók és a szerzők, összesen csaknem hatvan szerző: író, költő, teológus dedikálja műveit.

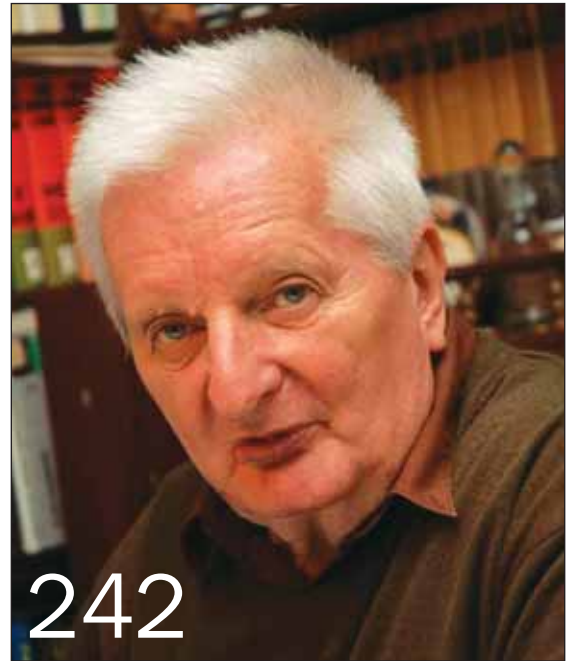

Radnóti Miklós és Gyarmati Fanni

„Radnóti Miklós életében, és mért ne hihetnénk az eddigi életrajzoknak, mindösszesen három nőnek volt e tekintetben figyelembe vehető szerepe. S ha szabad így kifejezni magunkat, az abszolút főszerep Gyarmati Fannié.”

„Piarista diákként magam is ismertem Sík Sándort, és tapasztaltam, hogy az 50-es évek elején a piarista gimnázium nyitott légköre minden értéket, szellemiséget, emberi jelenséget befogadott. Radnóti úgy érezte, hogy otthonra talál abban a világban, amit Sík Sándor reprezentál.” – Pomogáts Béla

214. oldal

A történet egyfajta időkapuzata

Minden olvasó felépítheti a saját olvasatát

Beszélgetés Kőrösi Zoltánnal (Szénási Zsófia)

217. oldal

PANORÁMA

Guy de Pourtalès: **Három zárandok Chartres-ba tart**

Ihsan Oktay Anar:

Efrasiyab történetei

Gerő András: **Se nő, se zsidó**

Piotr Klodkowski:

A Kelet csodálatos zamata

219. oldal

KÖNYVBÖLCŐ

Tarján Tamás

Kerekszületésnaposok

220. oldal

Megjelent könyvek

2009. március 20. – április 16.

A forgalomba került könyvek válogatott listája a Könyvtárellátó adatbázisa alapján. A teljes lista és a művek további adatai a Könyvtárellátó honlapján (www.kello.hu) tekinthetők meg.

224. oldal

LAPMARGÓ

Murányi Gábor

Radnóti kézjegyei

Rendhagyó Lapmargót kínálok ebben a hónapban. A centenáriumi Radnóti-év, a Könyvhét Radnóti száma (s hadd valljam be: némiképp a krónikus időhiány is) alkalmi stílusváltást eredményezett. Egy néhány hónapja megjelent kötetből emelem át nagy kedvvel végzett irodalmi nyomozásom produktumát, az Alexandra antikvárium kincseiből összeállított műves – szakmai berkekben még az ellendrukkerekből is kényszerű elismerést kicsiholó – album Radnóti Miklós fejezetét.

226. oldal

GYERMEK, IFJÚSÁGI

Az ÜKH-ig előnyben a kicsik

(Cs. A.)

228. oldal

Csodás helyek, csodás képek

Képzeltel zarándoklatra hívja olvasóját a Kossuth Kiadó Misztikus és szent helyek atlasza című nagyformátumú albuma,

amely messze nem csak a „klasszikus” zarándokhelyek albuma: természeti és ember alkotta csodák világába vezet be. (Laik Eszter)

230. oldal

A legenda nem mesebeszéd

Beszélgetés szentekről, boldogokról Diós Istvánnal Nagy munkába kezdett öt évvel ezelőtt a Szent István Társulat megbízásából Diós István, aki papi hivatását az Egyetemi templomban gyakorolja. A Papnevelde utcai szeminárium könyvtárában kerestem fel, ahol megmutatta azokat a régi vaskos köteteket,

amelyekre a most húsvét után megjelent Szentek élete című kétkötetes művet alapozta. (Mátraházi Zsuzsa)

231. oldal

Hit, hivatás, hitelesség

Asztali beszélgetések 2.

A csendesség felé (Laik Eszter)

232. oldal

A műgond kiment a divatból

Márton László az írói problémáról

Amit láttál, amit hallottál című novellakötetére néhány hete Palládium-díjat kapott. Ír, tanít az Író Akadémián, műfordít, nem is keveset. A közelmúltig epikai műveit írógéppel írta, a drámákat és a fordításokat előbb kézzel. (Szénási Zsófia)

234. oldal

Hinni kell a csodákban

Beszélgetés Szamos Miklóssal „A cukrászatnak is megvannak a maga hétköznapi csodái és misztériumai, és a maga Lázárjai.” (Illényi Mária)

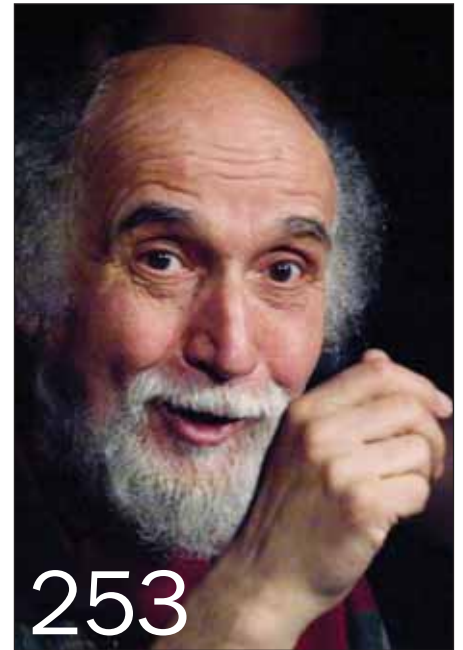
214.

„...a mi országunkban évtizedek teltek el úgy, hogy nem tanultuk meg, hogyan kell meghallgatni másokat, és nem tanulhattuk meg azt sem, hogyan meséljünk a saját életünkről. Csak annak vannak emlékei, aki el is tudja mesélni őket – mi azonban a hallgatásról többet tudunk, mint a mesélésről.” – Kőrösi Zoltán

■ „A permanens boldogság ábrázolása akkor tud művészileg sikeres lenni, ha annak veszélyeztetett volta is kifejezésre jut, vagyis az, hogy a következő pillanatban mélységes szakadékba fog zuhanni. Az író akkor van elemében, ha az emberi lényt problémaként ábrázolja. Emiatt van, hogy Dante művében a Pokol ábrázolása érdekesebb mint a Paradicsomé...” – Márton László

232

253

■ „Szóval igyekeztem kipróbálni magamból valami humorosat. A nevetés azonban nem jött át, a batiszt zsebkenőjüket a szájuk elé tették, nehogy én azt higgyem, hogy ők azt hiszik, hogy én azt hiszem.” – Sándor György

235. oldal Irodalom képekben és táblázatokban

Kappanyos András:
A magyar irodalom
képes atlasza
(m.zs.)

236. oldal ANTIKVÁRIUM Tallózás a Radnóti- irodalomban (Cs. A.)

238. oldal „nem tudok én meghalni se, élni se nélküled...” Radnóti Miklós és Gyarmati Fanni (Kicsi Sándor András)

239. oldal „Az ember haláláig egy művön dolgozik” Április 21-én nyílik a Petőfi Irodalmi Múzeumban a 100 éve született Radnóti Miklósról emlékező kiállítás. A kiállítás rendezőjével, Varga Katalinnal beszélgettünk. (J. J.)

240. oldal Élet és költészet egysége

Ha alaposabban szeretnénk megismerni Radnóti Miklós életrajzát, műveinek keletkezési körülményeit, illetve költészetét, érdemes Ferencz Győző monográfiájához fordulnunk. Az igen alapos, a korábbiaknál sokkal mélyre hatolóbb munkát megjelenésekor sokan sok helyen méltatták, ám ha az évforduló kapcsán szeretnénk újra elmélyedni az életműben, a alapszövegeken mellett ezt a kötetet kell a kezünkbe venni.
(Jolsvai Júlia)

242. oldal Radnóti Miklós katolicizmusa

Interjú Pomogáts Béla irodalomtörténésszel
Radnóti Miklós 1943. május 2-án keresztelkedett meg. A szertartást a pesti bazilikában tartották, legszűkebb baráti köre sem tudott róla. A szentséget egykori egyetemi professzora, Sík Sándor szolgáltatta ki neki, és Zolnai Bélát, egykori nyelvész tanárát választotta keresztapjának.
(Szepesi Dóra)

244. oldal Akit olvasni kell az egész világon Interjú Ozsváth Zsuzsannával (Csokonai Attila)

245. oldal Keresztneveink (E. B. L.) Kreativitás, avagy világhír deres fővel (E. Bártfai László)

246. oldal Visszatekintés a szakadék széléről (Dr. Bódis Béla)

247. oldal Reménytelen valóságok John Twelve Hawks: The Dark River (Pompor Zoltán)

248. oldal KERTÉSZ ÁKOS Nekem szülőházam

250. oldal Sikerlista

253. oldal Bevezetés–Átvezetés– Kivezetés

Beszélgetés Sándor Györggyel
Sándor György előadóművész-író-humoralista a magyar művészeti élet sajátos színfoltjaként tűnt fel az Egyetemi Színpadon, a '60-as évek derekán abszurd, meglepő asszociációkra építő, első önálló estjével. Közel félévszázados pályafutása alatt több mint tíz önálló esttel, számtalan utcai játékkal és hét könyvvel jelentkezett.
(Maczkay Zsaklin)

254. oldal EMBERBEN KÖNYV Halmozottan előnyös helyzetben

Beszélgetés Vasy Gézával
(Mátraházi Zsuzsa)

A történet egyfajta időkapszula

Minden olvasó felépítheti a saját olvasatát

A magyar irodalomba visszavert a történetmesélés – vallják a kritikusok. Kőrösi Zoltán Szerelmes évek – Gyávaság című új regényével, amely az előzőhöz (Milyen egy női mell?) hasonlóan család-történet, ehhez a vonulathoz csatlakozik. Reméli, hogy történetei másokat újramesélésre ösztönöznek. A történet egyfajta időkapszula, amibe életminták vannak belesűrítve. Épp ezért notesszel jár-kezel és mindent feljegyez. Az író évekig vezette a Magyar Rádió Művészeti Szerkesztőségét, jelenleg főállásban az egri színházban dolgozik, főszerkesztője a litera.hu című irodalmi portálnak és tanít a színművészetin.

■ – Mivel színházban dolgozik, adódik a kérdés: közel áll a színházhoz és a drámához? Edigi munkásságából inkább prózaírónak tűnik. – Jó a színházban lenni, nagyon izgalmas világ. Amikor az ember otthon dolgozik, összezárva a gépével, az magányos dolog, a színház meg testmeleg közeg, amiben jólesik feloldódni. De semmi kétség: műfaji besorolásban én tényleg prózaíró vagyok, történetekben és mondatokban, bekezdésekben gondolkodom. – A Szerelmes évek családtörténet, három nemzedék életét fogja át a 20. században. Mi az előtörténet vagy a motiváció?

– Bizonyos szövegrészletek 15 éve keletkeztek, az emlékeim 30–40 évesek, de a könyv egy év alatt kapott konkrét formát. Két család élete olvad össze: az egyik a saját családom, a másik pedig egy szociográfiai riportgyűjteményből való élettörténet. Egy hatvan év körüli asszony és a lánya története, akik a holokauszt elől nem nyugatra menekülnek, hanem magukat rejtve Budán egy Wehrmacht alezredes szakácsnőiként élik át a vészorszakot. Ebben az értelemben tehát a kiindulás mind a két szálon nagyon is valós történet, de természetesen a regényben megrajzolt család nem azonos sem az én felmenőimmel, sem az előbb említettel, mint ahogyan a jelen generációk leírt élete sem vág teljesen egybe az enyémmel vagy a fiaméval. Más kérdés, hogy remélem, hogy a regénybeli családban sokan ismernek a saját felmenőikre, s tán önmagukra is.

– A zsidó motívum fontos volt az Ön személyes életében, vagy az emlegetett történet miatt kapott hangsúlyt?

– A 20. századi Magyarország történetéről szerettem volna beszélni, a történelmi fordulók és az egyéni sorsok egymás melletti elsiklásáról. Történeteket kerestem, és megértettem, hogy a zsidó sorsoknak van egy olyan kitettsége, ami a saját családom sorsával összeolvasztva talán egy nagyobb család, az ország sorsáról is beszélhet. De hadd áruljak el egy műhelytitkot: eredetileg kizárólag a saját gyerekkoromról, a hetvenes évekről szerettem volna írni. Régóta foglalkoztat, hogyan lehet megfogni ezt a korszakot, ami valami szürke gomolygásként él, történet nélküli történetként él bennem, miközben tele van a gyerekkor ízeivel, tapintásával, hangjaival, szavaival. Az a nevelődés érdekelt, amit a motóul választott Nádas-idézet úgy fogalmaz

meg, hogy „Élni tanítani a felnövekvő generációt vagy túlélésre nevelni, ez két teljesen különböző felfogás”. Neki is kezdtem a gyerekkoromról beszélni, ám a történetek újabb történetekre nyíltak, s lám, máris három generáció családtörténetét meséltem el. Megértettem, hogy nem lehet a saját gyerekkoromról beszélni anélkül, hogy a szüleim nevelődését és gondolkodását ne akarnám megérteni, és nem lehet úgy sem, hogy a fiamat kihagyom belőle.

– Apa Apukájáról és Apa Anyukájáról beszél a regényben. Ez a távolságtartást célozza meg, vagy csupán nyelvi játék?

– A nyelvi játék infantilizmusa és a működő férfiszemérem, mint az emlékezés és a mesélés két végpontja, alighanem jobban leleplezheti azokat az időket, mint jó néhány komoly esszé. Ha visszagondolunk, hogy milyen volt egy Wartburg arca, vagy

hogyan nézett ránk egy szódászfifon, az tán többet árul el a hetvenes évekről, mint néhány évszám. Egy mindentudó történetmesélő és egy, a világot éppen megismerni akaró gyerek nyelvezte egy regényben, azt hiszem, akkor működhet jól, ha vannak olyan biztos nyelvi kapaszkodók, amelyekre mindannyian ráismerünk. Ha él és hat a történet, akkor Apa Apukája és Apa Anyukája megjelenítése mindannyiunk szüleiről és mindannyiunk gyerekkoráról beszél.

– **Tudatosan kutatta a saját családtörténetét?**

– Nézze, errefelé, a mi országunkban évtizedek teltek el úgy, hogy nem tanultuk meg, hogyan kell meghallgatni másokat, és nem tanulhattuk meg azt sem, hogyan meséljünk a saját életünkéről. Csak annak vannak emlékei, aki el is tudja mesélni őket – mi azonban a hallgatásról többet tudunk, mint a mesélésről. A családtörténeteink, akár a szűkebb, akár a tágabb családra gondolunk, ott élnek bennünk, elmondásra, mesélésre várnak. Ez a regény a fiam szavával, az ő nézőpontjából íródott, valójában ő meséli el az apja, anyja, a nagypapa és nagymama történetét. Ha akarja, úgymint olvashatja hát, hogy ez a regény a bizalomról szól. Arról, hogy a hallgatások ellenére élnek és velünk vannak a történeteink. Vagy úgy is mondhatom: velünk vannak az ő szerelmes éveik.

– **Ezért is mondhatja, hogy már 15 éve megvannak bizonyos epizódok, történetek a regényben.**

– Hogyne. A családom sok szempontból tipikus családja volt és maradt is ezeknek az éveknek. Arról a titokról akartam beszélni, hogy miként lehetett boldog az ember a 60-as, 70-es években a létező szocializmusban, pontosabban, mit jelentett akkor, s mit jelenthet ma a boldogság. Nem volt más választásom, mint a legőszintébb személyesség. Mert nem csak az a kérdés, hogy létezett-e boldogság (persze, hogy létezett), fontosabb titok, hogy vajon felismerték-e ezek az emberek, hogy éppen boldogok, vagy boldogtalanok. Ez az a tudás, aminek ma is a híján vagyunk, s ez az, amiről muszáj beszéljünk. A családom apai ága – ahogy a regényben is – öt fiútestvérből állt, a Vas megyei faluban az apai nagypám volt a hentes, mészáros, vendéglős, a nagymamám a Hangya boltot igazgatta. Az öt fiúgyermeket ezekre a szakmákra oktatták, az államosítás azonban közbeszólt és radikálisan megváltoztatta a fiatal embereknek az életét. A létező szocializmusban mindegyikük egyfajta karriert csinált, mindegyikük megérte a rendszerváltást, többé-kevésbé tragédiaként. Történetként tehát nem kerülhettem meg e parabola valóságát, s mondhatom, igen, a saját családomról is beszéltek.

– **Nemcsak hallgatni kellett megtanulni, gondolom, hanem rávenni őket, hogy meséljenek, hiszen ezek az elhallgatás évei is voltak.**

– Sajnos, mifelénk nagyon megtanultak az emberek hallgatni, ami nem csupán a történetek hiányát jelentette, hanem azoknak az életmintáknak a hiányát is, amivel a következő generációk magukra nézhetnének. S ráadásul a mesélés képessége, ezt tudjuk, a testnek és e léleknek egyaránt fontos, tanulni és gyakorolni kell. Azt hiszem, ilyen szempontból az én családom megint csak tipikusnak mondható: a történelem mellett éltünk, és befelé fordultunk, ez tűnt a túlélés zálogának.

– **Úgy éreztem, hogy jelen vannak a férfiak a történetekben, de valahogy mindig a nők szűrőjén át tapasztaljuk meg a világot.**

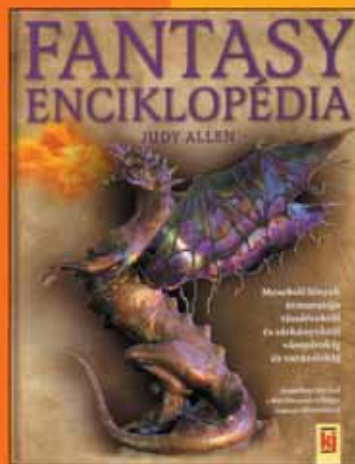
– A magamfajta férfiak sokat handabandáznak a világban, de a tartófonatok a nők kezében vannak. A folytonosságot és továbbélést a nők jelentik, mint ahogy ők a legjobb mesélők és olvasók is.

– **A regény alcíme: Gyávaság. Mit jelent ez?**

– A regényben szereplő mindhárom generáció olyan korszakban élt, amikor az élés és a továbbélés kérdése elválaszthatatlan volt a megalkuvástól. A Gyávaság nemcsak alcím, hanem kérdés és állítás: a boldogság lehetőségét jelenti, a szeretni merés, az élni tudás bátorságát és gyávaságát.

Szénási Zsófia

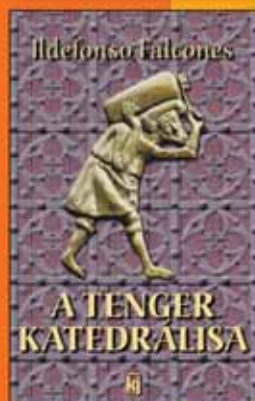
A Kiss József Könyvkiadó ajánlja

Judy Allen

Fantasy enciklopédia
144 oldal, 400 színes fotó, kép illusztrációval, 4480 Ft

Tündérek, sárkányok, varázslók, mágia és bűbáj – ismeretterjesztő képekgyűjtemény gyerekek számára az emberiség képzeletében létező lényekről, a fantázia világáról.

Ildefonso Falcones

A Tenger Katedrálisa

486 oldal, 2990 Ft

A katalán középkor lenyűgöző regénye – életében a mennyet és a poklot egyaránt megjáró barcelonai Arnau Estanyol története.

Julia Navarro

A Szent Lepel titkos szövetsége

464 oldal, 2980 Ft

Gyilkos és öngyilkos küzdelem a torinói lepelért, Jézus halála óta... Mindenki a Szent Leplet akarja.

Thomas Gifford

Assassinók

664 oldal, 2990 Ft

Nyolc gyilkosság. Nem tudni, miért... A nyomok az egyházon belüli titkos csoporthoz, az assasinókhoz vezetnek.

Ken Goddard

Máglyatűz

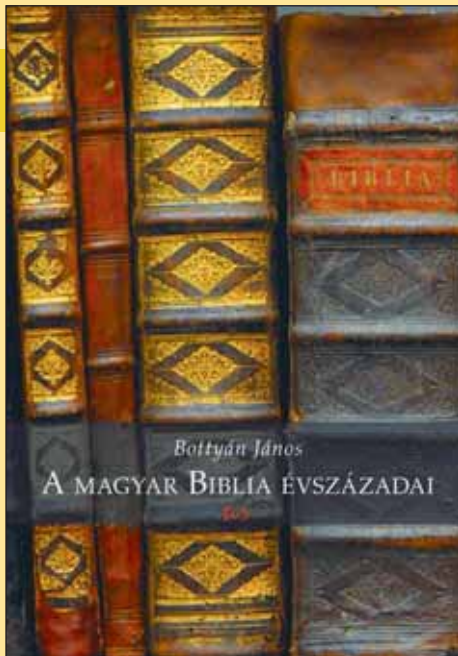
336 oldal, 2490 Ft

Nagyszerű krimi, kiváló olvasmány: Los Angeles az olimpiára készül – a terroristák szintén... Huntington Beachen úrrá lesz a káosz.

Csak keresni kell – a könyvesboltokban

www.konyv7.hu

Bottyán János
A MAGYAR BIBLIA ÉVSZÁZADAI

Szerkesztette: Pecsuk Ottó
Sajtó alá rendezte: Fekete Csaba
2., átdolgozott kiadás
260 oldal, keménytáblás; 2100 Ft
Fekete Csaba az 1982-ben megjelent
könyvet változatlanul hagyva, bár sok
hasznos jegyzetanyaggal kiegészítve, egy
új fejezet betoldásával pótolta az elmúlt
negyedszázad itthoni bibliafordító
munkájának vázlatos áttekintését.

A KÁLVIN KIADÓ AJÁNLATA

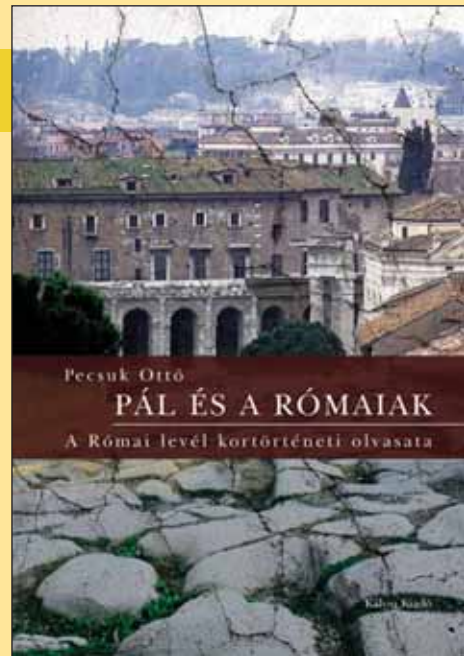
**Programjaink a Szent István Könyvhéten,
a Pilinszky Irodalmi Kávéházban:**
(Bp. Váci u. és Szabad sajtó u. sarok)

2009. május 11. 16 óra
Pecsuk Ottó: PÁL ÉS A RÓMAIAK
című könyv bemutatója

2009. május 14. 14 óra
Menjetek a keresztutakra! –
Könyvterjesztés a templom falain kívül
Könyv/Misszió könyvszakmai
műhelybeszélgetés
(Harmat, Kálvin és Luther Kiadó szervezésében)

Megrendelés, információ:
1113 Budapest, Bocskai út 35.
Telefon/fax: 386-8267
www.kalvinkiado.hu
www.reformatus.hu/kalvin_ev
Szent István Könyvhét, május 11-16.
Budapest, Ferenciek tere

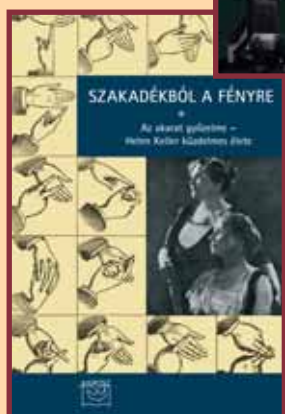

Pecsuk Ottó
PÁL ÉS A RÓMAIAK
A Római levél kortörténeti
magyarázata

376 oldal; keménytáblás; 2900 Ft
Pecsuk Ottó jól használható „kommentári”
ad a Római levélhez, miközben bevezeti
olvasóit az első századi Római
Birodalom, a korabeli judaizmus
és az ősegyház világába, dinamikus
képet rajzol az apostolról, együttgondol-
kodásra és további tanulmányozásra
ösztönözve olvasóit.

A Jó könyv – szolgálat

A Kairosz Kiadó ajánlata

Helen Keller:
SZAKADÉKBÓL A FÉNYRE
Az akarat győzelme
Helen Keller küzdelmes élete
320 oldal, 3200 Ft

Helen Keller önéletírása egy süket-
néma és vak leány diadalmas szelle-
mi és lelki fejlődésének útja. A meg-
rendítő és egyben csodálatot kiváltó
hosszú életpálya végén Helen le-
tudta írni: „Köszönöm Istennek fo-
gyatékoságomat, mert általa talál-
tam meg magamat, munkámat és
Istenemet.”

Malcolm Muggeridge:
VALAMI NAGYON SZÉPET ISTENÉRT
Boldog kalkuttai Teréz
180 oldal, 2600 Ft

Ez a kötet egyfajta krónika, egy kü-
lönleges asszony evangéliuma, azé a
szerzetesnőé, akit Teréz anyaként
ismer és boldogként tisztel az egész
világ. A könyv tv-interjúkat, rendi
szabályzatokat, Teréz anya leveleit,
intelmeit, gyakori imádságait, gyá-
korlati elképzeléseit tartalmazza.

Sárdi Jenő:
HOSSZÚ ESZTENDŐ
„Vae victis!”
386 oldal, 3500 Ft

A szerző naplójegyzetéből össze-
állított művében a német- és fran-
ciaországi fogolytáborok történe-

tei révén döbbenetes hozzáértés-
sel jeleníti meg a hadifoglyok ex-
less állapotát, nem felejtve el a
reménytelenségben fel-felvillanó
élőni akarás találékony megnyi-
latkozásait sem.

Skultéty Csaba:
KÁRPÁTALJA MAGYARSÁGA
A VIHAROK SODRÁBAN
220 oldal, 3200 Ft

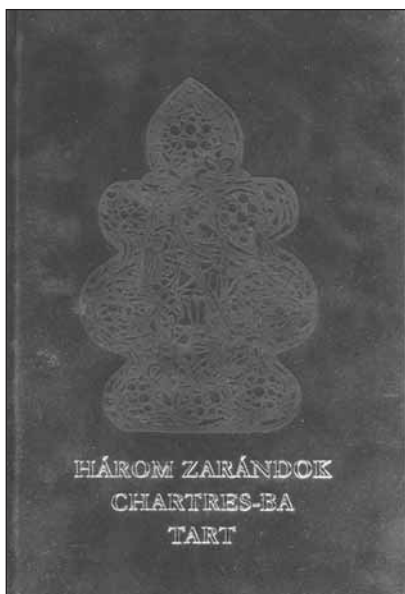
A szerző a hidegháború kellős
közepén fiatalemberként belép a
Szabad Európa Rádió szerkesztősé-
gébe, és ezzel vállalja, hogy talán
soha nem térhet vissza hazájába.
Vajon a Nyugaton töltött harminc-
kilenc év alatt felmerült-e benne a
gondolat, hogy a szovjet birodal-
om és vele az egész kelet-közép-
európai tömb egyszer összeomlik?

Bíró András:
SEGÍTSÉG! VETTEM EGY
KISKUTYÁT!
100 oldal, 2000 Ft

Ez a kis könyvecske azért született,
hogy eligazítsa kutyabarát olvasóit
a legfontosabb kérdésekben: Ki
tarthat kutyát, és mivel jár a kutyatartás?
Hol, kitől és milyen kutyát
vásároljunk? Hol tartsuk, és mivel
etessük? Hogyan neveljük, mire taní-
tunk? Állatorvosnak megmutas-
suk-e, és ha igen, mikor?

Külföldi irodalom

Gyógyító
zarándoklat

■ Guy de Pourtalès (1881–1941) svájci francia író *Három zarándok* című legendája 1941-ben jelent meg először Svájcban. A szerző 1940-ben, a Franciaországot megszálló náci németek elleni csatában elesett fia, Raymond de Pourtalès-nek dedikálta, a „hiába- valónak hitt áldozat” megrázó lelki válságában.

A legendát 1953-ban az akkor negyvennégy éves, a francia neokatolikus szerzők iránt különös rokonszenvet érzett Ignác Rózsa író költötte át rímelő magyar ballada formában. Az akkor tizenhét éves fejfel anyjának a gépelésben segédkező Makkai Ádám dolgozta át a szöveget, s látta el utószóval. Ignác Rózsa életműkiadását a csíkszeredai Pro-Print Kiadó vállalta, s fia, a nyelvész-ként és költőként is ismert Makkai Ádám a távoli Hawaiiiról gondozza a hagyatékot.

A mű azt írja le, hogy Franciaországban a lepra idején egy ferences papnak látomása támad: a betegség akkor távozik, ha hárman – férfi, asszony és gyermek – Párizsból Chartres-ba zarándokolnak. S valóban hárman – Gergő, Nevenincs és Bálint – útra kelnek, hogy sok viszontagság után, leprásan, genyenes sebekkel elérjék a chartresi katedrális. „Párizsban, a nagyvárosban / lepra többé nem kísér-

tett. // Soha, soha emberfia, / valóságos, földi nevét / e háromnak meg nem tudta. / / Tudta Isten, / s ez elég.”

A gyönyörű mese egyaránt szól gyermekekhez és felnőttekhez. Az Ignác Rózsa születésének 100., halálának 30. évfordulójára, hawaii-magyar közös kiadásban megjelentetett könyv bibliofileknek való műremek. A mives fedélgrafika, illusztrációk és könyvdísz Filep Sándort dicsérik.

K. S. A.

Guy de Pourtalès:
Három zarándok
Chartres-ba tart
Atlantis–Centaur
TINTA
62 oldal, 2000 Ft

Egyszer volt,
hol nem volt...

■ Lassan elfelejtjük, hogy a felnőtteknek is szükségük van a mesékre, a tanulságos történetekre, amelyek egyszerre szórakoztatnak és tanítanak. Ihsan Oktay Anar török szerző, aki népmesei elemekből építkező, de gyakran meglepő véget érő láncmeséit felnőtteknek ajánlja. A mesék kerettörténetét a Halál és Cezzar apó találkozása adja, az apó, miután partnere volt a Halálnak egy szerencsejátékban, pár órányi haladékat kap a halálig. Meséket mesélnek egymásnak a félelemlről, a hitről, a

szerelemlről és a paradicsomról, az öreg mind-egyik történetért egy plusz órányi életet nyer. A tét: ha az élő megneveteti vagy megrikatja a holtat, kegyelmet kap. A Halál arca olyan, mint egy álarc, képtelen nevetni vagy sírni; ha mégis, úgy nem vehetne el több lelket addig, amíg az újra vissza nem kerül rá. Ősi és egyetemes témákról van szó a párban álló mesékben (felváltva mesél a Halál és Cezzar apó): kincsvadászatról, a hitről, amelyben egy imából buddhista hívó lesz, vagy egy gazdag kereskedőről, aki egy álomnak engedelmessé, szétosztja a vagyonát és elindul megkeresni az álomban látott ősz öreget, aztán okkultizmusról, megtisztulásról és az igazság kereséséről. A hősök a török vidék jól ismert figurái: mihaszna fráterek és imámok, haramiák és kincskeresők, hétköznapi asszonyok és férfiak és deviánsok meg szörnyek. Olyan népmesei elemekkel, az Ezeregyéjszaka meséiből (is) ismerhető toposzokkal van tele, mint például a négy eladó lány esete a négy házasulni készülő legénnyel, vagy olyan misztikus történetekkel, mint a paradicsomba felrepülő kislány esete, vagy az égből pottyant gyerek meséje. Mindegyik önmagunkkal szembevit és a szívbéli értékek fontosságára helyezi a hangsúlyt. A szerző a Nobel-díjas Orhan Pamuk kortársa, az izmiri egyetemen filozófiaprofesszora, nemzedékének egyik kiválósága.

Sz.Zs.

Ihsan Oktay Anar:
Efrasiyab történetei
Ford.: Tasnádi Edit
Ráció Kiadó, 2700 Ft

Történelem

A kirekesztés
régij-új útjai

■ Az Új Mandátum Kiadó gondozásában megjelent Habsburg Történelmi Kismonográfia című sorozatban közreadott nagyívű munka (alcí-

me szerint Előítételek találkozása a századforduló Monarchiájában) azt a társadalmi folyamatot kutatja, amelyben mintegy ideológiai szintézisként egymásra talált az új értelmezési módozatokban megjelenő faj- és nőgyűlölet.

A kötet első fejezete áttekin-ti a szekuláris ellenségképek európai helyzetét, és elhelyezi e koordináták között a sajátos helyzetű, speciális problémákkal küzdő Monarchiát. A modernitás korszaka önmagában is számos feszültséget hordozott, amely mélyen érintette az individuumot is. Ehhez hozzájárult, hogy az új eszmeáramlatok mellett (rasszizmus, bolsevizmus) megteremtette a maga újraértelmezett ellenségképeit is, amely elsősorban a zsidókat és a nőket jelentette. „A Habsburg Monarchia alapvető kulturális normájává vált – írja Gerő András találóan jellemezve a korszakot –, hogy semmi sem az, aminek látszik. Karl Kraus, Német-Ausztria mindenkit utáló írója Az emberiség végnapjai című művében felemlíti, hogy az innen kivándorolni akaróval kitöltettek egy kérdőívet, amelyen az a kérdés is szerepel, miért akar kivándorolni. Kraus szerint a helyénvaló kérdés inkább az lett volna: miért akar itt maradni? Robert Musilnak a Tulajdonságok nélküli ember című műve is ezt a jelenséget tükrözi éppúgy, mint a Prágában élő, németül író Franz Kafka sokkal komorabb képet mutató alkotásai.”

Sajátos helyzetben volt a Monarchián belül a németiség, amelynek identitásproblémája részben abból fakadt, hogy a Habsburg Birodalomban nem lehetett önálló államuk, a német birodalomban pedig nem volt rájuk szükség; részben abból, hogy más nemzetiségek felértékelődtek a Monarchiában. Ez jó terepül szolgált a nemzeti identitásmozgalmaknak, a keresztényszocialista politikai pártoknak, amelyek közös eszmei mozzanata az antiszemitizmus volt.

E történeti áttekintés után a szerző rátér a korszak meghatározó „gondolkodói” műveinek elemzésére – az idézőjel használata nem véletlen e kontextusban a gondolkodót illetően, ha még oly következetesen is fejtették ki a maguk nézeteit.

A radikális nacionalizmus és fajelmélet című fejezet Georg Schönerer és Guido List tevékenységét tárgyalja. A fokozatosan szélsőjobb irányba tolódó Schönerer Hitlerre is nagy hatással volt, pártja, a Deutschnationale Bewegung az osztrák politikai élet meghatározó szereplője volt. Guido List a népi mozgalom ihletője és az „ariozofia” megalapítója volt. Első regényei 1884-ben jelentek meg, ezek a germán kultúra római-keresztény kultúrkörrel szembeni magasabbrendűségét hirdették.

A kötet negyedik fejezete a mindössze huszonhárom évet élt osztrák filozófus, Otto Weininger munkásságán keresztül mutatja be a nőgyűlölet és zsidógyűlölet kapcsolatát. Weininger főműve a Nem és jellem, amelyből igen tanulságos idézni a Gerő András által is kiemelt, nőkre vonatkozó, sommás értékítélet főbb pontjait: „a legalacsonyabban álló férfi is végtelenül felette áll a legmagasabban álló nőnek; a nő értelmetlen; a nő legmélyebb természetű a kerítés; a nő legbensőbb vágya a koitusz, illetve az, hogy koitáltassék; a nő lényege a testi közösség szolgálata; a nő befolyásolható; a nő csak más; a nő passzív; a nő ontologikusan hazug; a női hazugság büntetése a hisztéria; a nőnek nincs személyisége; (...) az erotikában a nő tárgy, s csak akkor jut el létehez, ha a férfi tárgyává

teszi; a nő a férfi bűne; a nők nincsenek, a nők semmik.”

Mint azt Gerő András érzékletesen megállapítja, Weininger „újítása” volt, hogy új tartalommal töltötte meg a Német-Ausztriában egyre elterjedtebb faji gondolkodásmódot: a nőgyűlölettel. Zsidóellenes szövegei jóval kevésbé eredetiek, mint azok, ahol eredendő kapcsolatot kreál a zsidóellenesség és a nőellenesség között. Weininger eszméinek továbbfejlesztését, elterjesztését végezte el a továbbiakban Jörg Lanz von Liebenfels osztrák író és publicista és Arthur Trebitsch író-filozófus, ezzel foglalkozik a Weininger szétáramlása című záró fejezet.

A kötet végi összefoglaló hasznos támpontokat ad az összegző áttekintéshez, jól feloldva azt a nyomasztó ideológia „sűrűségét”, amelyet a fejezetekben hosszan idézett művek árasztanak, és amelyeknek most végre értő elemzésük is napvilágot látott.

Laik Eszter

Gerő András: *Se nő, se zsidó Előítéletek találkozása a századforduló monarchiájában Új Mandátum Kiadó 182 oldal, 1903 Ft*

Orientalisztika

Elfogadni a másságot

■ Az eltérő kultúrájú ember nem vált ki ellenérzést, sőt, rokonszenvet és megértést

ébreszt, ha jobban megismerjük – így foglalható össze röviden Piotr Klodkowski: *A Kelet csodálatos zamata* címmel a minap megjelent könyvének mondanivalója. A lengyel orientalista, politológus, esszéista bejárta a Kelet világát, Irántól Indiáig, Kínától Arábiáig, Kambodzsától Ceylonig. Nem szakácskönyv, ahogyan a címre pillantva gondolnánk, inkább „lelki ízlelőbimbóinkra” próbál hatni. Sikerral (legalábbis nálam...). A szerző különleges képessége, hogy még a tájékozatlan és – valljuk be – többnyire előítéletes olvasó is szinte azonnal evidenciának fogadja el állításait (én legalábbis...). Extrém és hétköznapi tapasztalatait olyan lebilincselő stílusban adja közre, hogy az ember sajnálja megszakítani az olvasást, mert kíváncsi, hogy a következő oldalakon vajon milyen paradox jelenség vagy megszívlelendő ajánlás várja.

„A Kelet világában élő felebarátaink másságával szemben tanúsított tudatlanságunk rendkívül fájdalmas következményekkel járhat” – írja.

Például: van „jó” és „rossz” útlel – utóbbi többnyire keleti országok állampolgáraié, s ezért maradnak ki egy kényszerű római tartózkodás alatt abból, hogy megcsodálják az Örök Várost. A szerző bevallja: az ikertornyok elleni 2001-es terrortámadás után máig milyen gondolatok futnak át az európai ember fején, ha arab férfi ül a repülőgép szomszédos ülésén. Ezekről még a Keletet jól ismerők sem tudnak szabadulni... Vagy: „...miért lehet a kínai, jávai vagy, mondjuk, a keresztény s a buddhista sokáig jó szomszéd, és miért válhat egyik napról a másikra kiirtandó ellenségé?”

A gyarmati idők örökségként Nyugat és Kelet kultúrájának összefonódása vasos félreértésekre adhat okot: például, hogy a malajziai modern szupermarket mecsetjének rituális mosdója nem piszoár... Szomorú ta-

pasztalat, de az arab világban – a fehér bőrszín egyfajta szabadjegyet jelent, bármely szállodába belépésre jogosít – elmentében a helyiekkel... „A turista a Kelet országaiban meglehetősen kétes szerepet tölt be. Munkát ad a szállodásoknak, vendéglősöknek, sofőröknek, idegenvezetőknek és tucatnyi más szakma művelőinek...”, de: „a szegény keleti országokban a kíváncsiságba gyakran irigység vegyül, a jó üzletet beárnyékolja az identitás elvesztésének (irracionális) félelme”. És épp ezt (a Kelet országaira irányuló kulturális neokolonializmus megnyilvánulásának vélt) irracionális jelöli meg a szerző az utóbbi években turisták ellen elkövetett merényletek okának.

Tanulságos, iszonyú és szomorú képet fest a bejárt országok politikai, társadalmi, vallási és gazdasági életéről, a szingapuri „társadalombiológia” bukásától a kambodzsai vörös khmerek tömeggyilkos uralmán és a kínai „egyke”-politikán át az indiai „antiguru” bábéli miséjéig.

Azért essék néhány szó ételről is: a kínai és a koreai kutyahús-fogyasztásról a Barbár ingyencsék (találó cím, mindkét szemszögből!) fejezetben olvashatunk. A koreai vélemény: „a kutya hagyományosan a TI barátotok, nem pedig a MIENK.” Mi pedig a számukra legtisztátalanabb állat, a disznó húsát esszük, ami őket ugyanúgy elborzasztja, mint minket a kutyahús kedvelése. Indiáról mindenkinek a szent tehének jutnak eszébe, de kevesen tudják, hogy a dzsainizmus hívei a vegetariánizmust is az élet egyik formája elpusztításának tartják.

Kelet zamata néha édes, néha keserű. Minden keleti kultúra iránt érdeklődőnek ajánlom, állatvédőknek is. Sok ellenérzést feloldhat. Legalábbis megpróbálja.

Hegedűs Eszter

Piotr Klodkowski: *A Kelet csodálatos zamata Fordította Kertész Noémi Typotex Kiadó 185 oldal, 2300 Ft*

Kerekszületésnaposok

■ Javában készülünk a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál immár hagyományosnak számító eseményére: a Születésnap Irodalmi Szalonra. Mindig a fesztivált záró vasárnap délutánján, 16 órakor kerül sor azok köszöntésére – ők a „kerekszületésnapos” írók, költők, könyvesek –, akik az adott esztendőben ötten osztható (év)számú születésnapjukat ünneplik, az ötvenedik és kilencvenötödik között. Százéves írot még nem köszönhetünk az érdeklődők mindig nagy nyilvánossága előtt (de bízunk benne: mielőbb igen!). Jómagam – mint házigazda – idén is igyekszem alaposan felkészülni a meghívottak életművéből. Sajnos nem valamennyi érintett lehet velünk, akit a félkörben rendezett asztaloknál, borospohár mellett megilletne egy hely. Igazi beszélgetést másfél óra alatt legfeljebb húsz vendéggel lehet folytatni; az irodalmi ágazatok, a „hatágú síp”, a könyvszakma jelei közül nem mindenkit invitálhatunk meg az ötletgazda Zentai Péter Lászlóval. Közbeszélhet betegség, gyengélkedés is.

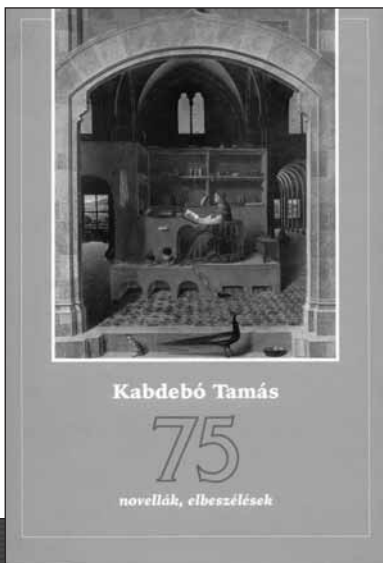
Vekerdi László polihisztornak, a

Fülep Lajos levelezése

című, különleges műfajú kötet idén nyolcvanöt éves szerzőjének is pihennie kell. Betegeskedése ellenére tető alá hozta azt a könyvnyi terjedelmű kritikát (ismertető elemzést), mely a nagy művészettörténész, Fülep Lajos 1990 és 2007 között *F. Csanak Dóra* által hét kötetben közzétett, hatalmas apparátussal jegyzetelt levelezését nyitja meg az olvasó előtt. Vekerdi makrorecenziói korábban többívés tömbökben, külön-külön láttak napvilágot, tehát az *Új Forrás könyvek* sorozatában (*József Attila Megyei Könyvtár, Tatabánya*) *Monostori Imrére* várt a feladat, hogy a kézirat szerkesztéséről gondoskodjon. Az így nyert négy levelezésegység (*Hazára találás Itáliában; Két Trianon között; A koalíciós demokrácia és a diktatúra évei; Az utolsó évtized*), vagyis az 1904 és 1970 közötti óriási, becses levélnyomanyag idézetes, újraértelmező pásztázása sajtósági fikatív (virtuális) „levelezést” hozott létre, Fülep és Vekerdi szellemét találkoztatva. A pusztá tényközlések is roppant érdekesek (névmutató nagyon jól tett volna a munkának!), s még inkább az igen összetett Fülep-személyiség korba-korokba ágyazott portretizálása. Vekerdi László bölcs, eredeti, tapintatos, szellemes *a feldolgozás feldolgozásában* (hiszen F. Csanak tevékenységének jellegzetességeit, erényeit is nyomon követi). Tudván tudja, hogy – különösen a Fülep-típusú, intenzív stílusú, impulzív makacs személyiség esetében – minden szó tiszteletet parancsol, mégsem lehet bármit „egy az egyben” érteni. (Összevetésül egy-két helyén kínálkozik például a Fodor András–Tüskés Tibor levelezés néhány égő vitahelye, vagy Fodor *Ezer este Fülep Lajossal* című emlékezetes naplójának tanúsága.) Összességében Vekerdi könyve speciális közvetített arckép, egyben a 20. század első két harmadának lenyomata, Fülep pecsétjével.

75

a címe *Kabdebó Tamás* novellákat, elbeszéléseket tartalmazó gyűjteményének (*Pannon Tükör Könyvek*), s ezzel mind az író életkora, mind a szövegek száma dekódolást nyer. Kabdebó jelen lesz a

könyvfesztiváli eseményen, bár majdnem ugyanabban az időpontban egy könyvpremier is szólítja. Kötetébe a címek ábécérendje szerint sorozta alkotásait, ami inkább mechanikus, mintsem szerves, összefüggéseket láttató gondolat (viszont a keletkezések időrendi mutatója segít az életmű-alakulás rekonstrukciójában). Tág epikai világ ez: az emigráns író mondanóját a különféle levélformáktól, karcolatoktól a paródiáig, tárcáig sokféle prózai beszédalakzat szippantja fel, itt-ott rábukkanunk – betétként – versekre is; de azért valóban jut tér a klasszikusabb-hagyományosabb elbeszéléseknek, novelláknak is. *Pomogáts Béla* alapos előszava találóan emeli ki az elsősorban ön-életrajzi indíttatású elbeszélő hangjának saját-szerűségét, a „világcsavargásból” eredő tárgyi változatosságot, sőt egzotikumot, az emlékezésre (és tán a prófétálásra) való hajlamot. A kispika alkalmibb terep annak, aki – mint

Kabdebó – elsőrendűen regényíró, és regényíróként is poeta. Létezik azonban egy magyar novellahagyomány („égtájainak” Hunyady Sándort, Déry Tibort, Márai Sándort, Illés Endrét mondhatnánk), amelybe e szövegek java (*Az utolsó vezetés; Fülemülfűtty; Százezer dollár; Visszapillantó tükrök* stb.) finoman betagozódik.

Alexander Brody tavaly ült kerek születésnapot – ám

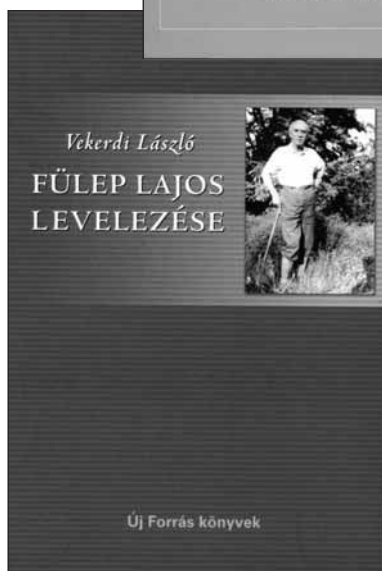
Hét évtized ízei

című „pillanatfelvételei” szerint ő olyan alkat, aki élete minden napján a születésnapis szépséget, színeket, fényeket érzeli. Az *Ulpianus-Ház* kiadványa pompás, unikális illusztrációs

anyagával is megragadja a belepillantó érdeklődőt. „Mimi, én és a New York-i Tarján” – betűzőm egy 1946-os fénykép hátoldaláról. Véletlen a név-egybeesés, „a pesti Tarjának”: a híres kávéháznak sem vagyok leszármazottja (aki a 97. oldalon „vendéglős tízparancsolata” egy aforizmájával bukkan

fel) – a *captatio benevolentiae* azonban máris megtörtént, s a jóindulat (az olvasói rokonszenv) megnyerésének záloga nem a névrokonság, hanem az előadás kaleidoszkopikusága és tömörsége. Olyan felmenőkkel (kezdve a nagypapa Brody Sándortól), olyan magyar és külföldi ismerősökkel, barátokkal (legyen itt Jorge Luis Borges az egyetlen nagy név), amilyenek Brodynak adattak, végeérhetetlen memóriafolyamot is életre lehetne hívni. Ő megelégszik az ízekkel: a beavatással, a pillanatfelvétellel, a gyorsrajzzal. Takarékosan méri a betűket, viszont bőkezűen a derűt és tapasztalatot. Iránytűje a kordában tartott szeretetfilozófia: lehetőleg mindenkiben a legjobbat látni meg. Írásai azonnal a mondanó lényegébe vágnak, sebesen építkeznek, és szívélyes-nosztalgikusan búcsúznak. Egy kötet múlt – te le jövővel.

Tarján Tamás

ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZAKIRODALOM

ÁLTALÁNOS MŰVEK

Művelődés. Kultúra. Civilizáció

Határátlépések: kulturális terek reprezentációi. Bp.: Gondolat. 274 p. (Műhelyek, 6.) Fűzve 2450 Ft

Könyvtárügy. Könyvtár

Celler Zsuzsanna: Építsünk könyvtárat! a könyvtár elhelyezése, berendezése az oktatási intézményben. Bp.: FPI. 56 p. (Könyvtárpedagógiai füzetek, 5.) Fve 1000 Ft

Skalczki Judit – Zalai Kovács Éva: A minőség értékelése a könyvtárban és az információs szolgáltatásokban. Veszprém: Pannon Egyetem K. 226 p. Fve 2300 Ft

Enciklopédiák, általános lexikonok

Davies, Gill: Gyermek enciklopédiája: 365 fontos esemény, adat és érdekesség. Bp.: Ventus Libro. 176 p. Kötve 3990 Ft

FILOZÓFIA

Steiner, Rudolf: Munkás-előadások. 6. köt. A természet és az ember szellemtudományos nézőpontból. Bp.: Új Manifest K. 156 p. Kve 2300 Ft

PSZICHOLÓGIA

Clarence, Marie: Ha nő a nő: ...és mi van, ha mégsem tudod, hogyan működünk mi, nők? [S.I.]. Szerző. 162, [11] p. Kve 2350 Ft

Csabai Márta – Molnár Péter: Orvosi pszichológia és klinikai egészségpszichológia. Bp.: Medicina. 308 p. Fve 3800 Ft

Feldmár András: Szabadság, szerelem. Bp.: Jaffa. 135 p. Kve 2790 Ft

Hemfelt, Robert – Minirth, Frank – Meier, Paul: A szeretet választható. Bp.: Harmat. 292 p. Fve 2500 Ft

Kenyeres Ilona: Írásvadász: játékos grafológia. Bp.: K.u.K. 96 p. Fve 1800 Ft

Milsom, Lauren: Balkezes a gyermek: hogyan könnyítsük meg a dolgát a jobbkezesek világában? Bp.: Gabo. 128 p. Fve 3500 Ft

Mohás Livia: Nők a harmadik évezredben: és még néhányan a régiék közül. Bp.: Saxum. 292 p. Kve 2500 Ft

Róka Sándor: Játékos IQ-teszt gyerekeknek. [Kecskemét]: Vagabund. 239 p. Fve 630 Ft

Varga Katalin: Pszichológus etika 99 dilemma tükrében. Bp.: Medicina. 569 p. Kve 4700 Ft

Zuschlag, Berndt – Thielke, Wolfgang: Mindennapjaink konfliktushelyzetei Bp.: Medicina. 308 p. Fve 3800 Ft

VALLÁS

Biblia. Bibliamagyarázatok

Léon-Dufour, Xavier: Az Újszövetség értelmező kéziszótára. Bp.: Új Ember. 647 p. Kve 4300 Ft

Morris, Neil – Morris, Ting: Képes Biblia gyermekeknek. Bp.: Ventus Libro. 320 p. Kve 3990 Ft

Kereszténység. Keresztény egyházak

Adelaja, Sunday: Reformáció a XXI. században. Szombathely: Immanuel Alapítvány. XXVI, 199 p. Fve 2150 Ft

Hahn, Scott – Hahn, Kimberly: Minden érv Rómába vezet: hogyan lettünk katolikusok? Bp.: Szt. István Társ. 231 p. Fve 1800 Ft

Lévai Anita – Potó István: Katolikus pápák: eltoltok bűnök és botrányok. [Kecskemét]: Vagabund. 208 p. Fve 561 Ft

Márfi Gyula – Haider Márta: A szeretet nem múlik el soha! Márfi Gyula veszprémi érsekkel beszélget Haider Márta. Bp.: Kairosz. 113 p. (Miért hiszek?, 61.) Fve 1500 Ft

Molnár István, D.: Kálvinista csepp a katolikus tengerben: a lengyelországi reformátusok és kultúrájuk. Bp.: Balassi. 286 p. Fve 3000 Ft

Piliszkay János: Húsvét. [Publicisztikai írások] Bp.: Nap. 63 p. (Különleges könyvek) Kve 2000 Ft

Simon Tamás László: Nem csak Isten evangéliumát: közelítések Pál apostol örökségéhez. Pannonhalma: Bencés K. 331 p. (Napjaink teológiája, 12.) Fve 3850 Ft

Varga Gabriella – Vencser László: Megalkuvás nélkül: száz éve született Jakab Antal. Bp.: Kairosz. 324 p., [56] t. Kve 4300 Ft

Általános és összehasonlító vallástudomány.

Nem-keresztény vallások. Mitológia

Fejezetek a Pál Kánonból: Szutta Pitaka a Buddha tanításainak gyűjteménye: V. rész Khuddak-nikája (a rövid gyűjtemény). Bp.: Farkas L. I. 179 p. Fve 2800 Ft

TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK

Szociológia. Társadalmi kapcsolatok és folyamatok. Szociográfia. Statisztika

Homiszinová, Mária: Identitás, nyelvhasználat, asszimiláció: etnikai folyamatok magyarországi kisebbségi családokban. Bp.: MTA Kisebbségkut. Int.: Gondolat. 298 p. (Kisebbségi monográfiák, 6.) Kve 3500 Ft

Az információs társadalom: az elméletől a politikai gyakorlatig. Bp.: Gondolat: Új Mandátum. 246 p. Fve 2980 Ft

Lamp Zsuzsanna: Magyarok és szlovákok: szociológiai tanulmányok nem csak az együttélésről. Somorja: Fórum Kisebbségkut. Intézet. 190 p. (Nostra tempora, 17.) Kve 2490 Ft

Matussné Lendvai Márta: Dunaújvárosi nők a hatvanas években. Dunaújváros: Intercisa Múzeum. 48 p. Fve 1455 Ft

Merre tart a magyar vidék? Pécs: Comenius. 527 p. Fve 2625 Ft

Politika. Politikatudomány

Balázs Sándor: Magyar képviselő a királyi Románia parlamentjében. Kolozsvár: Kriterion. 552 p. Kve 5200 Ft

Bela Györgyi – Boda Zsolt – Pató Zsuzsanna: Magyarország a nemzetközi környezetpolitikában: az éghajlat és a biológiai sok-féleség védelme. Bp.: L'Harmattan. 178 p. (Környezet és társadalom) Fve 1901 Ft

Deák Péter: Biztonságpolitika a hétköznapokban. Bp.: Zrínyi. 240 p. Kve 3500 Ft

Iratok a csehszlovákiai magyarság 1948–1956 közötti történetéhez. 1. Somorja: Fórum Kisebbségkut. Int. 427 p. (Fontes historiae Hungarorum, 4.) Kve 4500 Ft

Kisebbségi autonómia-törekvések Közép-Európában a múltban és a jelenben. Pécs: PTE: Bookmaster. 221 p. Fve 5455 Ft

Magyarok Szlovákiában. 5. köt. Régiók és gazdaság. Somorja: Fórum Kisebbségkut. Intézet. 258 p. Kve 4500 Ft

Öllös László: Az egyetértés konfliktusa: a Magyar Köztársaság alkotmánya és a határon túli magyarok. Somorja: Fórum Kisebbségkutató Intézet. 158 p. (Nostra tempora, 16.) Kve 2300 Ft

Pártállambomlás, Csongrád megyei reformszocialisták, 1988–1989. Szeged: Bába. 131 p. Fve 951 Ft

RAF: búcsúszimfónia. [Történelmi dokumentumok, esszék, versek] Pozsony: Kalligram. 81 p. Kve 1901 Ft

Varga Sándor emlékkönyv: szlovéniai magyar változások a XX. században. Pilisvörösvár: Muravidék Barát Kör Kulturális Egyesület. 191 p. Fve 1200 Ft

Gazdaság. Közgazdaság-tudomány

George, Susan: Lugánói tanulmány. Bp.: Kairosz. 266 p. Fve 3200 Ft

Mezei István: A magyar – szlovák határ menti kapcsolatok esélyei. Bp.: Pécs: Dialóg Campus. 159 p. (Studia regionum) (Dialóg Campus szakkönyvek) Kve 2890 Ft

Nagy Zoltán: A faktoring. Bp.: HVG-ORAC. 322 p. Fve 7200 Ft

A regionális tudomány két évtizede Magyarországon. Bp.: Akad. K. 468 p. (Modern regionális tudomány szakkönyvtár) Kve 5450 Ft

Reich, Robert Bernard: Szuperkapitalizmus: az üzlet, a demokrácia és a mindennapi élet átalakulása. Bp.: Gondolat. 346 p. (Demos könyvek) Fve 2990 Ft

Simon Attila: Telepések és telepés falvak Dél-Szlovákiában a két világháború között. Somorja: Fórum Kisebbségkut. Intézet. 286 p. (Nostra tempora, 15.) Kve 3800 Ft

Varga Attila: Térszerkezet és gazdasági növekedés. Bp.: Akad. K. 146 p. (Modern regionális tudomány szakkönyvtár) Kve 4820 Ft

Jog. Jogtudomány. Kriminológia. Igazságszolgáltatás

Bárdi Lajos: Jogi logika. Bp.: Eötvös J. Kvk. 118 p. Fve 1832 Ft

Bauer János – Lévai Zoltán: Bérügyintézési ismeretek. Bp.: Perfekt. 368 p. Fve 3400 Ft

Bruhács János: Nemzetközi jog. 1. Általános rész. Bp.: Dialóg Campus. 247 p. Kve 5480 Ft

A büntetőeljárási törvény magyarzata. 1–2. Bp.: Complex. 1620 p. (Kommentár) *A két kötet együtt* Kve 15225 Ft

Chronowski Nóra – Rózsás Eszter: Alkotmányjog és közigazgatási jog. Bp.: Pécs: Dialóg Campus. 488 p. (Dialóg Campus szakkönyvek) (Jogi szakvizsga segédkönyvek) Fve 4980 Ft

Filó Erika – Katonáné Pehr Erika: Gyermeki jogok, gyermekvédelem. Bp.: HVG-ORAC. 491 p. (Min-dennapi családjog) Fve 4500 Ft

Gál Judit – Vezekényi Ursula: Cégjogi kalauz, 2009. Bp.: HVG-ORAC. 480 p. Fve 7500 Ft

Herke Csongor: Büntető eljárásjog. Bp.: Pécs: Dialóg Campus. 463 p. (Dialóg Campus szakkönyvek) (Jogi szakvizsga segédkönyvek) Fve 5980 Ft

Hollán Miklós: Vagyonelkobzás: bűncselekményből eredő vagyon elvonása. Bp.: HVG-ORAC. 255 p. Fve 4700 Ft

A magyar büntetőjog tankönyve. 1. Általános tanok. Bp.: M. Közlöny Lap- és Kvk. 511 p. + mell.: 1 CD-ROM Kve 5400 Ft

A magyar büntetőjog tankönyve. 2. Különös rész. Bp.: M. Közlöny Lap- és Kvk. 789 p. + mell.: 1 CD-ROM Kve 7140 Ft

A magyar törvényeségi igazságügyi orvostan története. Bp.: Medicina. 160 p. Kve 2800 Ft

Pál Lajos: A vezetőik foglalkoztatásának szabályai. Bp.: HVG-ORAC. 146 p. Fve 3200 Ft

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetés módszerével.

A Könyvhetet megrendelheti a szerkesztőség címén:
1114 Budapest, Hamzsabégi út 31. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen,
vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvhetet 1 évre 3960 Ft előfizetési díjért. Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....

CÍM.....

.....

Pap András László: Mozgásszabadság: alkotmányjogi és nemzetközi jogi alapok. Bp.: L' Harmattan. 206 p. (Földrész könyvek) Fve 2200 Ft

Szemesi Sándor: A diszkrimináció tilalma az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatában. Bp.: Complex. 188 p. Fve 5040 Ft

Szövetkezeti jog. Bp.: HVG-ORAC. 590 p. (Gazdasági törvények kommentárjai) Fve 8000 Ft

TB : 2009: társadalombiztosítási jogszabályok. Bp.: Complex. 776 p. Fve 6090 Ft

Varga Zoltán: A tanú a büntetőeljárásban. Bp.: Complex. 222 p. Fve 4725 Ft

Közigazgatás

Sándor István: Az „aranykor” után: egy elfelejtett polgármester: Sándor István. Kecskemét: Katona J. Múzeum. 352 p. (Monumenta muzeologica, 3.) Kve 2727 Ft

Szociális gondoskodás és gondozás

Volentics Anna: Gyermekvédelem és reszocializáció. Bp.: Nemzeti Tankvk. 280 p. Fve 1570 Ft

Pedagógia. Gyermeknevelés

Lénárd Sándor – Rapos Nóra: Fejlesztő értékelés. Bp.: Gondolat: ELTE PPK Neveléstudományi Int. 124 p. (Oktatás-módszertani kiskönyvtár, 10.) Fve 1100 Ft

Mészáros Katalin, B.: Álmaid gyermekei – gyermekeim álmai. Bp.: Medicina. 99 p. Fve 1700 Ft

Polónyi István: Oktatás, oktatáspolitikai, oktatásgazdaság. Bp.: Nemzeti Tankvk. 480 p. Fve 3500 Ft

Néprajz. Etnológia. Folklor

Horváth István: Magyarózdi toronyalj. Csíkszereda: Pallas-Akadémia. 453 p., [38] t. Kve 3990 Ft

Kultúrátkutatók és értelmezések. Kolozsvár: BBTE M. Néprajz és Antropológia Tanszék: KJNT. 317 p. (Kriza könyvek, 32.) Fve 3490 Ft

Népviselet. A magánélet szokásai

A kaczkálás bajusz. [Antológia] Bp.: Tandem Grafikai Stúdió. 95 p. (Anno) Fve 1200 Ft

Kiskunhalasi ételek és borok. Kiskunhalas: Thorma J. Múz.: Halasi Múz. Alapítvány. 212 p. (Thorma János Múzeum könyvei, 27.) Fve 3000 Ft

Halotti szokások, temetkezési szokások

Polcz Alaine: Együtt az eltávozottal. Pécs: Jelenkor. 147 p. (Polcz Alaine művei, 2.) Fve 2400 Ft

Folklor. Szellemi néprajz

Énekeljünk, játsszunk együtt! mondókák, gyermekjátékok, gyermekdalok gyűjteménye. Szeged: SZEK JGYF K. 71 p. Fve 1840 Ft

SZÉ, fon, nem takács. Mi az?: találos kérdések gyerekeknek. Bp.: Móra. 125 p. Kve 1790 Ft

TERMÉSZETTUDOMÁNYOK

Csillagászat

Bour-Chollet, Céline – Moignot, Daniel – Grant, Donald: Az óra és a múlt idő. Bp.: Móra. [36] p. (Kis felfedező zsebkönyvek, 7.) Kve 1490 Ft

Fizika

Szemelvények a nukleáris tudomány történetéből. Bp.: Akad. K. 487 p. Kve 4935 Ft

Kémia

Barcza Lajos – Barczáné Buvári Ágnes: A minőségi kémiai analízis alapjai. Bp.: Medicina. 493 p. Kve 4800 Ft

Nagy László: A hidrogén és a p-mező elemeinek kémiája. Szeged: SZEK JGYF K. 118 p. Fve 3155 Ft

Földtan. Geológia. Meteorológia

Buggisch, Werner – Buggisch, Christian: Éghajlat. Bp.: Tessloff és Babilon. 48 p. (Mi kicsoda, 107.) Kve 2570 Ft

Klimaváltozásról mindenkinek. Bp.: BCE Ketk MIT. 199 p. Kve 4200 Ft

Mikrobiológia

Sajtblológia. Bp.: Medicina. 822 p. Kve 11200 Ft

Növénytan

Szalai József: A növényi élet feltételei a kertekben. Bp.: História Alapítvány. 244 p. Fve 2800 Ft

Állattan

Bogarak a pannon régióban. Szombathely ; Bp.: Vas M. Múz. ig. : B.K.L. K.: M. Természettud. Múzeum. 496 p. Kve 11500 Ft

Dröscher, Vitus B.: Vándorutak az állatvilágban. Bp.: Tessloff és Babilon. 48 p. (Mi kicsoda, 6.) Kve 2570 Ft

ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK

Orvostudomány. Egészségügy

Aneszteziológia és intenzív terápia. Bp.: Medicina. 618 p. Kve 7800 Ft

Egészségkalauz: gyógyszerintézményi kézikönyv. Bp.: CMPMedica Informatikai Kft. 649 p. Fve 7091 Ft

EKG: gyakorlati összefoglaló. [Érd]: Zafir Press. 64 p. (Orvosi adattár) Fve 1695 Ft

Emilórák. Bp.: Léleken Otthon K. VII, 168 p. Fve 2940 Ft

Farkas Vera: Gyógyító alkotás: képzőművészet-terápia mindenkinek. Szentendre: Geobook. 115 p. Fve 1995 Ft

Gyógyszer kompendium: 2008: az Országos Gyógyszerészeti Intézet hivatalos kiadványa. Bp.: OGYI: CMPMedica Inf. Kft. 2280 p. + mell. + 1 CD-ROM Kve 10500 Ft

Infektológia. Bp.: Medicina. 507 p. Kve 6200 Ft

Janáky Márta: A retina és a látóideg betegségei. Bp.: Medicina. 107 p. Kve 3400 Ft

Katona Ferenc: Az agy fejlődésének kultúrtörténete. Bp.: Medicina. 240 p. Kve 3600 Ft

Keidel, Matthias: A migrén. Bp.: Corvina. 136 p. (Tudástár) Fve 1990 Ft

Kós Rudolf: Sebész késsel és tollal: fejezetek a magyar sebészet XX. századi történetéből. Bp.: XX. Század Intézet. 215 p. Fve 2190 Ft

MSD orvosi kézikönyv: diagnózis és terápia. Bp.: Melania. XXXI, 2990 p. Kve 16000 Ft

Neal, M. J.: Új, rövid farmakológia. Bp.: Medicina. 237 p. Fve 4200 Ft

Prostatarák. Bp.: Léleken Otthon K. VIII, 138 p. Fve 2940 Ft

A pszichiátria magyar kézikönyve. Bp.: Medicina. X, 899 p. Kve 11900 Ft

Szegedi Andrea – Szekanez Zoltán: Pikkelysömör és izületi gyulladás. [Budaörs]: SpringMed. 125 p. (SpringMed Kérdezz! Felelek! könyvek) Fve 1980 Ft

Tüdőrák. Bp.: Léleken Otthon K. VII, 160 p. Fve 2940 Ft

Vastag- és végbélrák. Bp.: Léleken Otthon K. VII, 152 p. Fve 2940 Ft

Várkonyi Viktória: Lábszárfekély – atlasz gyakorló orvosoknak. Bp.: Medicina. 165 p. Kve 4300 Ft

Technika. Technikatörténet. Műszaki tudományok

Vajda György: Energia és társadalom. Bp.: MTA Társulat. Közp. 484 p. (Magyarország az ezredfordulón) Fve 2990 Ft

Járművek

Braunburg, Rudolf: Repülőgépek és léghajók. Bp.: Tessloff és Babilon. 48 p. (Mi kicsoda, 35.) Kve 2570 Ft

Horváth Zsolt: A repülés rövid története. [Kecskemét]: Vagabund. 350 p. Fve 800 Ft

Prunier, James: A vonat. Bp.: Móra. [34] p. (Kis felfedező zsebkönyvek, 6.) Kve 1490 Ft

Növénytermesztés. Kertészet

Beltz, Heinrich: Formára nyírt növények, alakfák. Bp.: Cser K. 118 p. Fve 2995 Ft

Oláh János: Gyümölcsfa-kertészet: a Balaton-felvidék és szőlészet-borászatának hiteles leírása 1834–1854. Balatonfüred: Lichtneckert A. 182 p. (LA könyvtár, 9.) Fve 1909 Ft

Rasztik Viktória: Az ökökertes növényvédelme. Bp.: Mezőgazda. 277 p. (Biogazda kiskönyvtár) Fve 2200 Ft

Állattenyésztés. Hobbialatok tartása

Galeron, Henri: A kutya. Bp.: Móra. [34] p. (Kis felfedező zsebkönyvek, 5.) Kve 1490 Ft

Kovács László, K.: A Borsa-völgyi juhászat. Bp.: Gondolat: EFI. 367 p. (Örökség) Fve 3450 Ft

Marti, Tatjana: Lovak és pónik. Bp.: Tessloff és Babilon. (25 p.) (Mi kicsoda junior, 4.) Kve 2450 Ft

Seidl, Denise: Élet a macskákkal. Bp.: Mérték K. 120 p. Kve 2699 Ft

Halászat. Haltenyésztés

Herman Ottó: A halgazdaság rövid foglalata. Máriabesnyő; Gödöllő: Attraktor. 148 p. (Intra Hungaria..., 2.) Fve 1901 Ft

Wok: ellenállhatatlan finomságok lépésről lépésre. Pécs: Art Nouveau. 256 p. Kve 1999 Ft

Vezetéstudomány. Menedzsment. Szervezés

Gardner, Howard – Csikszentmihályi Mihály – Damon, William: Jó munka: amikor a kiválóság és az etika találkozik. Győr: Lexecon. 378 p. Fve 3600 Ft

Rekettye Gábor – Fojtik János: Nemzetközi marketing. Bp.: Pécs: Dialóg Campus. 310 p. (Studia oeconomica) (Dialóg Campus tankönyvek) Fve 5480 Ft

Veres Zoltán: A szolgáltatásmarketing alapkönyve. Bp.: Akad. K. 578 p. (Marketing szakkönyvtár) Kve 5450 Ft

Közlekedés. Szállítási- és forgalomszervezés

Erdősi Ferenc: Kelet-Európa közlekedése. Bp.: Pécs: Dialóg Campus. 544 p. (Studia regionum) (Dialóg Campus szakkönyvek) (Területi és települési kutatások, 34.) Kve 5980 Ft

Simon Péter: Légikatasztrófa a jövőnek üzen. Budaörs: Varghson Kft. 151 p. (Repülni jó könyvek, 1.) Fve 3000 Ft

Élelmiszeripar

Bor. Borászat. Szeszgyártás

Csoma Zsigmond: Borban a vigasság: a bor közösség- és hangulatformáló ereje Magyarországon. Bp.: Agroinform. 384 p. Kve 3700 Ft

Disztárgyak készítése. Barkácsolás. Játékkészítés

Faragó Krisztina: Tündérek és virágok papírzsínorból, – szalagból. Bp.: Cser K. 32 p. + mell. (Színes ötletek, 92.) Fve 995 Ft

Schultze, Werner: Pomponállatok – amigurumik. Bp.: Cser K. 30 p. (Színes ötletek, 91.) Fve 995 Ft

Tavaszaró kézműves ötlettár. Bp.: Aréna 2000. 96 p. Fve 2690 Ft

Építőipar

Kisenergiájú házak. 1. Felújítás az energiatakarékosság jegyében. Bp.: Cser K. 151 p. Fve 5996 Ft

Kisenergiájú házak. 2. Az épületgépészet energiatakarékos korszerűsítése. Bp.: Cser K. 80 p. Fve 4995 Ft

MŰVÉSZET. SZÓRAKOZÁS. SPORT

A művészet kérdései általában. Művészettörténet

Bíró József: Erdély beszélő kövei. Kolozsvár: Kriterion. 359 p., [8] t. Kve 4900 Ft

Marrucchi, Giulia – Nesti, Elena – Sirigatti, Cristina: Gótikus művészet. Bp.: Corvina. 431 p. (A művészet története, 7.) Kve 7000 Ft

Princi, Eliana: Az expressionizmustól a szürrealizmusig. Bp.: Corvina. 406 p. (A művészet története, 14.) Kve 7000 Ft

Kert- és parképítés

Kerttervezés. Bp.: Park. 230 p. (Familia könyvtár) Kve 3900 Ft

Építészet. Urbanisztika

Anderson, Janice: A világ építészeti remekművei. [Album] Bp.: Kossuth. 256 p. Kve 6800 Ft

Biard, Philippe: A piramis. Bp.: Móra. [36] p. (Kis felfedező zsebkönyvek, 8.) Kve 1490 Ft

Davidson Cragoe, Carol: Hogyan értelmezzük az épületeket? Bp.: Scolar. 256 p. (Scolar art) Fve 3300 Ft

Kastélyok évszázadai, évszázadok kastélyai. Bp.: Castrum Bene Egyesület: Históriaantik Könyvesház K. 330 p. Kve 5990 Ft

Kovács László – Göröf Jeno: Középkori templomok: Mátusföld – Zoborvidék. Dunaszerdahely: Nap K. 87 p. Fve 2400 Ft

Makovecz Imre: Írások: 1989–2009. Bp.: [Serdíán Kvk.] 206 p. Fve 3818 Ft

Képzőművészet

Szívós Erika: A magyar képzőművészet társadalomtörténete, 1867–1918. Bp.: Ú-M-K. 271 p. (Habsburg történelmi monográfiák, 7.) Fve 2490 Ft

“Az utak elváltak”. 1. 1901–1908. Pécs: Janus Pannonius Múzeum. 511 p. Fve 3200 Ft

A végtelen szalag: Möbiusz álmok, Möbiusz koncepciók: kortárs képzőművészeti kiállítás: Városi Művészeti Múzeum Képtára. Győr: Városi Művészeti Múzeum. 33, [23] p. Fve 4545 Ft

Szobrászat

Bocskay Vince. Csíkszereda: Pallas-Akadémia. 30 p., [28] t. (Múterem) Fve 2500 Ft

Murádin Jenő: A megebezett szobor: elpusztult vagy megsérült erdélyi magyar emlékművek repertórium. Kolozsvár: Kriterion. 181 p. Kve 3600 Ft

Kerámiaművészet

Kernács Gabriella: Bán Mariann: az agyag hangja: the sound of clay. [Monográfia magyar és angol nyelven] Bp.: Corvina. 176 p. Kve 4990 Ft

- Dézsi Zoltán:** Amit az angyal ithagyott. Csikszereda: Pallas-Akadémia. 88 p. Fve 1800 Ft
- Dickens, Charles:** Két város regénye. Bp.: Európa. 397 p. Kve 3500 Ft
- Dóka Péter:** Az ellopott zsiráf. Bp.: Móra. 155 p. Kve 1590 Ft
- Dosztojevszkij, F. M.:** A félfegyelmű. Pécs: Jelenkor. 682 p. Kve 4100 Ft
- Dosztojevszkij, F. M.:** A Karamazov testvérek. 1–2. köt. Pécs: Jelenkor. 408 + 561 p. *A két kötet együtt* Kve 5200 Ft
- Dörnyei Kálmán:** A 26-szor klónozott Nurdy Fox kalandjai. Bp.: Athenaeum. 231 p. Fve 1990 Ft
- Duba Gyula:** Valami elmúlt: Erni gyermekkor. Pozsony: Madách-Posonium. 252 p. Kve 3990 Ft
- Duncan, Lois:** Kutyaszálló. Szeged: Könyvmolyképző K. 147 p. Kve 1999 Ft
- Eco, Umberto:** Baudolino. Bp.: Európa. 542 p. Kve 3199 Ft
- Essex, Karen:** Athéné elrablása. Bp.: General Press. 538 p. (Regényes történelem) Kve 3500 Ft
- Faludy György:** A Pokol tornáca. Pécs: Alexandra. 269 p. Kve 2999 Ft
- Fekete István:** Vuk újra otthon. Bp.: Móra. 173 p. Kve 1790 Ft
- Fekete István:** Zsellérek. Szeged: Lazi. 265 p. (Fekete István művei) Kve 2500 Ft
- Fodor Ákos:** Pontok. Bp.: Cédrus Műv. Alapítvány: Napkút. 43 p. (Japán cédrus, 3.) Spirál fűzéssel Fve 1490 Ft
- Frantz, Jennifer:** A legnagyobb teadélután. Bp.: Egmont-Hungary. [26] p. (My little pony) Kve 1999 Ft
- Furetierre, Antoine:** A polgárregény. Bp.: Eötvös J. Kvk. 172 p. (Eötvös klasszikusok, 93.) Fve 2462 Ft
- Gál Elemér:** Héthavas. Csikszereda: Pallas-Akadémia. 682 p. Kve 4990 Ft
- Gál Sándor egybegyűjtött művei. 9.** Vegyes írások. [Pozsony]: AB-Art. 447 p. Kve 3500 Ft
- Gál Sándor:** A tékozlás emlékei. Pozsony: Madách-Posonium. 73 p. Fve 1600 Ft
- Gavalda, Anna:** Szerettem őt. Bp.: Magvető. 209 p. Kve 2490 Ft
- Giacometti, Éric – Ravenne, Jacques:** A sötétség ritusa. Bp.: I.P.C. Kv. 427 p. Kve 2995 Ft
- Gordon, Noah:** Sámán. Bp.: Európa. 756 p. Kve 3600 Ft
- Grogan, John:** Marley meg én: a kutya az ember legjobb gazdája. Szeged: Könyvmolyképző K. 262 p. Fve 2999 Ft
- Grogan, John:** Rossz kutya vagy, Marley! Szeged: Könyvmolyképző K. [34] p. Kve 2499 Ft
- Heller, Joseph:** A 22-es csapdája. Bp.: Gabo. 635 p. Kve 3990 Ft
- Horgas Béla – Levendél Júlia:** Réskeresés: négykezes. Bp.: Liget. 149 p. (Liget könyvek) Fve 2800 Ft
- Hrabal, Bohumil:** Sörgyári capriccio. Bp.: Európa. 136 p. Kve 2400 Ft
- Kárpáti Ágnes:** A sors útjai. Bp.: Könyvkuckó. 181 p. (Romantikus regénytár) Fve 600 Ft
- Kastner, Jörg:** Az ördög színe kék. Bp.: Geopen. 365 p. Fve 2990 Ft
- King, M. C.:** Szívzűrök. Bp.: Egmont-Hungary. 112 p. (Hannah Montana, 11.) Fve 1199 Ft
- Koontz, Dean R.:** Kései órán. Bp.: Animus. 335 p. Fve 1790 Ft
- Kornéli Beáta:** Nagy testamentum. Bp.: Cédrus Műv. Alapítvány: Napkút. 135 p. Fve 1490 Ft
- Kóváry E. Péter:** Egy vidéki tudósító naplójából. Békéscsaba: M. Téka Erkel S. Könyvesház. 236 p. Fve 2800 Ft
- La Fontaine meséi.** Bp.: Napraforgó. 51 p. (Mesélő könyvek) Kve 3490 Ft
- Larsson, Stieg:** Millennium trilógia. 1. A tetovált lány. Bp.: Animus. 574 p. Fve 3490 Ft
- Lewis, Ted:** Őld meg Cartert! Bp.: Cartaphilus. 229 p. (Filmregények) Kve 3000 Ft
- Lisznyai Kálmán válogatott versei.** Bp.: Madách Irodalmi Társaság. 189 p. (Madách könyvtár, 63.) Fve 1200 Ft
- Littell, Jonathan:** Jóakaratók: Eumeniszek. Bp.: Magvető. 1178, [12] p. Kve 5990 Ft
- London, Jack:** A maják kincse. Bp.: Holnap. 295 p. (Ifjúsági könyvek) Kve 2300 Ft
- Mabinogion:** walesi regék. Bp.: Castellannum. 256 p. Kve 6364 Ft
- Macdonald, Ross:** Fekete pénz. Bp.: Európa. 329 p. (Európa krimi) Kve 2200 Ft
- Mániuti, Mihai:** A sinter emlékirata + Scardanelli. [Pozsony]: AB-Art. 215 p. (Kenguru zsebkönyvek, 14.) Kve 1901 Ft
- Márai Sándor:** Rómában történt valami. Bp.: Helikon. 205 p. Kve 2990 Ft
- Masters, Alexander:** Stuart: egy élet visszanezve. Bp.: Gabo. 319, 15 p. Fve 2490 Ft
- Maugham, William Somerset:** Első személyben. Bp.: Holnap. 247 p. Fve 2500 Ft
- McCarthy, Cormac:** Véres délkörök avagy. Vörös alkony a nyugati égen. Bp.: Magvető. 541 p. Kve 3990 Ft
- McNaught, Judith:** Whitney, kedvesem. Bp.: General Press. 516 p. (Romantikus regények) Kve 2290 Ft
- McQuade, Andy:** És alszom, alszom el: egy tönkretett gyermekkor igaz története. Bp.: Gabo. 325 p. Fve 2490 Ft
- Merle, Robert:** Malevil. Bp.: Európa. 730 p. Kve 2994 Ft
- Mesélek egy tavaszról:** szlovén, szerb és macedón elbeszélők. Bp.: Mackensen Kft. 259 p. Fve 1990 Ft
- Michaels, Fern:** Vegas saga 2.: Fanny Thornton szerelmei. Bp.: Ulpius-ház. 599 p. Fve 3999 Ft
- Mihályi Molnár László:** Napszentület. Pozsony: AB-Art. 119 p. Fve 1800 Ft
- Mikola Péter – Mester Kata:** Zorka szemével a világ. Bp.: Santos. 78 p. Kve 1901 Ft
- Moon, Elizabeth:** A sötét sebessége. Bp.: Metropolis Media. 303 p. (Metropolis könyvek) Fve 2670 Ft
- Móra Ferenc:** Kincskereső kisködmön. Bp.: Móra. 173 p. Fve 790 Ft
- Nagy Erika:** Zsáksuta. [Pozsony]: AB-Art. 103 p. (Kenguru zsebkönyvek, 15.) Kve 1800 Ft
- Nance, John J.:** A halott zseni bosszúja. Bp.: General Press. 381 p. (Világsikerek) Kve 2290 Ft
- Nógrádi Gergely:** A nyomorultak. Bp.: Petepite. 177 p. (Klasszikusok újramesélve) Kve 1990 Ft
- Noth Zsuzsánna:** Filmperdülések. Bp.: Cédrus Művészeti Alapítvány: Napkút. 267 p. Fve 2490 Ft
- Nyúlkalandok.** Bp.: Sasare K. 78 p. (Klasszikus mesekincstár) Kve 2900 Ft
- Ozsvald Árpád:** Az idő halála: Ozsvald Árpád válogatott művei. 2. Nézelődés az ablakból: versfordítások. Dunaszerdahely: Nap K. 261 p. Kve 2500 Ft
- Papp Mária:** Madárépítéset. Bp.: Flaccus. 175 p. Fve 1680 Ft
- Parker, Cynthia:** Nehéz út. [Kecskemét]: Vagabund. 464 p. Fve 800 Ft
- Pearse, Lesley:** Titkok: [kihez menekülsz, ha a családod elárult?]. Bp.: Ulpius-ház. 742 p. Fve 3999 Ft
- Pelizzari, Nora:** A szívárványvarázsló. Bp.: Egmont-Hungary. [26] p. (My little pony) Kve 1999 Ft
- Petőcz András:** Az idegen arc születése: válogatott és új versek, 1980–2008. Bp.: Palatinus. 215 p. Kve 2800 Ft
- Petőfi Sándor:** A pusztá, télen: válogatott versek. Bp.: Nap K. 118 p. Kve 2500 Ft
- Phillips, Susan Elizabeth:** Csak te kellesz! Bp.: Victoria. 419 p. Kve 2999 Ft
- Preston, Douglas – Spezi, Mario:** A firenzei rém. Bp.: General Press. 299 p. (Világsikerek) Kve 2290 Ft
- Radványi Péter:** Van egy világ. Bp.: Accordia. 35 p. Kve 1400 Ft
- Roberts, Nora:** A múlt titkai. Bp.: Gabo. 522 p. Fve 2490 Ft
- Rose, Karen:** Halj meg értem. Bp.: Ulpius-ház. 847 p. Fve 3999 Ft
- Samuel, Claude:** Clara S.: egy szenvedély rejtelmei: Clara Schumann regényes életrajza. Bp.: Európa. 486 p. Kve 2800 Ft
- Sandemo, Margit:** Varázsjelek. 5. Holdboszorkány. Bp.: Tuan. 250 p. Fve 1790 Ft
- Sanson, C. J.:** Sötét tűz. Bp.: Agave K. 444 p. Fve 2880 Ft
- Sárdi Jenő:** Hosszú esztendő: „Vae Victis!”. Bp.: Kairosz. 376 p. Fve 3500 Ft
- Scarry, Richard:** Tesz-vesz a világ. Bp.: Lilliput. 87 p. Kve 2490 Ft
- Schätzing, Frank:** HangTalan. Bp.: Athenaeum. 623 p. Kve 3990 Ft
- Schlink, Bernhard:** A felolvasó. Bp.: Ulpius-ház. 220 p. Kve 2999 Ft
- Schmidt Egon:** A békakirály. Bp.: Új Ember. 31 p. (Mesélnek az állatok) Kve 1300 Ft
- Schmidt Egon:** A varázsszemüveg. Bp.: Új Ember. 31 p. (Mesélnek az állatok) Kve 1300 Ft
- Schneider, İsa:** Örült nők a fedélzeten. Bp.: K.u.K. K. 255 p. Kve 2200 Ft
- Seed, Michael – Botham, Noel:** Senki fia. Bp.: Gabo. 216 p. Fve 2490 Ft
- Segal, Erich:** Az évfolyam. Bp.: General Press. 588 p. Kve 3599 Ft
- Shan, Darren:** Darren Shan regényes története. 10. kv. A lelkek tava. Bp.: Móra. 237 p. (Vámpír könyvek, 10.) Kve 2390 Ft
- Simon, Francesca:** Ne légy Rosszcsont, Peti! Bp.: Animus. 58 p. Fve 990 Ft
- Simon, Francesca:** Rosszcsont Peti és a vérfagyasztó hőember. Bp.: Animus. 95 p. Fve 990 Ft
- Skies, Cecile:** Elképesztő képességek. Bp.: Egmont-Hungary. [32] p. (Icike-picike barátok mesekönyve, 2.) Kve 1999 Ft
- Stasiuk, Andrzej:** Kilenc. Bp.: Magvető. 327 p. Kve 2990 Ft
- Stendhal:** Vörös és fekete. Bp.: Európa. 604 p. Kve 3200 Ft
- Stevens, Christopher – Stevens, Nicola:** Egy kisfiú. Bp.: Gabo. 245 p. Fve 2490 Ft
- Szabó István:** Szereltem blues. Gyöngyös: Pallas Antikvárium. 238 p. Fve 630 Ft
- Szarka István:** A dér tüze: 101 vers 2007–2008-ból. Bp.: Hungarovox. 100 p. Fve 1400 Ft
- Szászi Zoltán:** A krónikás könyve: bejegyzések. Dunaszerdahely: Nap K. 70 p. Fve 1200 Ft
- Szathmári István:** A kertész és a csók. Bp.: Mackensen Kft. 174 p. Fve 2200 Ft
- Szepes Mária:** Pöttyös Panni: szia, világ! Bp.: Móra. 53 p. Kve 2490 Ft
- Szepes Mária:** A vörös oroslán: az örök élet itala. Bp.: Édesvíz. 413 p. (Életműsorozat) Kve 3990 Ft
- Sziji Ferenc:** Zöldség Anna és a beszélő póni. Bp.: Pozsonyi Pagony. 114 p. 2250 Ft
- Szilágyi István:** Bolygó tüzek. Bp.: Magvető. 195 p. Kve 2690 Ft
- Szöke Kata:** Érzelemhegyező. Csongrád: Szerző. 119 p. Fve 1527 Ft
- Tarnás Tímea:** Egy kelet-európai Torontóban. Csikszereda: Pallas-Akadémia. 124 p., [10] t. (Utak, tájak, emberek, 9.) Fve 2400 Ft
- Tatay Sándor:** Kinizsi Pál. Bp.: Ciceró Kvk. 152 p. (Sulikönyvtár) Fve 990 Ft
- Testvéreink, az állatok.** Bp.: Arión. 231 p. Fve 2290 Ft
- “Tiszta, hősök, szentek”:** a magyar nemzet legszebb imái. Bp.: Szt. István Társulat. 196 p. Kve 1200 Ft
- Townsend, Sue:** Adrian Mole újabb kinszenvedései. Bp.: Gabo. 253 p. Fve 1990 Ft
- Traviss, Karen:** Star wars: a klónok háborúja. [Nyíregyháza]: Pro-Book. 315 p. Kve 2990 Ft
- Türjei Zoltán:** Az Óceán kifeszített tükrében. Bp.: Littera Nova. 66 p. (Prima verba könyvek, 13.) Fve 1790 Ft
- Twain, Mark:** Tom Sawyer kalandjai. Bp.: Ciceró. 237 p. (Klasszikusok fiataloknak) Kve 1990 Ft
- Ungváry Zsolt:** A stég. Bp.: Beszélő Hal. 218 p. Ft
- Vargas Llosa, Mario:** Halál az Andokban. Bp.: Európa. 338 p. Kve 2700 Ft
- Várkonyi Endre:** Túlélőtoll. Bp.: Ex Libris. 446 p. Fve 2000 Ft
- Veres Katalin:** Szomszéd szeretők. [Kecskemét]: Vagabund. 181 p. Fve 630 Ft
- Wallace, Edgar:** A gyilkos fekete mamba. Bp.: K.u.K. K. 322 p. Fve 1700 Ft
- Ward, J. R.:** Eletre kellett szeretőd. Bp.: Ulpius-ház. 669 p. (Fekete Tör Testvériség, 4.) Fve 3999 Ft
- Wharton, Edith:** A szerelem nyara. Szeged: Lazi. 195 p. Kve 2200 Ft

VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT A KÖNYVTÁRELLÁTÓ BOLTJAIBAN!

A könyvújdonságok, CD-k DVD-k közel teljes választékával, valamint import kiadványokkal, tankönyvekkel várjuk vásárlóinkat, szerződött partnereinket és minden kedves érdeklődőt. Kérjük, tekintsek meg honlapunkat www.kello.hu, illetve jöjjenek el boltjainkba! Széles választékkal, kedvező árakkal és különböző akciókkal várjuk Önöket!

KÓDEX KÖNYVÁRUHÁZ ÉS TANKÖNYVCENTRUM
1054 Budapest, Honvéd u. 5.
Tel.: (06-1) 428-1010

KAZINCZY KÖNYVESBOLT
6722 Szeged, Jósika u. 34/a
Tel.: (06-62)-559-559

Radnóti kézjegyei

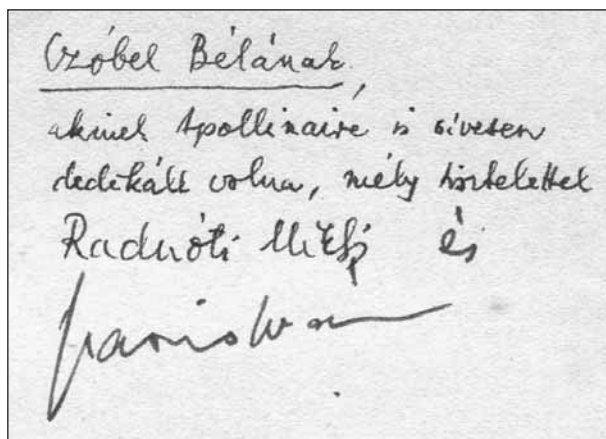
■ Rendhagyó *Lapmargó*t kínálok ebben a hónapban. A centenáriumi Radnóti-év, a Könyvhét Radnóti száma (s hadd valljam be: némiképp a krónikus időhiány is) alkalmi stílusváltást eredményezett. Egy néhány hónapja megjelent kötetből emelem át nagy kedvvel végzett irodalmi nyomozásom produktumát, az Alexandra antikvárium kincseiből összeállított műves – szakmai berkekben még az ellendrukerekből is kényszerű elismerést kicsiholó – album Radnóti Miklós fejezetét. Pontosabban, annak egy részletét. Teszem ezt az említetteken túl azért is, mert a nagyközönség és a kritika figyelmét alighanem elkerülte ez a szokatlan vállalkozás: antikváriumi ajánló katalógusban nem túl gyakran található a tudományos élet számára megkerülhetetlennek bizonyuló tanulmányok – ez a megállapítás most szomorú főhajtás Kerényi Ferenc emléke előtt, akinek az *Új Magyar Athenas*ba írott három remekbe-szabott írása már csak posztumusz lehetett.

Előjáróban még annyit: az alább ismertetett Radnóti kézjegyeit őrző kötetek, különleges nyomtatványok mindeddig ismeretlenként lappangtak.

***

Talányok sorát veti fel az a négy – *Testvérek* címet viselő – nyomtatott és dedikált oldal, amely Frankl Sándorné (Rózszi) hagyatékából került elő. A dedikáció szövege: „Rózsának, Sándornak és Péternek, barátjuk: Radnóti Miklós 1939. január 24.” Leginkább levonatnak vagy/és imprimatúrának nevezhetnénk a két keménylap közé japán fűzéssel kötött és a végén kiszedve aláírt *Testvérek* „novella” oldalait, amely Radnóti nevezetes prózai művének, az *Ikrek havának* bevezető fejezete. Az első megválaszolásra váró kérdés a dedikáció keltezése. Ferencz Győző monográfiája szerint az *Ikrek* hava könyv formájában 1940 májusában – a Válogatott versekkel egy időben és egy helyen, a nem sokkal korábban *A Toll* című folyóiratot jegyző, működtető Kaczér Vilmos *Almanach* Kiadójánál jelent meg. De a *Testvérek* a *Franklin Társulat* irodalmi, művészeti képes folyóiratában, a Révay József szerkesztette *Tükör*ben már 1939 novemberében nyomdafestéket látott. Ennek ismeretében még az a gyanú is felmerülhet, hogy a nyugodtságot tükröző íráskép ellenére a költő véletlenül eltévesztette az évszámot, ami bárkivel előfordulhat minden esztendő januárjában. Vagyis az 1940. májusi megjelenésnek lehetne az előzménye a Frankl Sándorné által megőrzött ereklye. Ám egyetlen összehasonlító pillantásra kiderül: az imprimatúra nem az *Almanach* Kiadónál megjelent kötet előzménye (más a szedéstükre, más a betűtípusa). Ugyanez a helyzet a *Tükör*-rel is, a folyóirat kéthasábos szedése még szembeütőbbé teszi a különbséget. De ha nem az *Almanach*nál, s nem a *Franklin*nál készült, akkor hol és mikor?

Az *Ikrek havával*, mint első s egyetlen nagyobb szabású prózai munkájával Radnóti – Ferencz Győző kutatásai szerint – hosszas tervezéseket követően 1939 nyarán kezdett intenzíven foglalkozni, naplójában is augusztustól szaporodnak meg az ezzel kapcsolatos bejegyzések. Mindazonáltal a nyitó fejezet kétséget kizáróan már majd' másfél évvel korábban kész volt, hiszen 1938. december 30-án – németül *Geschwister* címen – megjelent a budapesti székhelyű, német nyelvű napilap, a *Pester Lloyd* hasábjain. Alighanem tehát mégis ennek az évnek a végén, a következő, 1939-es esztendő elején kell keresni az imprimatúra forrásvidékét. Mivel azonban az *Ikrek havának* további fejezetei majd fél évvel később születnek csak meg, azt szinte bizonyosnak tekinthetjük, hogy az egyébként láthatóan gondosan korrigált imprimatúra még nem a mű egészét vetíti előre, inkább valamifajta „házi hasz-

nálatra” készülhetett példányt. *Pontosabban*: példányokat, hiszen a dedikált levonaton kívül ismertes még a „szériának” egy másik darabja, amely a Borda Antikvárium 1997-es ajánló-jegyzékben, 8123-as sorszám alatt szerepelt. (Borda Lajos szíves közlése szerint Illés Endre könyvtárból.) Anélkül, hogy fantáziánkat túlságosan szabadon engednénk: mondjuk a *Testvérek* szedett szövege karácsonyi meglepetésként készült, készülhetett a könyvkötő-barát, (az 1944-ben ugyancsak nyilas pribékek által megölt) Frankl Sándor műhelyében, s a

szóbanforgó példányra írt dedikáció lett volna a viszontajándék. A feltételezéseket mellozve pedig marad a pusztá, kézzelfogható tény: a költő családi identitásproblémáira választ kereső műnek, az *Ikrek havának* egy korai, nyomdai úton előállított *unikális* példánya.

1940 júniusában korszakos műfordításkötet látott napvilágot: a Radnóti Miklós-Vas István költőpáros közreadta *Guillaume Apollinaire válogatott verseit*. A kritikai fogadtatásban „szemnek tetsző értékes kötetként” aposztrofált gyűjtemény elejére Pablo Picassónak a kissé testes, katonaruhájában feszengő kubista költő barátot ábrázoló rajza került. A *Vajda János Társaság* kiadványának elemző esszéjét Cs. Szabó László (akkor a Magyar Rádió irodalmi osztályának is vezetője) jegyezte: „Ez a homályos költő olyan hanyagul és természetesen verselt mint Petőfi” – ajánlotta a magyar olvasó figyelmébe a *tenyere véres, ám a tajtékzó Pegazust végig kézben tartó* párizsi poétát. Az 1930-as évek végén – halála után harminc évvel – ismét felfedezett Apollinaire magyarországi recepciójának fordulópontját adja a költőpáros gyűjteményes kötet. Alighanem ezzel a fordítók is tisztában voltak, hiszen utószavukban azt írták: Apollinaire költészetének „teljes képét” szeretnék adni, majd hozzátették, hogy vélekedésük szerint „ezzel a magyar műfordítói irodalomnak, – de saját költői fejlődésüknek is tartoztak”.

A válogatás Apollinaire tizenhét versét közli, ebből tizenegyet Radnóti, hatot Vas István fordított. A műfordítópáros teljesítményét, Apollinaire újraértelmezését már a kortársak is nagy elismeréssel fogadták, a fél évszázaddal későbbi, évtizedek tapasztalatát összegezve, Radnóti biográfusa, Ferencz Győző úgy fogalmaz, hogy „megteremtették a magyar Apollinaire-hangot”. Az ajánlójegyzékben szereplő példányt a műfordítópáros az egy nemzedékkel idősebb festőnek dedikálta ekképpen: „Czóbel Bélának, akinek Apollinaire is szívesen dedikált volna, mely tisztelettel Radnóti Miklós és Vas István”. A dedikációt Radnóti fekete tintával írta a kötet „szennycímlapjára”, az „és Vas István”-t a műfordítótárs láthatóan utóbb biggyesztette az ajánláshoz kék tintával. Ugyanezzel a kék tintával a 31. oldalon Vas *A megcsalt szerető éneke* című vers 14. sorában („Tündéri hitves hadsereg”) a „Tündéri” jelzőt „testvéri”-re javította (a későbbi kiadásokban már mindeütt ez a szócska szerepel.)

Miután a dedikáció keltezetlen – a Radnóti, Czóbel, illetve Vas István kapcsolat is meglehetősen feltáratlan, ezúttal még feltételezésekre sem bocsátkozunk, hogy mikor, milyen alkalommal született a beírás, merthogy számomra még az is kérdéses, hogy az egyébként igen szívélyes és találó tiszteletadás az Apollinaire-kortárs festőmester, Czóbel kezébe jutott-e.

Murányi Gábor

Új magyar Athenas

Válogatás az Alexandra antikvárium kincseiből

Szerkesztette: Gréczy Emőke és a bevezetőt írta Kiss Ferenc

Alexandra Antikvárium. 502 oldal, 9800 Ft

PAULO COELHO

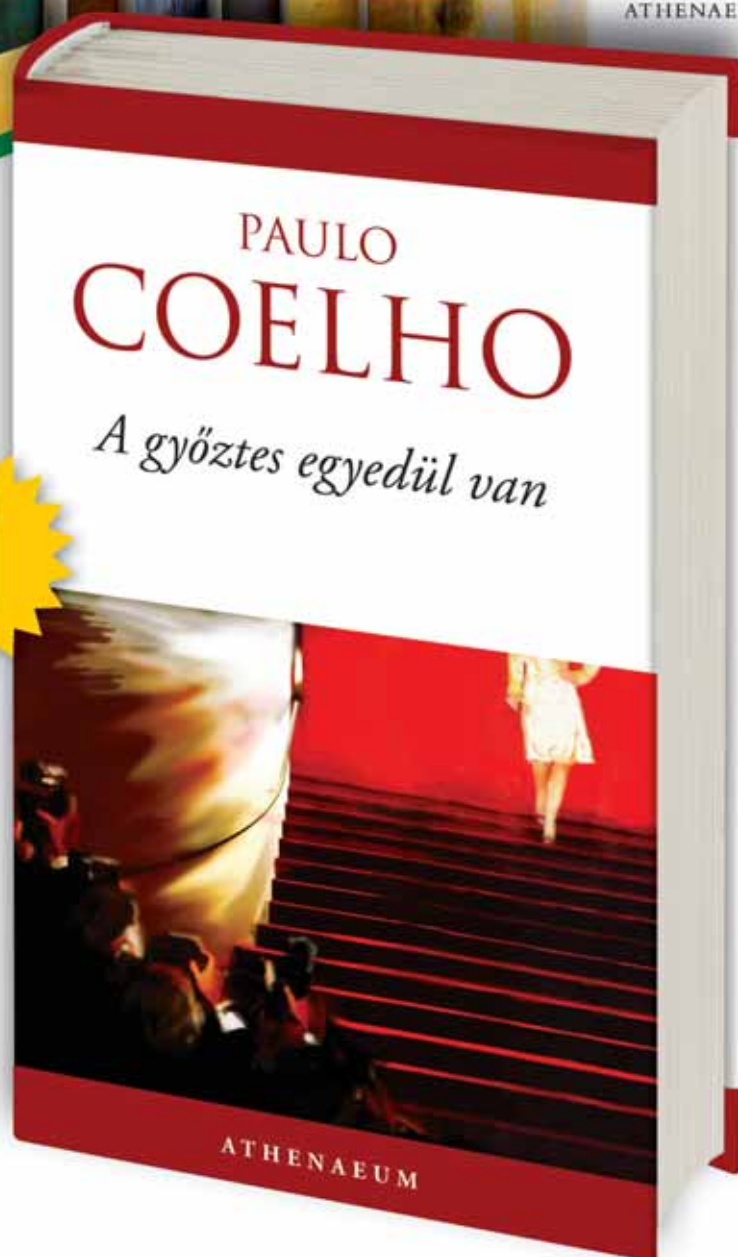
A győztes egyedül van

ATHENAEUM

**A világ
legolvasottabb
írójának **új**
regénye**

**Megjelenik
május 25-én!**

www.coelho.hu

A szerelem álmát követi

Az ÜKH-ig előnyben a kicsik

Gazdag kínálat a legifjabb olvasóknak

■ Ahogy a kis alakú kötetek hátsó borítóján olvashatjuk: a pedagógusok és szakemberek közreműködésével készült Kis felfedező zsebkönyvek interaktív módon keltik fel a kisgyermek érdeklődését az élőlények, a természet, a történelem és a technika világa iránt. A *Móra Könyvkiadó* remek sorozatának első négy kötetét (A virág, Az autó, A katicabogár, A kalózkodó) újabb négy követi: közülük most kettőt ajánlok a kis olvasók figyelmébe, akik, mint hallom, nagyon megkedvelték a szériát. És erre minden okuk megvan. Az 5. sz. *A vonat* és a 6. sz. *A kutya* c. könyvecskét kézbe véve is a lényeg természetesen a képekben van. A rövid szöveg nem is mesét tartalmaz, hanem fontos információkat. A 4 éven felülieknek ajánlott sorozat igazi vonzerejét a valóság, színes oldalak mellett a rajzos fóliák adják, hiszen így még több részlet, nem egy meglepetés tárul a képekben gyönyörködő gyermek elé. Az elsőként említett kötetben a füstölő vadnyugati vasparipától a rakéta formájú mozdonyon, s a Csalagút hősén át a Vidámpark szellemvasútjáig kalandozhatunk. Bernáthegeyi, foxterrier, tacskó, csivava, német dog vakvezető és szánhúzó kutyák láthatók a másik pompás kis kiadványban

Móricz Zsigmond Állatmesék c. kötete *Reich Károly* könnyen felismerhető, sokak által kedvelt, jellegzetes színes képeivel immáron 5. kiadásban jelent meg (1959 óta). Megtalálható benne az abszolút slágernek számító Iciripiciri, valamint A török és a tehének, de mellettük sok tanulságos és vidám versbe szedett mese olvasható, összesen tizenhat. Móricz tehát nemcsak prózában (Pipacsok a tengeren), hanem versben is igényesen, hozzáértően tudott szólni a kisebbekhez.

A 150. éve (1859. szeptember 30-án) az erdélyi Kisbaconban született *Benedek Elek*re, (Elek apó-ra) emlékezik-emlékeztet a Kráter Műhely Egyesület új sorozata, amelynek kezdő darabja a *Dávid Júlia* ötletes, részletekben gazdag és színes illusztrációival megjelent *A nagyotmondó legény*. Egyszer a király kihirdette az egész országban, hogy annak adja a leányát s fele királyságát, bárki fiaborja legyen, aki valami olyat tud mondani, hogy azt ő el ne higgye kezdődik a mese, amelyben a szegény ember legkisebb fia ment föl a királyi várba, szerencsét próbálni...

Ranschburg Jenő, a kiváló és népszerű pszichológus ajánlásával jelent meg a *Zorka szemével a világ* c. kis képeskönyv, ami azt jelenti, hogy ezt a könyvet elsősorban nézegetni kell. *Mester Kata* képein a négytagú családot: anyát, apát, Bercit és a mesélő Zorkát. A nagyon is valóságos kislány különben nem beszél sokat (vagyis *Mikola Péter* szövege viszonylag kevés, ám annál fontosabb, amit mond.) A nyolc epizódból egy olyan család élete bontakozik ki az olvasók előtt, amelyből jó volna ha minél több lenne. Mert Anyu sosem siet, sosem ideges, Apu odaül a gyerekei mellé és nyugtat és magyaráz, jut idejük beszélgetésre, közös programra. Jó volna tehát, ha ezt a kedves kis könyvet a szülők és a gyerekek együtt nézegetnék-olvasnák, ahogy a szakember tanácsolja, és akivel a recenzens maximálisan egyetért.

rekek együtt nézegetnék-olvasnák, ahogy a szakember tanácsolja, és akivel a recenzens maximálisan egyetért.

A favágó természetesen ismeri az erdőt: benne a madárfészkeket, zöld erdészkalapot viselő fia hívja fel a figyelmét az erdő különleges, mesebeli lakóira, a Mímikre. Kik azok a mímik? Rendszertani besorolásukat tekintve képzeletbeli lények, akár a Múza vagy az Ilet. Van szárnyuk zizegő, röptük villanó, hajuk hajomló, pillájuk rebbenő, szemük csillogó. A mímik tisztos polgári foglalkozásukat tekintve Jótevők. Dolguk, hogy segítsenek a bajbajutottakon. Mindezt én magam is *Solymosi Bertold Az erdő királya és más mesék* c. kötetéből tudom rólok: Titiről, Tátiról és Tétiről, akik a Kiskunság egyik erdejében élnek. Solymosi Bertold sajátos mesevilágához tökéletesen illeszkedő, sok-sok egész oldalas, szép, színes illusztrációt készített Horváth Mónika, de ezen kívül számos remek kis rajz színesíti az erdő világról szóló pompás mesekötetet.

Bálint Ágnes Tündér a vonaton c. varázslatosan szép mesekönyvben Flórika egy mályvakehelyből a vonatülés mögé pottyan. A pottyautas virágtündér nyártól Karácsonyig tartó kalandjainak során barátságot köt egy tücsökkel, a szikraszemű korommanóval, a Piros Ásszal, aki egy gyönyörű, kalapos leányka, továbbá időlegesen egy eltévedt, kétségbeesett méhecskével, és a kiállhatatlan Szív Királlyal. Fontos szerep jut egy idős, éppen nyugdíjba menő kalauznak. Az elbűvölő meséhez hangulatos, találó, színes grafikákat alkotott *Pásztóhy Panka*.

Jeff Kinney Egy ropi NAPLÓja c. kötete olyan gazdagon illusztrált, a rajzok is a szerző munkái, hogy akár képregények is nevezhetnénk. De hiszen ott is áll a borítón hogy: képSregény! És az is, hogy a New York Times bestsellere. Na most, Greg Heffley feljegyzései természetesen titkosak. Amikor anyukájától egy füzetet (egy izét) kért, kifejezetten olyat kért, amelyiken nincs rajta a napló felirat. Már csak az kell, hogy valami barom elkapjon ezzel a könyvvel, és rossz következtetésre jusson olvashatjuk az első, szeptemberi, keddi bejegyzésben. Nos, a Greg által említett barmok, természetesen mi, olvasók vagyunk, akik nem tudjuk letenni a könyvet (elkapjuk őt), amíg a végére nem jutottunk, annak a sok hülyeségnek, amit lejegyez. Lejegyezi, mert egyelőre ott dekkol a felső tagozatban, egy csapat idióta társaságában, de egy napon híres lesz. A címhez egy apró megjegyzés, Ropinak azért nevezik Greg Heffleyt, mert egy nyápic kölyök (amivel ő maga persze nincs tisztában.) *Szabados Tamás*, a fordító remekül eltalálta, hogyan szólal meg egy ilyen figura.

A bajor származású Erzsébet királyné, I. Ferenc József tragikus sorsú hitvesének népszerűsége több mint száz év óta töretlen hazánkfiaink körében. Az egyszerűen csak Sissi néven említett osztrák császárné, illetve magyar királyné története kezdetben valóban úgy alakult, mint egy tündérmese. A *Napraforgó Kiadó* ezt a tündérmesét nyújtja a kicsiknek, egy pazarul (*Carmen Guerra* rajzaival) illusztrált képeskönyvben, melynek címe *Sissi Ausztria császárnéja és Magyarország királynéja*.

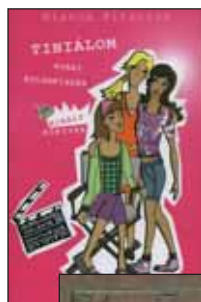

Két remek regény nagyobbaknak

A véletlen szeszélyéből a *Könyvmolyképző Kiadó* két újdonságát ajánlhatom a tizenéves olvasóknak. S teszem ezt örömmel és meggyőződéssel (a remélem, meggyőzően). *Bianca Pitzorno Tiniálom*. Nyári különkiadás c. regénye napjainkban játszódik egy romantikus fekvésű olasz hegyi falucskában. Szereplői három barátnő: Barbara, Valentina és Vittoria, akik minden titkukat megosztják egymással. (Barbara a főszereplő, akinek a szülei elváltak.) S egyszer csak megérkezik a faluba egy közismert szappanopera stábjá: köztük a tini sztár Scintilla Luz...

Thury Zsuzsa Apollónia kisasszony vendégei c., eredetileg 1968-ban megjelent (most a *Könyvmolyképző Lányszoba* sorozatában napvilágot látott) kötetét akár történelmi regényként is olvashatjuk: hiszen a cselekménye az ún. ántivilágban, egészen pontosan 1910-ben játszódik. A pártában maradt Csajági Apollónia kisasszony balatonboglári úri lakába egy fiatalon megözvegyült szép asszony érkezik négy eleven gyermekével (két fiú, két lány). Akik természetesen sok-sok galibát okoznak. Velük van a nagypapa, aki régi kifejezéssel: nagy kujon, és feltűnik a színen előbb egy szimpatikus, a gyerekek által rajongással szeretett fiatalember. Csakhogy nem sokkal később egy minden tekintetben vonzó, csábító színész is! (Ennyiben rokon az előbb ismertetett olasz *Király Könyv*-vel) De a *Kiadóval* ellentétben én csak 14 éven felülieknek ajánlom. Nekik viszont okkal-joggal, és lelkesen.

A 6-8 éveseknek szóló Junior Mi micsoda sorozat újabb kiváló kötetekkel gyarapodott. Többek között *Andrea Beständig Focikönyv*ével. A másik kettőről legközelebb. (Illusztrálta: *Dirk Hennig*. Fordította: *Rónaszegi Éva*.) A képeskönyv rövid fejezeteiből a kisgyerekek megtudhatják pl. Milyen felszerelése van egy kis focistának?, Hogyan edzenek a profi labdarúgók? Milyen feladatai vannak a futballbíróknak? Felfedezhetjük tehát a futball világát, és az utolsó oldalpáron számos érdekes, meglepő információhoz jutunk. Az USA-ban főként a női futballnak van jelentős szerepe. A modern futball Nagy-Britanniában fejlődött ki. Az első futballszövetséget Angliában alapították 1863-ban. Kínában rengeteg futballrajongó van. A kínai televízió még a német Bundesliga legfontosabb mérkőzéseit is közvetíti. Aki már kézbe vette a korábban megjelent *Az emberi*

test, az *Építkezés*, a *Dinoszauruszok* c. kötetet, az tudja, hogy rejtvények, játékok és felhajtható kukucskalók teszik különösen élvezetessé a *Tessloff* és *Babilon* e kiadványait.

Nálunk leginkább a falusi gyerekek figyelhetik meg, mikor költöznek el a gólyák, a fecskék délre, s mikor érkeznek vissza. *Vitus B. Dröscher Vándorutak az állatvilágban* c. gyönyörűen illusztrált kötetéből persze megtudhatjuk, hogy nemcsak madarak, hanem emlősök, halak, kétélűek és hüllők, valamint rovarok is vándorútra indulnak évenként. Az állatok vándorlása rejtély és szükségszerűség állítja a viselkedéskutató szerző izgalmas, meglepetésekkel teli könyvében.

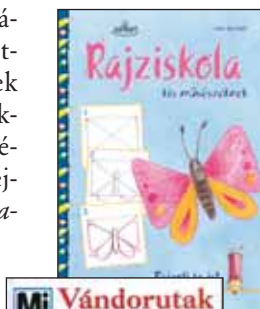
Az első és legfontosabb kérdés: Miért vándorolnak az állatok? Aztán szó esik az állatok vándorlási módjáról, a költöző madarak fantasztikus teljesítményeiről. Csak egy példa: az egyik leghosszabb vándorút a nagy vészmadaré, amely körbeprepi a Csendes-óceánt. Ám ez nem jelent különösebb megerőltetést a számára, minthogy tud úszni, és táplálékát a tengerből szerzi. A pettyes lile sok ezer kilométert repül a nyílt tenger felett, holott nem tud úszni!

Cs. A.

Ismeretek, kreativitás és játék

Minden gyerek szeret rajzolni. Ebben nem számít a rajz tehetség, a rajzolás mindentől függetlenül nagyon nagy jelentőséggel bír a gyermek fejlődése szempontjából. A rajzolás mindenekelőtt a vizuális észlelést, az elvonatkoztatási képességet, illetve a kéz és a szem összejátékát fejleszti, olvashatjuk *Hanne Türk és Rosanna Pradella Rajzoldj te is!* c. kötetének bevezető sorában. A *Rajziskola* gyerekeknek sorozat első kötete az alapformáktól (kör, háromszög, négyszög) kezdve vidám rajztanulásra serkenti a kicsiket. *Norbert Landa* rajzait egyszerű rímek, kis versikék kísérik. A karikából csibe lesz, a hurokból nyuszi, a négyzetből tehén, a végén a gyerekek eljuthatnak királykisasszony, boszorkány, varázsló, törpe, kalóz és bohóc megformálásáig. (Fordította: *Crow Zsófia Klára*. Folytatása következik!)

365 fontos esemény, adat és érdekesség található a *Gyermekek kisenciklopédiája* c. pompás képeskönyvben (kicsiknek való kézikönyvben) vagyis jó beosztással az év minden napjára jut valami tudnivaló. Csakhogy én azt hiszem, aki belekezd ebbe a könyvbe, az nem aprózza el a nyolc nagy fejezetből álló mű (Civilizációk, Vallások, Az űr, A Föld tájai, Állatok, Technika, Országok és népek, Művészet) olvasását. Érdekes a 8. oldalon elolvasni a könyv használatáról szóló útmutatást. Aztán a bevezetést. Utána bele lehet lendülni! A viszonylag rövid ismertető mellett érdekes kérdések és válaszok is található. Az illusztráció mondanom sem kell remek. A végén található szószered, valamint név- és tárgymutató megkönnyíti a 8-12 éveseknek szóló alapműben az eligazodást. Mert egy enciklopédiát nem feltétlenül lapról lapra, folyamatosan olvasunk. Hanem azzal kezdjük, ami a leginkább felkelti az érdeklődésünket.

Beständig, Andrea Dr.: Focikönyv. Tessloff és Babilon. 25 old., 2450 Ft Bálint Ágnes: Tündér a vonaton. Holnap Kiadó, 116 old., 2500 Ft Benedek Elek: A nagyotmondó legény. Kráter Műhely Egyesület. 28 old., 1500 Ft Dröscher, Vitus B.: Vándorutak az állatvilágban. 48 old., 2570 Ft Gyermekek kisenciklopédiája. Ventus Libró K., 176 old., 3990 Ft Kinney, Jeff: Egy ropi NAPLÓja. Könyvmolyképző, 224 old., 2299 Ft Kis felfedező zsebkönyvek: A vonat. A kutya. Móra Kiadó, kötetenként 24 old., 1490 Ft Mikola Péter Mester Kata: Zorka szemével a világ. Santos Kiadó, 78 old., 1900 Ft Móricz Zsigmond: Állatmesék. Móra Könyvkiadó, 54 old., 2290 Ft Pitzorno, Bianca: Tiniálom. Könyvmolyképző K., 236 old., 1999 Ft Sissi, Ausztria császárnéja és Magyarország királynéja. Napraforgó K., 45 old., á. n. Solymosi Bertold: Az erdő királya és más mesék. Noran K., 110 old., 2499 Ft Thury Zsuzsa: Apollónia kisasszony vendégei. Könyvmolyképző, 224 old., 2299 Ft Türk, Hanne – Pradella, Rosanna: Rajzoldj te is! Sziget Könyvkiadó Bt., 80 old., 2300 Ft.

Csodás helyek, csodás képek

■ Képzeltbeli zarándoklatra hívja olvasóját a Kossuth Kiadó *Misztikus és szent helyek atlasza* című nagyformátumú albuma, amely messze nem csak a „klasszikus” zarándokhelyek albuma: természeti és ember alkotta csodák világába vezet be. Talán a lenyűgöző szó a legmegfelelőbb azokra a helyszínekre, amelyeknek a látványa a szemet gyönyörködtető kötet lapjairól élénk tárul. A világ szakrális emlékeit bemutató kötet egyszerre fotóalbum és ismeretterjesztő mű, amelyben jó arányérzékkel, azonos súllyal van jelen kép és szöveg. Az album szinte valamennyi kontinenst érintve tárja fel a természetes környezet kialakította csodák és az épített alkotások misztériumát.

A tematikus szerkesztési elv szerint az első fejezet a kultikus helyeket mutatja be, majd a zarándok úticélokot ismerhetjük meg. A „Királyok, szentek és bölcsek” jeles személyekhez kapcsolódó, legendák övezte emlékhelyekre kalauzol. „Az elzárkózás és a meditáció szigetei” fejezetcím önmagáért be-

számos érdekességről lebben fel a fátyol, és a történelmi, földrajzi, irodalmi vonatkozások mellett a szakrális emlékhelyek napjainkat érintő vonatkozásai, kérdései is előkerülnek.

Kedvcsinálóként álljon itt a kötetből az észak-walesi Szent Winefride kútjának legendája. „A lány kérője, Caradog igen dühös lett, amikor az közölte vele, hogy ő Istennel jegyezte el magát, és apáca szeretne lenni. A történet változataitól függően ekkor Caradog megpróbálta megerőszakolni a lányt, ám amikor az menekülni próbált, a férfi

előhúzta kardját, és egyetlen suhintással levágta a fejét. Ezután a legenda azt taglalja, hogy a levágott fej miként gurult le a dombról, majd állapodott meg, s azon a helyen egy for-

szél, ahogy a „Szent kövek: kőkörök és megalitok” is. A kötet záró fejezete a természeti emlékeket mutatja be. Csak említésképp néhány „csoda” az album lapjairól: a jeruzsálemi Sziklamecset, a chartres-i labirintus, Stonehenge, a Mont Saint Michel Franciaországban, Fátima, A dogon-szentélyek Malin, a Fudzsi, a Szentháromság-Szergij-kolostor Oroszországban, Glastonbury, Mekka, A római Szent Péter bazilika... A képek melletti történelmi áttekintésekben

rás fakadt fel váratlanul. Winefride anyai nagybátyja (a később szentté avatott Beuno) gyorsan a helyre sietett, felkapta a fejet és csodás gyógymódként a testre illesztette, így »feltámasztotta« a lányt.” A monda szerint a szent kutat oda építették, ahol a legördülő fej megállapodott, a zarándokok azóta is gyógyító erőt tulajdonítanak a kút vizének. S talán nem túlzás azt állítani, hogy valamiféle gyógyító ereje van egy ilyen kötetnek is: a végére érve csak a döbbszáz csodálkozás marad, milyem szent, megismételhetetlen, és csodákkal teli az a föld, ahol élünk.

Laik Eszter

David Douglas:
Misztikus és szent helyek atlasza
A világ szakrális emlékei
Kossuth Kiadó, 175 oldal, 6800 Ft

Bajor Zoltán
BUDAPEST TERMÉSZETI KALAUZA

Tudta Ön, hogy Budapesten csaknem 150 védett növényfaj, és több mint 240 madárfaj él? Gondolta volna, hogy fővárosunkban 300-nál is több védett terület van? Szerzőink ezeket a védett és védendő értékeket mutatják be, amelyek közül nem egy nemzetközi összehasonlításban is kiemelkedő.

256 oldal · 3990 Ft

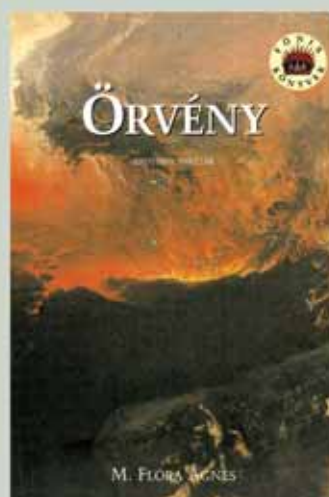

Székelyhidi Zsolt
JEGA JADE. HÁBORÚBAN SZÜLETETT

Rajzolta: Zöllner Marcell

Vajon mennyi esélye lehet egy gyermeknek a túlélésre, ha egyedül marad egy idegen hold ismeretlen erdejének hatalmas fái között? Vajon túlélhet-e egy több időcikluson át tartó véres robot-háborút, miközben számtalan egyéb veszély leselkedik rá a kéken derengő éjjeli lombok alól?

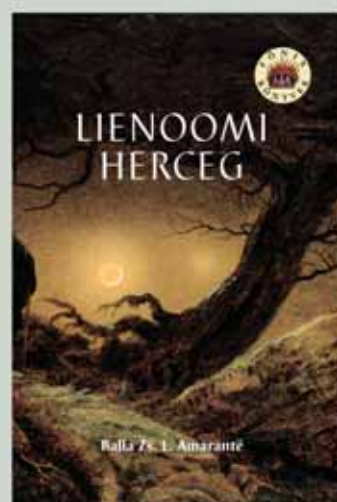
256 oldal · 2490 Ft

Flóra Ágnes
ÖRVÉNY

A szexcentrikus divattervező, Kátay Kitty élete pokol. Figyelik. Követik. Egy vonzó üzletember úgy az erdőben, mint otthonának hálószobájában különböző furcsa tettekkel lepi meg. Budapest egyik elit kerületében egy szadista örült mániákus precizitással gyilkol fiatal nőket. Sok szex, még több vér és titok - az Örvény gyilkosok és áldozatok története.

256 oldal · 1980 Ft

Balla Zs. L. Amaranté
LIENOOMI HERCEG

A regény egyfajta tündérmese különféle lényekkel, akikben mégis magunkra ismerhetünk. A magát svédnek tartó Vilhaar testvérpár rátalál gyökereire, megismeri nagyszüleinek történetét, akik áthajózták egykor a túlvilág hét vizét. Most rajtuk a sor, talán érkeztek mégsem olyan véletlen, mint hittek.

256 oldal · 2490 Ft

HÁGÁR ORSZÁGA
A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓSÁG. TÖRTÉNELEM, KÖZÖSSÉG, KULTÚRA

A magyarországi zsidóknak minden okuk megvolt a büszkeségre. A zsidó könyvek bővelkednek példákban. Vallási gondolkodók, társadalomkritikusok, tudósok, újságírók, orvosok, a zsidóság védelmezői, harcos politikusok, művészek, zeneszerzők és zenészek voltak közöttük.

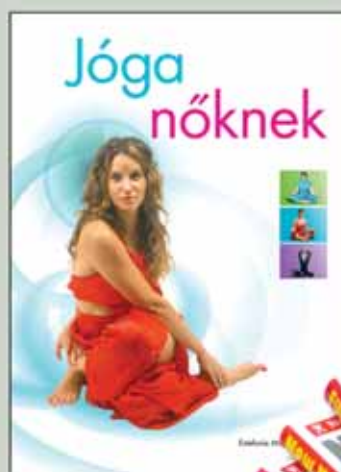
308 oldal · 6990 Ft

KERTÉSZKEDŐK KÉZIKÖNYVE

A képekkel és rajzokkal gazdagon illusztrált kötet tartalmazza mindazokat az ismereteket, amelyek segítségével szakszerűen gondozhatjuk a különféle növényeket: a szobában élőket, a gyógy- és fűszernövényeket, virágos dísznövényeket, pozsgásokat, cserjéket, kúszókat, örökzöld és lombhullató fákat.

624 oldal · 4980 Ft

JÓGA NŐKNEK

A jóga csodálatos lehetőség. Elegendő tíz percet rászánunk ahhoz, hogy egyensúlyba kerüljünk, testünk-lelkünk megnyugodjon. A könyvben bemutatott gyakorlatokat különböző életkorú nőknek állították össze.

160 oldal · 3990 Ft

A NYITOTT SZEMMEL SOROZAT ÚJ KÖTETE
TÖRÖKORSZÁG

437 oldal · 5990 Ft

A műgond kiment a divatból

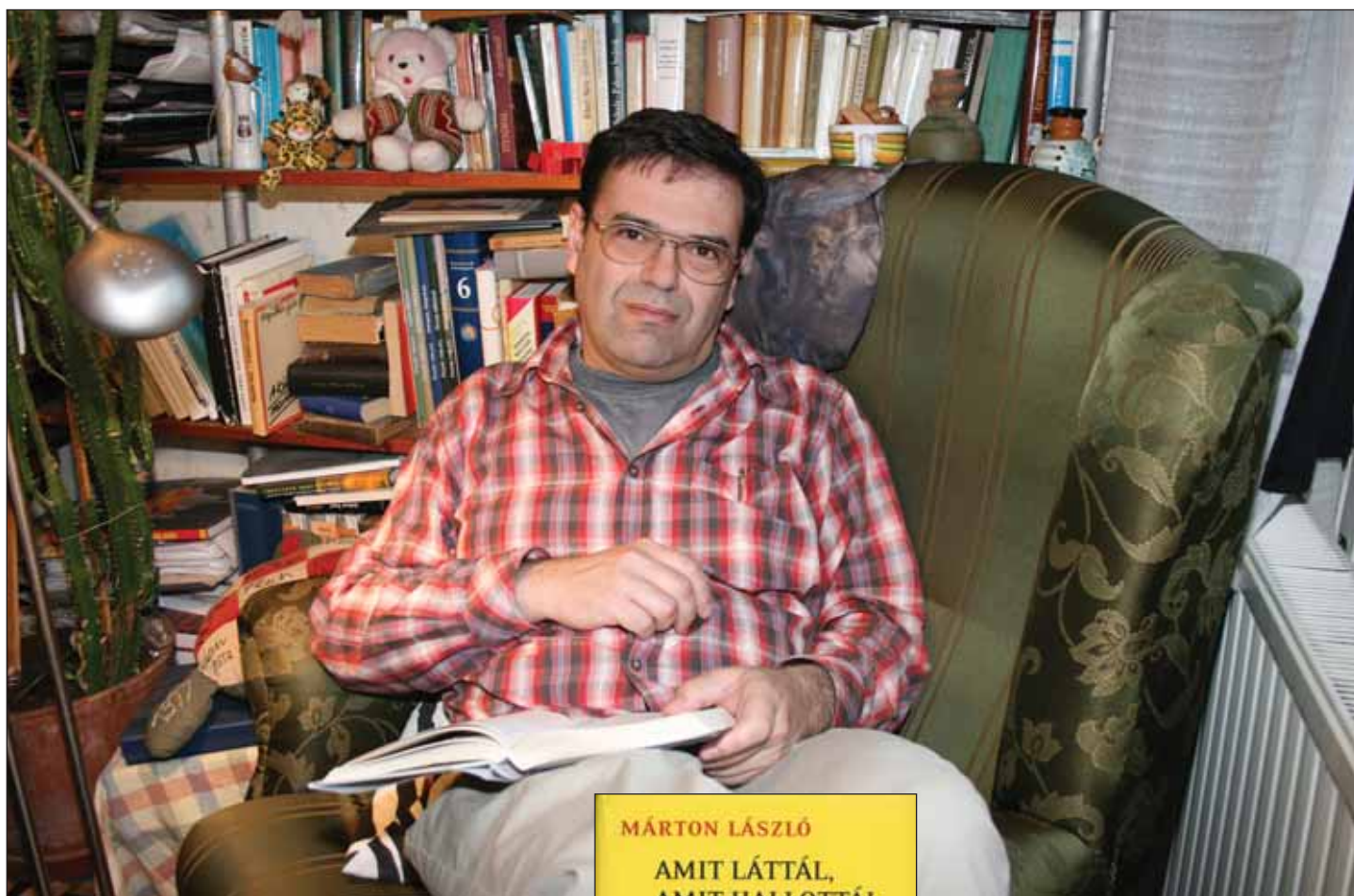
Márton László az írói problémáról

Amit láttál, amit hallottál című novellakötetére néhány hete Palládium-díjat kapott. Ír, tanít az Író Akadémián, műfordít, nem is keveset. A közelmúltig epikai műveit írógéppel írta, a drámákat és a fordításokat előbb kézzel. Mint mondja, az elbeszélői munkánál a képernyő előtt ülve semmi nem jut eszébe, így most már azt is kézzel írja. Talán ezért is ír rövidebb prózát. Beszélgetésünkör éppen Ausztriába készült, ahol egy japán írónővel való esszézerű levelezése jelenik meg németül.

elemző kritikából tanulhat is a szerző. Ahogy az elmúlt években gyakran csodálkozás és furcsálkodás kísérte, hogy az elmúlt évszázadokban keresek történeteket, most sok olvasóm csodálkozik, hogy elfordultam a régmúlttól. A diskurzus erről szól, valamint arról, hogy a hőseimnek miért osztok olyan mostoha sorsot.

– **Nem vidám történetek és nem boldog emberekről szólnak. Mindegyikük sérült, megkeseredett valamiért. Mégis, nagyon is hétköznapiak a történetek.**

– Hogyha a hétköznapi életben keressük a drámaiságot, ami a művészetnek egy kitüntetetten fontos feladata és célja, akkor nem idillre bukkanunk. Az idill a 18. században volt jelen műfajként utoljára. A permanens boldogság ábrázolása akkor tud művészileg sikeres lenni, ha annak veszélyeztetett volta is kife-

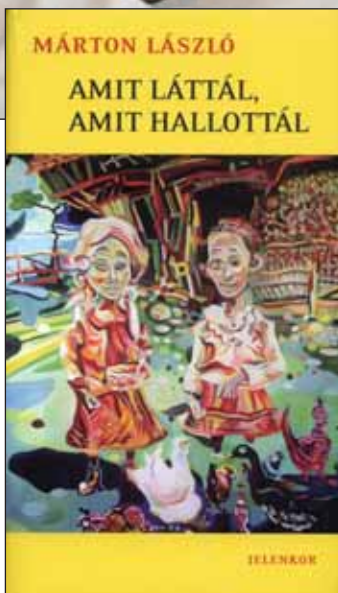

■ – **Fontos egy író számára, hogy díjakat kapjon?**

– Egy író számára a megfelelő megbecsülést az jelenti, ha írhat, és amit ír, megjelenhet. Minden egyéb ajándék, így például a díjak is. Amikor a díjakról van szó, a teljesítményekről van szó, a könyvekről, a drámákról, a műfordításokról.

– **A novellakötet megjelenése óta eltelt már egy kis idő. Kapott szakmai kritikákat – hideget, meleget egyaránt, és feltételezem, olvasói visszajelzéseket is.**

– Soha nem voltam népszerű író, nem is törekedtem rá. A saját határainon belül a könyv sikeresnek bizonyult. Jó dolgom van, ami a kritikákat illeti, az utóbbi időben meglehetősen odafigyel a kritika a munkáimra. A visszhang a fontos. Adott esetben egy negatív, de

jezésre jut, vagyis az, hogy a következő pillanatban mélységes szakadékbba fog zuhanni. Az író akkor van elemében, ha az emberi lényt problémaként ábrázolja. Emiatt van, hogy Dante művében a Pokol ábrázolása érdekesebb, mint a Paradicsomé, és emiatt van, hogy a 19. századi realista regényben is több a zátonyra futott élet, mint a tartós boldogság.

– **Könyvét többen is úgy értékelték, hogy vele új korszakba lépett a saját életművében. És nemcsak azért mert utoljára 1995-ben publikált novellákat.**

– Kétségkívül a történelmi regények korszaka lezárult. Lehet, hogy fogok még írni történelmi regényt, de az is biztos, hogy másmilyen lesz. Jobb, ha a szerző maga veszi észre, ha egy bizonyos életszakasz energiataralékai és eszközei elfogytak, mint ha az olvasók és a kritikusok. Ilyenkor új dolgokat kell kitalálni, persze úgy, hogy az alkotói személyiség folyamatosága megőrződjék.

– **Az elmúlt rendszer és a 20. század vége továbbra is foglalkoztatja? Vannak még ebben tartalékai?**

– Nyilván minden korszak végtelenül gazdag, de nem ez az igazi írói probléma. Egy valamire való író egyszerre találja meg története fabuláját (vagyis a témát) és annak poétikai szerkezetét. Nekem van egy olyan érzésem, hogy nálam ez a korszak, vagyis a hetvenes évek megjelenítése nem folytatódik. Ha azt a kérdést teszi fel, hogy van-e még ilyen rövid fesztávú, de viszonylag tagolt epikai munkákra kilátás, arra azt felelném, hogy valószínűleg igen.

– **Van készülő munkája?**

– Nem szerencsés dolog arról beszélni, ami esetleg lesz. A kötet megjelenése óta különböző folyóiratokban más elbeszélések is napvilágot láttak, és további elbeszélések is vannak létrejövőfélben. Mostanság lassabban dolgozom, mindenféle más munkám is van, például műfordítások. Négy-öt év alatt összejöhet egy anyag, amit szigorú rostálás után össze lehet rakni.

– **Azok közé tartozik, akik sokat átdolgoznak, kidobnak és újraírják?**

– Ez szerencse kérdése is, valamikor gyorsan létrejön valami, máskor többször neki kell futni. Nekem fontos az a ma már divatjamúlt kifejezés, amit műgondnak hívnak, ebben a tekintetben nem teszek túl sok engedményt.

– **Kiket tart elődeinek, példának?**

– Hála Istennek, az irodalom gazdagsága ellenáll annak, hogy kiragadjunk egy-egy nevet, a magyar irodalomból legalább húsz írot tudnék említeni, akik fontosak voltak az írói fejlődésem szempontjából, és további húszat, akiket csak szeretek olvasni, a világirodalmat már ne is említsem. Volt időszak, amikor a 16–17. század irodalma érdekelt, máskor a 19. század, vagy a klasszikus modernizmus. Igazságtalan leszek, de mondok három-három nevet: Mészöly Miklós, akitől rengeteget tanultam fiatal koromban és ma is példakép, Móricz Zsigmond, akinek óriási epikai lendülete és országismerete van, és Kemény Zsigmond, aki nem olyan színes mint Jókai, viszont sokkal mélyebb emberismerettel rendelkezik és a drámai konfliktusok epikai formába öntésének egyik legnagyobb mestere. Világirodalomban pedig a nagyrealista Kafka, Flaubert és a 2. században élt szamoszatai Lukianosz, aki a modern prózaírás legnagyobb ókori őse, de az ő nevével együtt Apuleiust vagy Petroniust is mondhatnám..

– **A fordítás folyamatosan jelen van az életében?**

– Igen. Kezdetben, amikor a saját munkáim még nem jelenhettek meg, a fordításokat publikálhattam, 24 évesen lefordítottam Luther Asztali beszélgetései-t például. Publikálási nehézségeim ma már nincsenek, de újra és újra szükségét érzem, hogy belülről nyomom kövessem egy másik, többnyire letűnt korban élő pályatársam észjárását, alkotásmódját. Most fordítom Gottfried von Strassburg 13. századi költőt, aki megírta a Trisztán és Izolda című verses regényt. A modern lélektani regény fontos előfutárának tartom. Őt kötetben fog megjeleníteni a Borda Antikváriumban.

A Kalligramnál nemsokára megjelenik a Grimm testvérek mondagyűjteménye (a meséket már korábban lefordítottam Adamik Lajos barátommal) teljes egészében, ami magyarul eddig hozzáférhetetlen volt. Több mint 600 történet van benne, nagy meglepetés lesz! Szívesen írnék az általam fordított német költők verseinek némelyikéhez elemzést is egy esszékötet keretében.

Szénási Zsófia
Fotó: Szabó J. Judit

A BUDAPESTI TELEKI TÉKA AJÁNLATA

Márton László Iskolája az emberi szívnek

A szabadkőműves irodalom antológiája
Pallas Páholly – Kulturális és Kiadói Kft.
280 oldal, 2900 Ft

A szépirodalom a maga eszközeivel, versekkel, elbeszélésekkel, dráma- és regényrészletekkel, levelekkel hatásosabban eleveníti meg a szabadkőműves mozgalom lényegét, mint számtalan filozófiai vagy történelmi értekezés. Ez a könyv nélkülözhetetlen mindazoknak, akik a felvilágosodás, a reformkor vagy a Nyugat-nemzedék szellemisége iránt érdeklődnek.

Voigt Vilmos:

Bevezetés a szemiotikába

Loisir Kiadó, 324 oldal, 4000 Ft

A tartalomról: A jelek világa; A jel tudomány alapfogalmai; A szemiotika témái és területei; A nyelvelméletől a szemiotikáig; A mai jel tudomány első műhelyei; A magyar társadalmi szemiotika múltja, jelene és jövője; A szemiotika határai és kritikája

Kóródi Mária:

Az erőszak kultúrája

Fenntartható-e a fejlődés?

Pallas Páholly Kulturális és Kiadói Kft.
240 oldal, 2900 Ft

A cím arra utal, hogy az áldatlan állapot kialakulásáért hatalmas felelősséget tulajdonítunk az embernek, az agresszív, harácsoló magatartásának, amely idáig vezetett. Ez a könyv a tudomány és a közélet jeles képviselőinek írásaival szeretnénk bemutatni bolygónk környezeti és civilizációs válságát.

A kötetek megvásárolhatók: Budapesti Teleki Téka

1088 Budapest, Bródy S. u. 46. Tel: 787-5661;

Fax: 266-0857; E-mail: otkonyv@chello.hu; www.telekiteka.com

Ursula Demarmels:

KI VOLTAM ELŐZŐ ÉLETEMBEN?

Egy könyv, amely többet nyújt, mint amit a címe ígér!

Az újjászületésben való hit egyidős az emberiséggel. A szerzőnő könyvében bemutatja, mit ért előző életekre való visszavezetés alatt. Műve lenyűgöző utazás korábbi életek világába. Több mint húszéves tapasztalatából kiválasztott esettanulmányok illusztrálják a visszavezetések terapeutikus hasznát, az egészségügyi és az emocionális blokádok mélyebb megértését, ezáltal a gyógyulás lehetőségét.

Keménytáblás, ragasztókötött

135x215 mm, 192 oldal

ISBN 978-963-88153-2-3

Ára: 3000 Ft

MEGJELÉNÉS MÁJUS KÖZEPÉN.

Megrendelhető: megrendeles@almandin.hu; www.almandin.hu

A legenda nem mesebeszéd

Beszélgetés szentekről, boldogokról Diós Istvánnal

■ Nagy munkába kezdett öt évvel ezelőtt a Szent István Társulat megbízásából Diós István, aki papi hivatását az Egyetemi templomban gyakorolja. A Papnevelde utcai szeminárium könyvtárában kerestem fel, ahol megmutatta azokat a régi vasos köteteket, amelyekre a most Húsvét után megjelent Szentek élete című kétkötetes művet alapozta. Azt mondja, nem szerzője, inkább csak szerkesztője a több mint kétezer oldal számláló kiadványnak, hiszen az Apostoli Szentszék könyvkiadója e könyvvel újabb stációjához érkezett egy nagy hagyománynak. Öt kötetbe foglalt sorozatot mutat, amely eredetileg havonként, füzetekben látott napvilágot az 1870-80-as években Zsigovits Béla munkája nyomán.

– Mi lett a többi szenttel, akikről nem szól a liturgia?

– Bizony sokan kezdték reklamálni névnapok szerint a szenteket, hogy hát hol van Fruzsina meg a többiek. Pár év múlva megszületett a naptári szentek életéről szóló változat, amely, mutatván a szentek iránti érdeklődést, öt kiadásban kelt el. Aztán fölmerült a kétféle Szentek élete-kötet összedolgozása és kiegészítése az újonnan szentté avatottak sorsával. II. János Pál pápa eléggé nehéz helyzetbe hozott bennünket, mert az ő idejében kis híján háromszáz szentté és ötszázon felüli boldoggá avatás történt. Indokoltan fontosnak találta, hogy amerre járt, lehetőleg ott helyben avasson szenteket, boldogokat.

– Kutatásai során eljutott esetleg a vatikáni levéltárba is?

– Levéltározásra nem volt szükség, mert olyan nyomtatott forrásaink vannak, mint

ott az a majd' egész polcot elfoglaló sok kötetes mű, egy római kiadású gyűjtemény a szentek életéről. Hagyományról van itt szó, görgetünk magunk előtt egy olyan hógolyót, amelyben, a jó Isten a tudója, hogy ki mindenki munkája van benne. Magam naponta

miséztem, s még mielőtt megkaptam ezt a feladatot, valamiért fontosnak tartottam, hogy a szentmise az adott napon sorra kerülő szentéről szóljon. Az igazi kutatás az alatt az öt–nyolc év alatt történt, míg az istentisztelethez utána néztem a történeteknek.

– Lehet kedvenc szentje az írónszerkesztőnek?

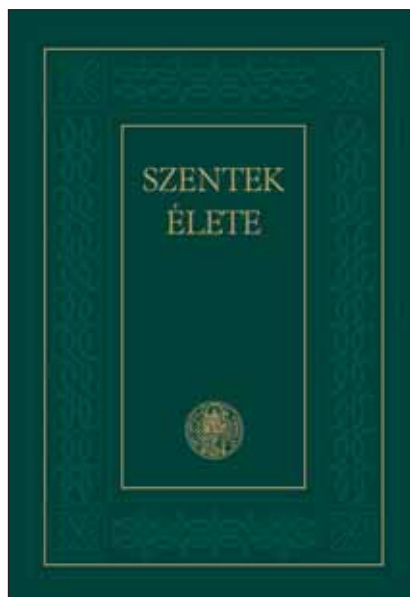
– Nem, mert mindig az a kedvence, akivel éppen dolgoznia kell, s amikor megvan a róla szóló szöveg, kezét csókol neki, s jöhet a következő. A legtöbb fejtörést a legkorábbiak okozták, akikről legföljebb háromsoros följegyzés akad. A kiadványban minden hónap négy szentképpel indul, s aztán jönnek a szentek naptári sorban. Mindegyikhez adtunk képet, ha lehetett, portrét, hogy az arcukról is legyen valamilyen elképzelésünk.

■ – Minden áldott napra legalább egy szent életrajzát közölte, s a végén kis áttekintést adott, hogy még ki mindenki fordult elő azon a napon – ismerteti a 19. századi kötet felépítését.

– Aztán az 1930-as években a piarista Schütz Antal készítette el ennek rövidített változatát,

de ugyanígy januártól decemberig tartó tagolásban. Az 1980-as években a kiadó úgy vélte, ezt már frissíteni kellene. Addigra kisebb kezdeményezésektől eltekintve nem volt a piacon ilyen műfajú kötet. A liturgiában az év száznyolcvan napján van szó szentekről, róluk a miséző pap ilyenkor megemlékezik. Amikor majd' harminc éve munkához láttunk, úgy gondoltuk, a liturgiai szentek kötetét állítjuk össze. Német alapanyaggal, kezdtünk dolgozni. Történeti szemmel mutattuk be a szent életrajzát, utána jött a róla szóló legenda, s óriási felfedezés volt, hogy ezek nagyjából fedik egymást, tehát nem mesebeszéd a legenda, hanem halálpontos történeti tényeket is közöl.

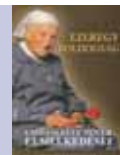
KORDA KIADÓ ÉS KÖNYVKERESKEDÉS

6000 Kecskemét, Lestár tér 2, telefon/fax: (76) 328-977
honlap: www.kordakonyv.hu / e-mail: korda@kordakonyv.hu

Jálics Ferenc SJ: TESTVÉREINK HITE 990 Ft

Josef Maureder SJ: EMBERRÉ VÁLNI 900 Ft

Sofia Stril-Rever: EZEREGY BOLDOGSÁG Emmanuelle nővér elmékedései 1300 Ft

– Van-e különös sajátossága ennek a kiadásnak?

– Az a specifikuma, hogy római martirologiumot közöl minden hónap végén, ami eddig hiányzott a magyar könyvkiadásból. Ez a névjegyzék dátumhoz kötötten adja a szent vagy boldog nevét, halálának helyét, időpontját, s egy mondatban azt, hogy mitől lett szent az illető. Összesen 5600 nevet tartalmaz, a részletes ismertetés pedig hat-százötvenet. Akikről a naptárban is szó van, azok nevét vastagabb betűkkel szedettük a martirologiumban. Valóságos szellemi gyönyörűség volt ez a munka, hát még, amikor fölfeleztük, hogy kronológiai és

földrajzi áttekintés is megbúvik benne. Ezeket a második kötet végére illesztettük. Az időrendi tábla a Krisztus föltámadásától indul el napjaink felé, a másik pedig azt mutatja, hogy a Föld egyes területein miként helyezkednek el a szentek. Ezen látható, hogy egyelőre nem szabad reménykedni a világ végében. Ugyanis a földnek a jelentős része még nem termette meg a szentjeit. Európa, főleg Dél-Európa erősen képviselve van, Észak-Európa már alig. Írországot mindig a szentek szigetének mondjuk, de ott alig találunk ilyen adatot. Afrikában, Ausztráliában szinte egyáltalán nincsenek szentek, a Távolságtól néhány száz. Tehát míg ezekről a fehér helyekről fel nem telik a mennyország, addig nincs világvége. Mostanában derült ki, hogy Kínában micsoda keresztényirtás volt, s nem is a régi időkben. Aztán vegyük Oroszországot! Ki tudja megmondani, mi történt ott a Gulag-világban? Akik visszajöttek, beszélnek odakerült papokról, szerzetesekről, akik halálra állták a megpróbáltatásokat; a 16. században ilyesmiért már régen szentté avatták volna őket.

– Nemzetközi összehasonlításban sok-e a magyar szent?

– Nem álunk rosszul, az Árpád-háziakat mindenki ismeri, de összességében van 100–120 ember, akit boldog, illetve szent ranggal tartunk nyilván.

– Mit gondol, milyen körből kerül majd ki a vásárlóközönsége e csodálatos, de több ezer oldalas, és méltó kivitele miatt drága műnek? Nem töltődött fel a piac a szentek életének előző öt kiadásával?

– Mindenekelőtt reméljük, hogy ez a tovább már alig bővíthető kiadvány jóval hosszabb életű lesz, mint a gazdasági válság. Azonkívül DVD-n szintén megjelenik a Szentek élete, amelyen a gyengén látók kedvéért még hallható is a nyomtatott tartalom, s ez a változat pár ezer forintért megvásárolható. S végül a Szentírás mellett köztudottan ez az a műfaj, amelyet bér mállkozónak, házassulónak szoktak ajándékozni. Jönnek utánunk a fiatalok, s egyszer csak számukra is fontossá válik, hogy a Szentek élete ott legyen a könyvespolcukon.

Mátrabázi Zsuzsa

Hit, hivatás, hitelesség

■ „Semmi se szent, ami nem jó, vagy ne volna kapcsolatos a jóval” – írja *Simone Weil Ami személyes és ami szent* című kötetében. Ugyanitt írja ezt is: „Te nem érdekel engem.» Olyan beszéd ez, amit senki ember nem intézhet egy másik emberhez anélkül, hogy szeretetlenséget ne követne el és sebet ne ejtene az igazságon. »A te személyed nem érdekel engem.» Ez a kifejezés viszont helyet kaphat két közeli barát szóváltásában, anélkül, hogy megsértené azt, ami barátságukban a legérzékenyebb.»

Az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítványának és a Luther Kiadónak köszönhetően immár a második kötete jelenik meg annak a beszélgetés-sorozatnak, amelyben művészek, teológusok, filozófusok, lelkészek folytatnak disputát evilági és transzcendens

kérdésekről, e kettő elválaszthatatlanságáról. Azt a fajta megértést és együttgondolkodást sugározzák e beszélgetések, amelyet Simone Weil mondatain keresztül lehet a legpontosabban megragadni: a másik személyének tiszteletét és szeretetét az odafigyelés által. A dialógusok „asztali” jellege szerencsés címválasztás volt, mert mintegy utal egyfajta vendégségben rejlő bensőségre, udvarias tiszteletadásra és barátságra. A beszélgetések asztalánál élet és halál kérdései kerülnek terítékre, ám az elhangzó, azaz immár kötetben lejegyzett szavak mentesek a fennköltségtől, pátosztól, hangzatos szlogenektől, de legfőképp az ideológiai pártosságtól, „vonalasságtól” vagy elvek üres hangoztatásától. A lapokon személyes történetek, életutak, tapasztalatok vonalai rajzolódnak ki, egymáshoz kapcsolódva, összefutva, kiegészítve a másik történetét. *Szmadám György* és *Ócsai Zoltán* beszélgetésében a festőművész és a lelkész cseréli ki gondolatait az archaikus kultúráról, a vertikális és horizontális látásmódról és a benne rejlő szakralitásról. *Koltai Lajos* filmrendező és *Percze Sándor* lelkész, aki maga is kapcsolódik munkájában a filmművészethez, a vizualitásról beszélgetnek. *Heller Ágnes* filozófus, *Jókai Anna* író, *Csepregi András* teológia tanár és *Fabinyi Tamás* püspök egy Gaugin-kép címéből kiindulva „Honnan jövünk, kik vagyunk és hová megyünk” mottóval e hármas kérdést vitatják meg. *Berecz András* mesemondó és *Hankovszky Béla Jácint* tábori pap a hagyományok erejéről mondják el a maguk történeteit. *Böjte Csaba* szerzetes és *Roszik Ágnes*, az első hazai civil anyaotthon megalapítója a másokon való segítség fontosságáról cserélnek gondolatokat. Ami közös jellemzője e sokféle témát sokféleképp taglaló eszmecsereknél, hogy legyen szó akár művészi alkotófolyamatról, akár szociális munkáról, akár lelkési tevékenységről, a feladatot végzők elhivatottsága nem a materiális világ jutalmaira vagy sikereire épül, és talán épp ettől lesz sokkal mélyebb értelemben véve sikeres és győztes, mint amit ma gyakran sikeren és győzelmen értenek.

Laik Eszter

Asztali beszélgetések 2. A csendesség felé
(Szerk. Galambos Ádám)
Luther Kiadó, 175 oldal, 2200 Ft

Hinni kell a csodákban

Beszélgetés Szamos Miklóssal

Egy gyönyörű, napsütéses áprilisi nap találkoztam Szamos Miklóssal; a Korona cukrászda egyik hangulatos asztalánál beszélgettünk a tulajdonossal hamarosan megjelenő könyvéről, az Apám királyságáról.

■ – Ahogy a könyv előszavából is kiderül, Ön sokoldalú ember, többek között cukrász, egykori közigazgató, de volt már főkönyvelő, vállalatigazgató, most pedig hamarosan megjelenik az első könyve. Mi volt a kötet megszületésének története?

– Miután édesapám meghalt, folyamatosan érlelődött bennem a gondolat, hogy megírom élete történetét. Eleinte cukrászkönyvet akartam írni, persze segítséggel, többedmagammal, mivel nem vagyok született író, és persze kellett egy mozgató erő is, aki hajt, hogy ne álljak le, hiszen ha csupán passzióból ír az ember, könnyen abbahagyja... Többen ajánlották Kelecsényi Lászlót. Az ő ötlete volt, hogy mielőtt belefogunk a cukrászkönyvbe, írjuk meg az apámról szóló történeteket, és utána majd meglátjuk a cukrászkönyvet. Végül is ebből az lett, hogy a Kelecsényinek én meséltem, ő pedig formába öntötte a történeteket. Minden pénteken jött, minden héten meg kellett írni a penzumot. Tulajdonképpen ő volt a mozgatórugója annak, hogy ez a könyv létrejött.

– És mennyi idő alatt készült el ilyen munkamegosztásban a könyv?

– Másfél évig írtuk a könyvet. Édesapám 2002-ben halt meg, azt követően két íróval is tárgyaltam, de nem tetszett nekik a téma, az egyik azt mondta, hogy azért nem hajlandó megírni, mert olyan embertelen, kegyetlen, hideg, szeretetlenség az egész történet, hogy nem vállalja a megírását. Kelecsényi

ny volt a harmadik, akit megkerestem ez ügyben, s aki végül ve-vő volt az ötletemre. A sors különös játéka, hogy Kelecsényivel egy iskolába jártunk, sőt, ugyanakkor érettségiztünk...

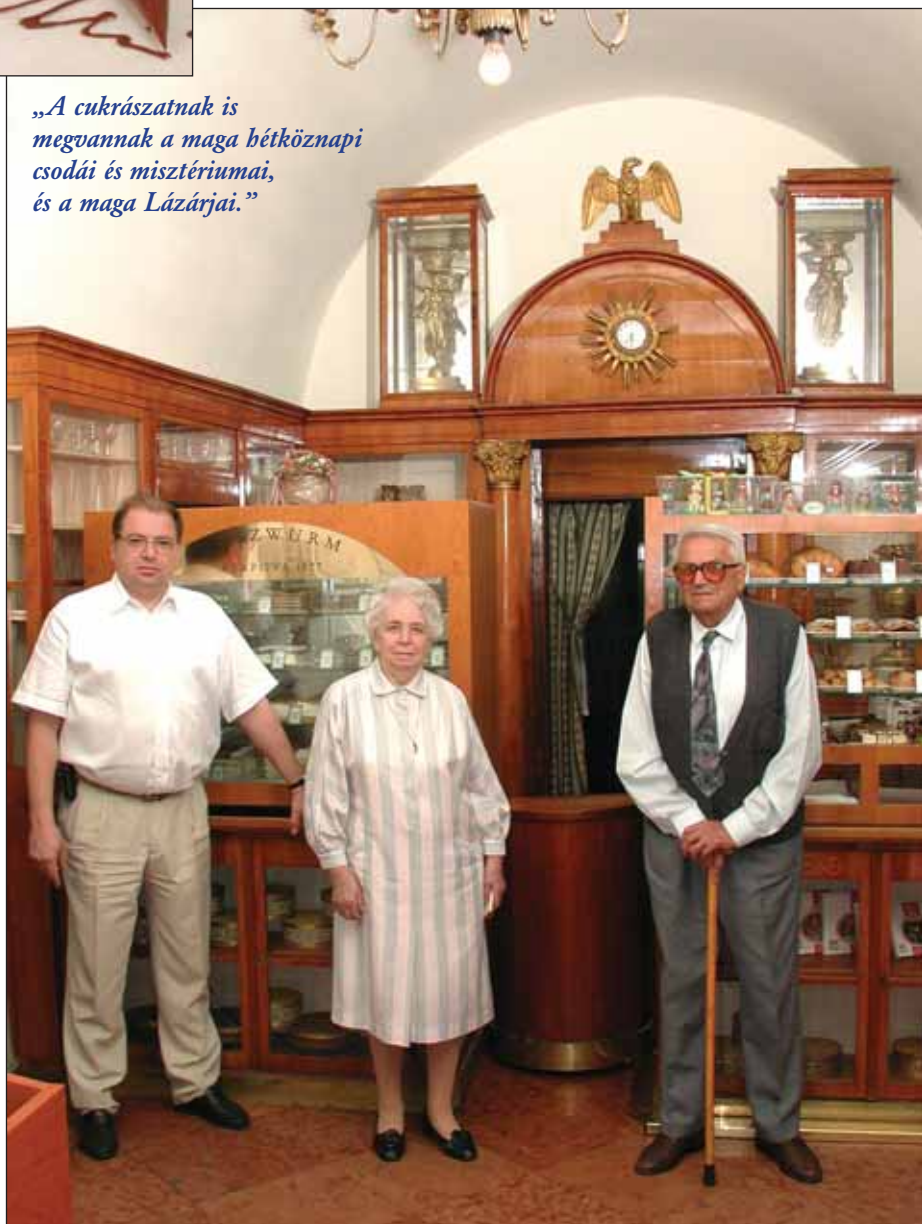
– A családi viszonyaik tényleg „hidegnek” tűnnek, kivéve az édesapja és az ön kapcsolatát...

– Kelecsényi erre azt mondta, hogy nem nagyon kell megmagyarázni ezeket a dolgokat, mert úgy van, ahogy mai szóval mondanánk: „lejön a könyvből”. Amit a könyv sugall, pontosan az van mögötte is. Ezek „családi hagyományok”, mind a két szülőm félárva volt, ahogy ezekben a családokban szokás volt, akként alakultak a kapcsolatok nálunk is.

– De visszatérve a könyvre, végül is nem lett cukrászkönyv a kötet, bár némelyik fejezet receptkönyvbe illő; inkább sorsregény, amelyben két ember életútját ismerhetjük meg a novellafüzérekben. Szinte minden novellának van üzenete, az Ön életében melyik volt a legmeghatározóbb?

– Számomra egyértelműen a *Kisbicikli* a legfontosabb. Az olyan, mint Olaszországban Toscána, Olaszország igazából Toscánából áll, és a csatlakozó részekből... Szerintem a Kisbicikliben

„A cukrászatnak is megvannak a maga békőnapjai, csodái és misztériumai, és a maga Lázárjai.”

benne van minden, az összes többi írás csak kibontása ennek az alapgondolatnak.

– Számomra a Kisbicikli egyértelmű üzenete, hogy hinni kell a csodákban! Melyik a következő novella a rangsorban?

– A második a sorban *Az ateista halála*, az utolsó fejezet, amely apám halálát örökíti meg. Amiről még biztos tudtam, hogy benne kell hogy legyen a könyvben, az a *Golgota*.

– A Gulgota utolsó mondata: „A temetés után apám élete megváltozott, felnőtt ember lett. Fölvette a hátára a keresztjét, és cipelte élete végéig.” Az Ön életében is van ilyen kereszt?

– Ezen a mondaton három hónapot gondolkodtam, tépelődtem. Hogy hogyan lehet ezt a történetet befejezni, úgy hogy ezáltal kibontakozzon előttünk egy egész élet képe. Elég elítélhető módon én azt hiszem, hogy nekem nincs ilyen élet-kereszt. Nekem sajátos módon nincs bűntudat-érzetem sem. Azt hiszem, hogy elkerültem a bűnelkövetést... Lehet, hogy nem így van, de abban a tudatban élek, hogy én nem követtem el semmit.

– Lehet ennek köze a szerb mentalistához? Ahogy a novellákból kiderül, édesapja szerb volt.

– Biztos, hogy van! A szerbekre az a jellemző, hogy egy percig sem felejtik el azt, hogy ők szerbek. Amikor dolgoznak, virtusból dolgoznak, becsületből. Ha például külföldre mennek, akkor úgy viselkednek, hogy nehogy szégyent hozzanak a szerbekre. Ez a mentalitás jellemző a szerbekre, főleg azokra, akik mások között élnek.

– Ön szerint mi a legszembeütőbb különbség egy magyar és egy szerb között?

– A szerb férfi ékessége a szavatartása mindenáron. A magyaroknál más ékességek vannak.

– És virtusban van különbség?

– Igen, a szerbeknél nincs olyan, hogy megtennem, de... Igen, így kellene, de...! Ez egy döntő különbség a szerb kultúra és a magyar kultúra között. Számomra, aki minden tekintetben magyarnak vallom magam, az volt a leginkább meghatározó kérdés, hogy hogyan él egy magyar egy szerb apával.

– A könyv alcíme az, hogy *Sorsregény*. Olvasás közben többször felmerült bennem a kérdés, ez mégis kinek a sorsregénye? A könyv elején még egyértelműen az édesapjáról szól, ám ahogy haladunk előre a történetben, egyre inkább úgy gondolom, mégis inkább az ön életének meghatározó mozzanatait ismerhetjük meg.

– Nem lehet a dolgokat beágyazottság nélkül helyesen látni. Apám életpályáját sem lehet igazából értékelni az enyém nélkül, és az enyémet sem lehet az Ő életpályája nélkül. De nem volt ebben ennyire tudatos szerkesztés. Magától formálódott meg így.

– A *Mi volt azelőtt?* című novella számomra kissé kilóg a sorból, szürreálisnak tűnik a realisztikus életrajzi történetek mellett a József Attiláról szóló rész.

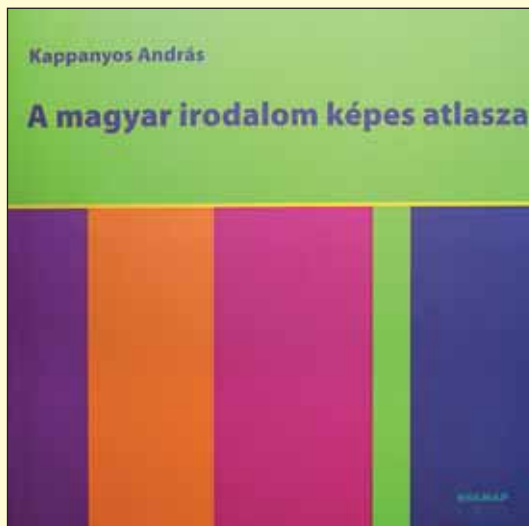
– Annyiszor próbáltam a misztériumot a valóságban megmutatni az embereknek. Tartozom annyival a hívőknek, hogy nem tartom magamban, és elmondom. Ez egyfajta „coming out”. Tudom, hogy ez egy hihetetlen történet. Nagyon furcsa ez a dolog, mert én nem úgy élem meg, hogy József Attila életére emlékszem, úgy élem meg, hogy én valamikor voltam, volt egy életem, olyan volt, ahogy én emlékszem rá, egyszerűen meghaltam... És akkor elkezdődött egy másik történet, amiben én lettem, sőt, vagyok. Én nem úgy élem meg, hogy voltam valaki, hanem úgy, hogy lettem, aki vagyok.

– Van-e újabb könyvterve?

– Igen, szeretnék írni a 60-as, 70-es évek szocializmusáról is. Nem a kárvallottak oldaláról, hanem, hogy valójában hogyan éltünk akkor.

Illényi Mária

Irodalom képekben és táblázatokban

■ „Mire való az irodalom, s miért kell nekem egy sok száz éve élt vagy kitalált állítólagos dán királyfi sorsával töltenem a drága időt?” A kérdés gyakran vetődhet fel diákok fejében, amelyre Kappanyos András a magyar irodalom képes atlaszában adja a választ. Maga a kötet vizsgáztatói rossz tapasztalatból született, amely azt mutatta a szerzőnek, hogy a szigorlatra nagy energiákkal készülő jó diákok sem tudják elhelyezni a szerzőket a művelődés történetében. Előfordult például vele, hogy a tökéletes Balassi-pályaképet elmondó diák nem tudta megmondani, melyik században élt a költő.

Miközben az oktatási intézmények fenn hangoztatják, hogy az általános műveltséget próbálják átadni, a diákok fejében nem sikerül összekapcsolniuk azt, amit mondjuk a reneszánszról hallanak történelem, irodalom, művészettörténet órán, sőt, ezen tárgyak nem szinkronban, hanem egymástól sokszor évszázadokkal elcsúsztatva adják át az ismereteket. Kappanyos András belátja, ezen nem tud segíteni a maga kötetével, de azon munkálkodik, hogy olvasói megértsék: „az irodalom élvezet és bölcsesség forrása..., a jó irodalom rólunk szól, akármikor írták is”.

A képi világ iránt fogékony korosztálynak a kronológiát jól szemléltető időszakos bontásban mutatja be és teszi egységesen áttekinthetővé a magyar irodalom történetét a világ kultúrájával és történelmével. A kötetben ismertetett száz írói életrajz és életmű közül húszat ugyanilyen kronologikus ábra segítségével egy szempillantás alatt átláthatóvá tesz. Nem hagyja el, de kurtítja a szöveges ismertetőt. Térképet is közöl, amelyben a kiemelt magyar alkotók életpályájának legjellegesebb helyszíneit tünteti fel a szerző. Valójában kiegészítő műnek tekinti atlaszát, amely nem helyettesíti a tankönyveket, hanem az azokból megszerzett tudást teszi könnyen rendszerezhetővé.

Természetesen válogatnia kellett, s belátja, minden válogatás egyedi szempontok szerint történik. Lehet vitázni vele. Friss szellemű összefoglalásról lévén szó, magam örültem volna, ha a kortárs szerzők műveit az atlasz kéziratának leadásig minden esetben nyomon követi.

Erénye az újszerű irodalomtörténetnek, hogy a kötet végén könnyen érthetően összefoglalja a főbb verstani ismereteket; végre egy helyütt találhatják meg a lurkók az antik időmértékes, illetve a magyaros és nyugat-európai verselés jellemzőit, stófa-szerkezeteit, rímképleteit.

(m.zs.)

Kappanyos András: *A magyar irodalom képes atlasza*
Holnap kiadó, 207 oldal, 2900 Ft

Tallózás a Radnóti-irodalomban

■ Pontosan tíz évvel ezelőtt jelent meg a Petőfi Irodalmi Múzeum Bibliográfiái Füzetek sorozatában a Radnóti Miklós Bibliográfia. A 890. sz. tételtől a 909.-ig sorolja fel a Nagy Marianna összeállította mű a költőről kötet formában megjelent munkákat. Hát nem valami sok, különösen ha figyelembe vesszük, hogy Vasvári István 1966-os bibliográfiája ugyanúgy említették, mint a Győrben (1979-ben) kiadott ajánló irodalomjegyzék. És itt találunk három (Gregory L. Nehler, Birnbaum Marianna valamint Emery George tollából) angolul írt, magyarul persze ismertetett, ám talán nem sokak által olvasott életrajzot.

Az azóta eltel tíz évben persze szaporodott az anyag, s a legfontosabb, hogy 2004-ben megjelent Oszváth Zsuzsanna *Orpheus nyomában. Radnóti élete és kora* c. monográfiája, amely – mi tesz isten! – ugyancsak az Egyesült Államokban angolul íródott, de az Akadémia Kiadó is kiadta, hogy mi is olvashassuk. S ugyanúgy örülhetünk Ferencz Győző több mint 800 oldalas, természetesen képmelléklettel, bőséges bibliográfiával, név- és címmutatóval ellátott, méltán kitüntetett, minden magyartanárr számára nélkülözhetetlen kötetének (Osiris Monográfiák, 2005.)

Az első tétel egy 1954-ben megjelent, mindössze 15 lapos füzetecske, amelyet Madácsy László írt. Én magam, bevallom, nem ismerem, nem volt a kezemben, nagyobb könyvtárban biztosan megtalálható, antikváriumokban hiába próbálnánk fellelni. Öt évvel követte egy képeskönyv, amelyet Baróti Dezső szerkesztett, és Ortutay Gyula írt hozzá bevezetőt. (A Petőfi Irodalmi Múzeum kiadványai negyedik köteteként a Magyar Helikon adta ki.)

A Radnóti költészetét tárgyaló első komoly, könyv alakban napvilágot látott munka, Bori Imre tanulmánya ugyancsak a határon túl, külföldön jelent meg, de legalább magyarul és nem túl messze: az újvidéki (Novi Sad-i) Forum adta ki 1965-ben.

1977-ig kellett várni, amíg (e lapszámunkban megszólaló) Pomogáts Béla megírta az első kismonográfiát, amely a Nagy Magyar Írók sorozatban jelent meg. S mivel akkoriban még feltűntették a kiadók a példányszámot: ideírom – 27.000 példányban jelent meg. Nyilván kevés volt. A hetvenes években Radnóti talán a legnépszerűbb költőnk volt, személyesen tanúsítom, hogy legalábbis a tizenévesek körében. Ugyanabban az esztendőben Baróti Dezsőtől egy fél monográfia, a *Kortárs útlevelére* c. kötet csupán 1935-ig tárgyalta a költő életrajzát és életművét. Egyébként Radnóti ifjúkori barátai, egyetemista társai, a már említett Baróti és Ortutay kívül Tolnai Gábor számtalan írást jelentettek meg különböző, vegyes tanulmányköteteikben.

Kőszegi Ábel *Töredék*. Radnóti Miklós utolsó hónapjainak krónikája (Szépirodalmi Kiadó, 1972. Mikrokozmosz Füzetek) c. munkája mellett meg kell említeni az előbb az Irodalomtörténetben három részben megjelent Tolnai-tanulmányt, amely A meredek út végső szakaszát követte végig. Ide kívánczok Gerencsér Miklós: *Abdai talányok* c., beszédes alcímű. (A Radnóti-mítosz cáfolata), Lakitelken, 1998-ban az Antológia Kiadónál megjelent kötet, amelyben a szerző, mint a borítón olvashatjuk 1946 óta első ízben kíván választ adni a mindmáig tisztázatlan talányokra.

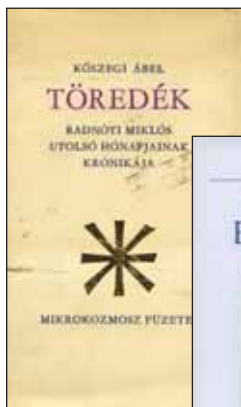
Külön csoportba sorolható az a három kötet, amely részben tőle közöl verseket, részleteket prózai írásából, részben pedig jeles irodalomtörténész kortársainak valamint barátainak a róla szóló soraiból válogat. A Z. Szabó László összeállításában a Tankönyvkiadónál gondozott *Radnótiól, Radnótiról* elsősorban a tanulóifjúságnak segített jobban megismerni kedvenc költőjüket. Az *Emlék és varázslat* c. 1984-es Kozmosz Könyvek- kötetben vallomások olvashatók Radnóti Miklósról. (Vál., szerk., előszó, jegyzetek: Pomogáts Béla.) És természetesen nem maradhatott ki a Nap Kiadó In Memoriam sorozatából egy Radnótiról szóló kötet (*Erőltetett menet*. Vál., szerk. és összeállította Réz Pál), amely oktatási segédkönyvnek minősül.

A Magvető Gyorsuló idő sorozatában megjelent *2X2 józansága* c. kis kötet 15 visszaemlékezést tartalmaz Radnóti Miklósról. A *Radnóti koszorú* c. kötetben magyar költők tisztelegnek a tragikusan fiatalon elhunyt nagy költő előtt. De Győrött egy szerény kivitelű tanulmánykötetet is kiadtak, miután a költő születésének 75., halálának 40. évfordulója alkalmából vándorgyűlést tartottak, ahol irodalomtörténészek (Pálmai Kálmán, Koczkás Sándor, Rónay László, Melczer Tibor, Csaplár Ferenc, Szabolcsi Miklós, Alföldy Jenő), valamint költők (Juhász Ferenc, Fodor András, Képes Géza és Lator László) emlékeztek meg Radnótiról.

Mindenképpen meg kell említenem Nemes Istvánt, aki a költő stílusával, nyelvével foglalkozott: *A képszerűség eszközei Radnóti Miklós költészetében*. (Nyelvtudományi értekezések 51.) Akadémiai Kiadó, 1965., továbbá *Radnóti Miklós költői nyelve*. (Irodalomtörténeti Füzetek 92. sz.) Akadémiai K. 1979. c. munkájában.

Radnóti verseinek (fordításainak) és szépprózájának (valamint tanulmányainak) kiadása mellett a Magvető Kiadó jelentős tette volt a Napló megjelentetése. A kötet anyagát Radnóti Miklósné rendezte sajtó alá, az utószót és a jegyzeteket az időközben elhunyt Melczer Tibor írta. A Napló azután az Osirisnél is megjelent. Melczer Tibor posztumusz köteté („Ha minden összetört...” Radnóti Miklós költészete utolsó versei tükrében) ugyan nem antikváriumi példányom, bár már hat éves, a monográfiákkal együtt kapható, ajánlom is minden Radnóti-val foglalkozó értelmiséginek, versolvasónak és persze a magyartanároknak.

És most szépen pakoljuk vissza a könyveket a helyükre, polcra! És olvassuk a verseket!

A GONDOLAT KIADÓ májusi újdonságaiból

Searle, John
BESZÉDÁKTUSOK
Fordította Bárány Tibor

Az Alkalmazott Kommunikációelmélet és a Gondolat Kiadó közös kiadványa
A kommunikációkutatás klasszikusai

Az 1932-ben született Searle szerzetgáz tevékenysége a nyelv és az elme filozófiájára, valamint a társadalomfilozófiára is kiterjed. 1969-ben megjelent *Beszédlaktusok* című munkája tette világhírűvé. Ebben a műben Austin és Wittgenstein nyelvfilozófiai gondolatát továbbfejlesztve fejti ki azóta is érvényesnek tartott és sokat vitatott nyelvi-ontológiai elméletét. A kiadáshoz Kelemen János írt utószót.

Kb. 300 oldal, B/5, keménytáblás
Ár: 3490 Ft

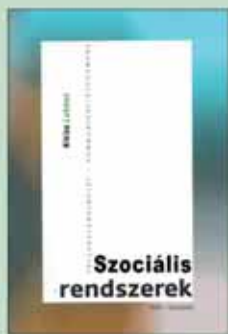
Luhmann, Niklas
SZOCIÁLIS RENDSZEREK
Egy általános elmélet alapvonalai
Fordította Brunzel Balázs és Kiss Lajos

Az Alkalmazott Kommunikációelmélet és a Gondolat Kiadó közös kiadványa
A kommunikációkutatás klasszikusai

A 20. századi társadalomelmélet egyik meghatározó klasszikusának összefoglaló munkája. Luhmann abból indul ki, hogy a

rendszer-elméleten belüli paradigmaváltás a szociális rendszerek elmélete számára is új esélyt kínál, amelyek középpontjában az önreferenciálisrendszerek új, radikális felfogása áll. A szerző a szociológiában korábban elérhetetlennek számító fogalmi komplexitást és kölcsönfüggőség viszonyokat ábrázol a lehető legegyszerűbb eszközökkel: ennél érthetőbben és világosabban aligha magyarázható el a mai társadalmi rendszerek bonyolult szövedéke.

Kb. 560 oldal, B/5, keménytáblás
Ár: 5650 Ft

Szorokin, Vlagyimir
CUKOR-KREML
Fordította M. Nagy Miklós

Gondolat Világirodalmi sorozat

2028-ban járunk ismét. Az opricsnyik egy napja világában, amelyről ezúttal teljes körképet kapunk. A Rétegett Iván-i rémuralmat a nemzeti giccsel egyesítő, „új-jászületett” Oroszország már túl van a vörös és sötétke „zavaros időkon”. Most a Nagy Falat építi, mely elkeríti az országát a külső ellenségektől, főként a megvetett Nyugat szabadosságától. Közben az Uralkodó vezetésével a titkos rendőrség és az opricsnyikárda kemény harcot vív a belső ellenség ellen. Szorokin bámulatos fantáziával és nyelvi leleménnyel festi elénk ennek a riasztó, a középkeleti cárizmus, a kommunizmus és a fasizmus egy-nemely borzalmai már újraegyesítő, de egyelőre még viszonylag szelíd – édeskes és giccses – diktatúráinak egy-egy szeletét. S ki tudja, mi következik, miután Oroszország újra felbolydult, mert elfogyott a gáz...

Kb. 200 oldal,
A/5, kartonált
Ár: 2480 Ft

312 oldal,
A/5, kartonált
Ár: 2480 Ft

189 oldal,
A/5, kartonált
Ár: 2480 Ft

303 oldal,
A/5, kartonált
Ár: 3150 Ft

Gondolat Kiadó
1088 Szentkirályi u. 16.
Tel.: 486-1527
www.gondolatkiado.hu

GONDOLAT KÖNYVESHÁZ

Nagy kedvezménnyel vásárolhat az irodalom, a társadalomtudományok, szak- és ismeretterjesztő kiadványok köréből és a felsőoktatásban használatos tankönyvekből.

Nyitva tartás: hétfőtől péntekig
10-től 18 óráig,
szombaton 10-14 óráig

Cím: 1053 Budapest, Károlyi M. u. 16.
(Petöfi Irodalmi Múzeum bejáratánál)
Telefon: 266-4999

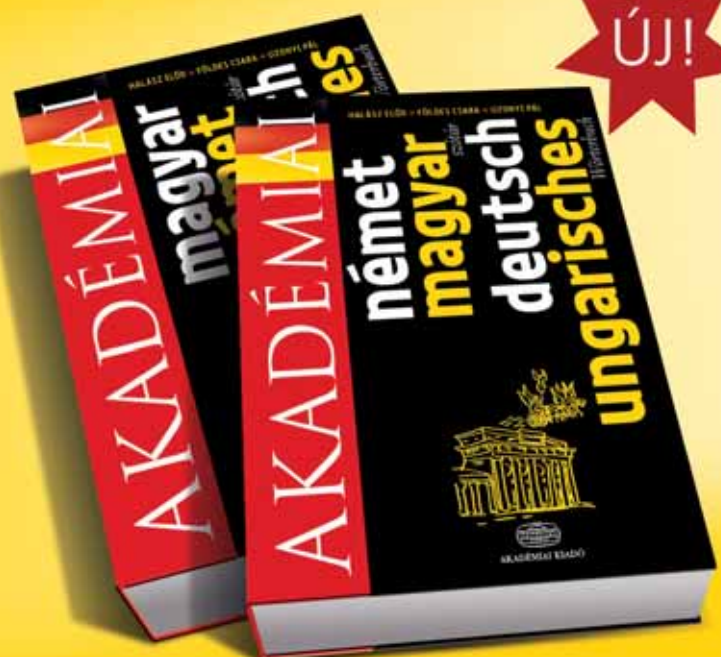
KÖNYVHÉT

Hirdetésfelvétel 209-1875

HA SZÓTÁR, AKKOR AKADÉMIAI!

- 30 000 címszó, 50 000 kifejezés, 160 000 szótári adat
- haladó nyelvtanulóknak

ÚJ!

A LUTHER KIADÓ AJÁNLATA

Asztali beszélgetések 1. – Öt párbeszéd

Egységár: 1750 Ft • 164 oldal • 145 x 203 mm • keménytáblás • színes illusztrációkkal
Az Asztali beszélgetések öt dialógus szerkesztett változatát tartalmazó első kötetéhez Hankiss Elemér írt előszót. Esterházy Péter író és Fabiny Tamás püspök az identitásról, Heller Ágnes filozófus és Jutta Hausmann teológiai tanár a Genézis könyvéről, Álemity István pianista szerzetes és Csepregi András teológus Isten törvényének mai értelmezéséről, Alkai Anna író és Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő az értelmiség küldetéséről és felelősségéről, Vekery Tamás pszichológus és Réz-Nagy Zoltán lelkész a „Tiszteled atyádat és anyádat!” parancsolatról és a családról folytatott disputát és eszmecsereit.

Asztali beszélgetések 2. – A csendesség felé

Egységár: 2200 Ft • 175 oldal • 145 x 203 mm • keménytáblás • színes illusztrációkkal
Az Asztali beszélgetések második kötetét öt beszélgetés szerkesztett változatát tartalmazza. Szemadám György testőrnövész, író és Ócsai Zoltán lelkész az emberi kultúra „fent és lent” metatörtérel kifejezett vertikális meghatározottságáról, Költai Lajos filmrendező és Ponce Sándor lelkész a vizualitás hatalmáról, Heller Ágnes filozófus, Alkai Anna író, Csepregi András teológiai tanár és Fabiny Tamás püspök arról, hogy honnan jövünk, kik vagyunk és hová megyünk, Berecz András mesemondó és Hankovszky Béla láncint tábori pap a hagyományok ápolásáról és átadásáról, Rójte Csaba szerzetes és Roszik Ágnes szociálisintézmény-vezető a segítő tett enyéjéről beszélgetett.

Új evangélikus templomok

Egységár: 17300 Ft • 319 oldal • 235 x 280 mm • keménytáblás + védőborító • színes
A rendszerváltás után épült evangélikus templomokat bemutató könyv a Magyarországi Evangélikus Egyház történetének egyik bővülő, termékeny időszakát szándékozik felvázolni. Ezen időszak gazdag építészeti terméséről, új evangélikus templomairól kíván szólni a könyv a teológus, az építészettörténész, a tervező építész és a művészettörténész szemzőgéből forrásokkal, rajzokkal, adatokkal.

Döbrentey Ildikó Beszélgetek az Úrral – 21. századi imák

Egységár: 980 Ft • 149 oldal • 135 x 205 mm • keménytáblás • színes illusztrációkkal
A szerző finom, érzékeny lélek, kreatív ember, aki még saját gondolataival is tud nevelni, formálni bennünket, kortársait. Nemcsak okosan, de szépen adja tovább, amit ő is úgy kapott. Magasba emel, és a magasból láttatja napi gondjainkat és örömeinket. A fent és lent harmóniájában él és dimenziójában gondolkodik...
Aki szeretné megtalálni szívének békéjét Istennel, az vegye kezébe ezt a könyvet, természetesen csendet magában, és kezdje el olvasni lassan, hogy a szavak meg tudják érinteni belülől, és fel tudják emelni a lelkét. Ajánlom mindazoknak, akik nemcsak cselekedni akarnak, hanem büszkén akarják cselekedeteik spirituális hátterét és belső ösztönét.

A Luther Kiadó szeretettel várja kedves vásárlóit a XVII. Szent István Könyvhéten!
Időpont: 2009. május 11–16.
Helyszín: Budapest, Ferenciek tere, 15. stand

Evangélikus könyvesbolt (1) 411 0385
1085 Budapest, Üllői út 24.
Telefon: (1) 317 5478, 486 1228, (20) 824 5518
Fax: (1) 486 1229
E-mail: kiado@lutheran.hu
www.lutherkiado.hu
Magyarországi Evangélikus Egyház Luther Kiadója

„nem tudok én meghalni se, élni se nélküled...”

Radnóti Miklós és Gyarmati Fanni

Aligha lenne könnyű dolga a Szerelmes magyar írók sorozat szerkesztőjének, illetve válogatójának, előszó-írójának, ha Radnótiról akarna összeállítást közre adni. Mármint olyan szempontból nem, hogy a benne szereplő nők – kamaszkori szerelem, hitves, múzsa, férfikori időleges szerelmi kapcsolat – száma erősen korlátozott. Radnóti Miklós életében, és mért ne hihetnénk az eddigi életrajzoknak, mindösszesen három nőnek volt e tekintetben figyelembe vehető szerepe. S ha szabad így kifejezni magunkat, az abszolút főszerep Gyarmati Fannié. Egy soha meg nem jelenő, vékony kis kötetet helyettesít ez a rövid áttekintés, tisztelgés.

tutay Gyula, Hont Ferenc, Reizter Béla, Buday György, Tolnai Gábor, Baróti Dezső, Bálint György, Schöpflin Gyula stb.) és a szegedi mester, Sík Sándor. Fanni és Miklós kapcsolatának különleges színfoltjai voltak a nyaralások mellett a közös párizsi utazások (1937, 1939).

Radnóti Miklós két futó kalandja árnyékolta be viszonyukat: az első még Reichenbergben Tinivel (Klementine Tschiedel), a második 1941-ben Beck Judittal, az induló festőművésznővel, aki Beck Andrásnak, Radnótiék barátjának volt a húga. A Beck Judittal csupán alig egy esztendeig tartó kap-

■ Gyámja, anyai nagybátyja, Grosz Dezső jómódú textilkereskedő Hilbert Károly polgári iskolai magántanár személyében nevelőt fogadott az 1921-ben teljesen elárvult, gimnazista Miklós mellé. Hilbert (a későbbiekben: Komlósi Károly), aki nemcsak matekból korrepetítora, hanem a fiúnak bizalmas jó barátja és mentora lett (Ozsváth Zs. Orpheus nyomában, 2004. 29 p.), nemcsak versírásra buzdította tanítványát, hanem arra is, hogy keresse a vele egykorúak társaságát. 1926 őszén bemutatta felesége tanítványának, Gyarmati Fanninak (Fifinek, Fifnek), akibe Radnóti beleszeretett.

Első, a még csak tizenöt éves Fannihoz („az aranyhajú lányhoz”) írt verse a Szent szerelmi újraélés című sorozat második darabja volt (1927). Fanni apja a magyar parlamenti gyorsíróiroda vezetője volt, s a lány elnyomón apaközpontú családban nőtt fel. Miklóst jobbra csak laza kapcsolat fűzte rokonaihoz, Fanni viszont – sok korabeli zsidó értelmiségi gyerekhez hasonlóan – lázadózott szülei ellen. A költőbarát Vas István így jellemezte: „Okos lány volt, őszintén érdekelte nemcsak az irodalom, de minden műveltséganyag, s közben elegáns, sőt, tündöklően szép lány is volt. Mégis, ahogy bájos szemöldökét felvonta, ahogy száját keserédes kifejezéssel csücsöríteni tudta, valahogy úgy, mintha biggyesztené – az embernek mindig az volt az érzése, hogy valamilyen illetlenségért kap tőle megrovást, amit egyébként néha szóban is közölt.”

Radnóti 1927-től kezdve „1944 őszén bekövetkezett haláláig egyenletesen ontotta Fannihoz írt verseit, amelyek érzelmi heveségtől, romantikus rajongástól és erőteljes szexuális vonzódástól lüktettek.” 1935. augusztus 11-én kötöttek házasságot.

Fanni és Miklós közös otthonukat a Pozsonyi út 1-es számú ház második emeletén rendezték be, s alakították az irodalmi élet bázisául. A lakás egy napsütötte szobából, balkonból, aprócska konyhából és fürdőszobából állt; ablakából a Dunát, a budai hegyeket és a Margitszigetet lehetett látni. 1941-ig elsősorban Fanni tanári fizetéséből éltek, Radnóti alkalmi munkákat (szerkesztés, írás, fordítás) végzett. A példásan rendben tartott íróasztal azonban tulajdonképpen csak jelkép volt: Radnóti írni a közeli Kis Ilkovits alagsorában szeretett. Vas Istvánnal költői Castor és Polluxként dolgoztak együtt, s lakásán, a kis szobában sűrűn megfordultak a barátok (Or-

csolata tabu téma volt sokáig, a két legújabb élet- és korrajzban, illetve „kritikai életrajz”-ban, ahogy Ferencz Győző monográfiájának alcímében áll, pontos képet kapunk erről az epizódról. Az irodalomtörténészek tudják, melyik vers szól Judithhoz, melyik Fannihoz (l. Ferencz Győző, Ozsváth Zsuzsanna, Birnbaum Mariana magyarul, magyarul és angolul, s csak angolul megjelent műveit, valamint Baróti Dezsőtől A kortárs útlevelére c. „rész-monográfiát”). Amikor Radnótit 1942. július 1-jén másodszor is behívták munkaszolgálatra, nemcsak a felesége látta el a szükséges holmikkal, Judit „hozott még rengeteg vajot, feketekávé, szalonát, stb.” – jegyezte fel napjójában Gy. F., aki nyilván megszenvedte férjének ezt a „fellobbanását”. Naplójában Radnóti nem írt részletesen erről az „ügy”-ről. Ferencz Győző joggal hangsúlyozza: „A Beck Judit-szerelem tehát nem rombolja le a Radnóti Miklós és Gyarmati Fanni szerelméről és házasságáról kialakult képet.” (A válasz gondolata föl sem merült.)

Nála is olvashatunk a reichenbergi Tini-szerlelemről: „...szinte váltólázszerűen írta a Fanni-és Tini-verseket...” No, s mit gondolt a Tisztelt Olvasó, kinek mutatta meg a karácsonyi szünetben Budapesten tartózkodó ifjú poéta az 1927 végén, ’28 első felében írott szerelmes verseket – az akkor még csak legjobb barátjának, bizalmasának számító (akit életében a legjobban szeretett) Fanninak. Visszatérve Reichenbergből 1928 nyaratától aztán elválaszthatatlanokká lettek.

Már 1944-ben írta, munkaszolgálatban, a szerbiai Heidenau táborban feleségéhez a *Hetedik ecloga* és a *Levél a hitveshez* című verseit. Távol hazájától, idegen, sőt ellenséges környezetben keresett fix pontot. Ez a szilárd pont, ami Radnóti életében is a biztonságos támaszt jelentette: a szerető feleség. Őhöz szóltak a gondolatok, őrá vallottak az emlékek. Képzeltben vele beszélgetett a sivár életű fogoly. „A mélyben néma, hallgató világok, / üvölt a csönd fülemben s felkiáltok, / de nem felelhet senki rá távol, / a háborúba ajult Szerbiából / s te messze vagy. Hangod befonja álmom, / s szivemben nappal újra megtalálom, / hát hallgatok, míg zsong körém felállván / sok hűvös érintésű büszke páfrány” (Levél a hitveshez).

Kicsi Sándor András

„Az ember haláláig egy művön dolgozik”

Április 21-én nyílik a Petőfi Irodalmi Múzeumban a 100 éve született Radnóti Miklósról emlékező kiállítás. A kiállítás rendezőjével, Varga Katalinnal beszélgettünk.

Varga Imre Radnóti Miklós-szobra

■ – Milyen tematikájú lesz a készülő kiállítás?

– Radnóti Miklós életének alakulását mutatjuk be iskolái, tanárai, professzorai, baráti kapcsolatai, szakmai műhelyei tükrében. A kéziratokat, dokumentumokat, könyveket és fotókat időrendben, mozaikszerűen tárjuk a látogatók elé a kor hangulatát is megidéző installáció két oldalán. Az egyik oldalon Radnóti életének eseményei sorakoznak, ehhez pedig a túloldalon a barátok, mesterek, költőtársak sorsa kapcsolódik: a belső és a külső világ, amihez még egy harmadik elem is járul, és pedig a politikai, a történelmi események. Ez utóbbiak persze már csak jelzészerűen, plakátok, reklámok, hirdetések formájában. A falakon kortársak – Ámos Imre, Vajda Lajos – és barátok – Dési Hu-

ber István, Háy Károly, Beck Judit –, festményei és grafikai fogalmazzák meg más művészi eszközökkel ugyanazt az életérzést, amit Radnóti a verseiben.

– A kiállítás végére megtudhatjuk Radnóti véleményét a versírásról, a fordításról, a költészetéről, a barátságról, könyvcsinálásról és a zsidó létről. Megismerhetjük őt mint költőt, szerkesztőt, tanárt, szervezőt, barátot, szerelmezt, tanulót, sportembert és utazót, fegyelmezett gondolkodót és indulatos embert.

– A kiállításba két hangblokkot terveztem, neves művészek előadásában meghallgathatjuk Radnóti verseit ill. több kortársa vele kapcsolatos emlékeit.

– Maradtak Radnóti után tárgyak?

– Természetesen maradtak, de kevés rá jellemző tárgyat tudnék felsorolni. Radnótit nem a tárgyai jellemezték, hanem a költészete, a fordításai és a könyvek szeretete. Egy-egy számára fontos könyv megvétele érdekében néha még ruháiból is eladott egyet-kettőt.

– Milyen és mennyi kép maradt meg róla?

– Nem maradt túl sok, a fotókatalógus 213 darabot tart nyilván. Vannak közöttük Müller Miklós, Reismann Marian, Zinner Erzsébet és Rédner Márta által jegyzett alkotások, de természetesen több a családtagok, barátok által készített amatőr kép.

– Hangfelvétel maradt fenn Radnótitól?

– Egyelőre nem tudunk róla, hogy lenne, habár többször olvasta fel verseit a Rádióban, sőt egy ideig a Diákfélóra műsorban előadásokat is tartott a magyar irodalom rejtett kincseiről. Tudjuk, vágyódott rá, hogy felvételt csináltathasson saját szavaltáról, de anyagi okok miatt soha nem engedhette meg magának.

– Hogy készül egy ilyen kiállítás? Új kutatások sora előzi meg vagy a már meglévő anyagból dolgoznak?

– Is-is. Ferencz Győző monográfiája, sok-sok tanulmánykötet, kortársak emlékezései, levelezései, jó szövegkiadások állnak ren-

delkezésre. A kutatást viszont nem szívesen hagyja el az ember, az említettekén kívül több kéziratot hagyatékot, levéltári iratot lapoztam még át a felkészülés során.

„...s az égre írj, ha minden összetört” című kiállításunk egyike az évforduló kiállításainak. Radnóti Miklós születése napján a Magyar Tudományos Akadémia a kéziratot hagyaték bemutatásával tiszteleg a költő emléke előtt, a két kiállítás tartalmilag kiegészíti egymást.

A kiállításunk anyagát egy szép képeskönyvben készülünk összefoglalni.

J. J.

Fotó: Kocsis András Sándor

Élet és költészet egysége

*S halott-e már a perdülő szírom,
ba bullni kezd?
vagy akkor hal meg, hogyba földet ér?
(Radnóti Miklós: Ikrék hava)
Radnóti korai évei*

Ha alaposabban szeretnénk megismerni Radnóti Miklós életrajzát, műveinek keletkezési körülményeit, illetve költészetét, érdemes Ferencz Győző monográfiájához fordulnunk. Az igen alapos, a korábbiaknál sokkal mélyebbre hatoló munkát megjelenésekor sokan sok helyen méltatták, ám ha az évforduló kapcsán szeretnénk újra elmélyedni az életműben, az alapszövegek mellett ezt a kötetet kell a kezünkbe venni.

■ Különösen fontos az életrajz és az életkörülmények ismerete egy olyan költő esetében, mint Radnóti, akinek teljes életműve életrajzi fogantatású.

Első verseiben árvaságát, kiszolgáltatottságát, magára hagyottságát próbálja megfogalmazni, és a továbbiakban sem válik el nála élesen az élet és a költészet. Ebben a vonatkozásban költésze rokon vonásokat mutat az amerikai vallomásos lírával, John Berryman, Randall Jarrell, Robert Lowell, Sylvia Plath, Anne Sexton költészetével, és párhuzamba állítható Szabó Lőrinc és József Attila műveivel is. Az életrajziség mellett az évek múltával egyre fontosabbá válik számára a forma, egyre szigorúbban tartja magát a klasszikus versformákhoz, ezáltal mintegy el is emelve, eltávolítva magától a félelmeit, szorongásait.

Radnóti – mint ahogy az közismert – születésekor elvesztette édesanyját és ikertestvérét. Erről azonban ő csak 12 éves korában, apja váratlan halála után értesült és akkor is csak fokozatosan: először azt tudta meg, hogy akit anyjának hisz, a nevelőanyja, majd három évvel később azt is, hogy volt egy ikertestvére, aki születésekor meghalt.

Édesapja, Glatter Jakab felesége halála után gondoskodott a csecsemőről, bár nem tudni, hogyan, az erre vonatkozó adatok a mai napig homályba vesznek. Két évvel később az apa újból megnősült, feleségül vette Molnár Ilonát, aki sajátjaként nevelte férje előző házasságából származó fiát. Házasságkötésük után két évvel, 1913-ban közös gyermekük született, aki még ugyanabban az évben meghalt, a következő évben pedig megszületett lányuk, Ágnes, akit Radnóti 12 éves koráig édes testvérének hitt. A szülők nem világosították fel a gyerekeket a családot ért tragédiák soráról. Radnóti húgával szoros testvéri viszonyt ápolt, bár igen korán, a költő 12 éves korában elszakadt egymástól. Kapcsolatuk meghittségéről, bensőségességéről árulkodik az Ikrék hava is, és naplójában Radnóti számos alkalommal szintén meleg hangon ír róla.

Mindezen szomorú események ellenére, a családban meleg érzelmek uralkodtak, a szülők szeretetben, nyugodt érzelmi légkörben nevelték a két gyereket. Bár szegénységük némi árnyékot vetett a mindennapjaikra, ahogy az Ikrék havában is olvashatjuk, időnként nehézségekkel kellett szembenézniük. Bár nem nehézségnek nevez-

nénk azt az epizódot, melyet az említett írásban is megörökít, bár magától eltávolítva, fiktív francia barátja szájába adja a történetet, mely szerint időnként meglátogatta őket egy bácsi, amikor édesapjuk nem volt otthon. A bácsi, akitől valamiféle támogatást reméltek, a gyerekeknek ajándékokat hozott, amit másoktól nem nagyon kaptak, de az ajándékozás után, a gyerekeknek a szobájukba kellett menniük, és akkor a bácsi valamilyen módon közeledett az anyjukhoz, de hogy ez a közeledés pontosan miből is állt, arra nem derült fény, a gyerekekben csak a zavar maradt, hogy itt valami történt, amit ők nem értenek, de ami valamilyen módon nem helyes.

Radnóti 12 éves korában apja váratlanul agyvérzést kapott. Nyáron történt, a család éppen a váci rokonoknál nyaralt. Az élményt két művében is feldolgozza, egy korai novellájában és az Ikrék havában, immár érett költőként. Mindkét írásban megjelenik a legyezés motívuma, mivel a nagy nyári melegben legyeznie kellett az ágyban fekvő apja arcát, hogy ne szálljanak rá a legyek. Szintén mindkét visszaemlékezésben szerepel az a momentum, hogy Radnótinak éjszaka egyedül fel kell utaznia Pestre, hogy segítséget hozzon. Végül Glatter Jakabot Pesten, kórházban érte a korai halál. A temetésre nevelőanyja sem őt, sem a húgát nem vitte magával, csak későbbiek során látogatták meg a sírt.

A következő hónapok, melyeket szintén az Ikrék havából rekonstruálhatunk, nagyon mély nyomokat hagytak Radnótiban, hiszen ekkor értesült édesanyja kilétéről és haláláról is. Apja halála után Grosz Dezső, édesanyja testvére lett a gyámja. Nem maradhatott nevelőanyjával, pedig szeretett volna, mert ő nem tudott volna egyedül el tartani két gyereket. Grosz Dezső pedig nem vállalta három ember támogatását, így Molnár Ilona Nagyváradra költözött Ágnessel. Radnóti gyámja, Grosz Dezső szegény családból származott, önerőből szerzett vagyont, textilkereskedelmi cége volt, Radnóti apja ennek a cégnek volt az alkalmazottja. Grosz Dezső úgy döntött, hogy gyámfiát a fiú anyai dédnagynénjeinél helyezi el. Itt tudta meg Radnóti, hogy akit addig édesanyjának hitt valójában a mostohája.

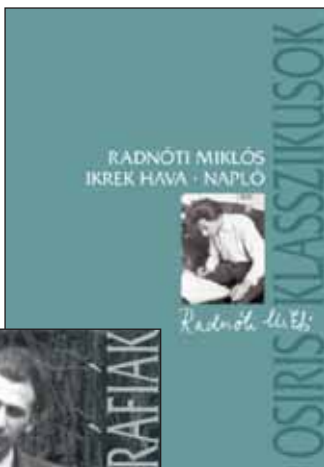
Három évvel később pedig az egyik dédnagynénjétől értesült róla, hogy volt egy ikertestvére is: „– A szíve nem bírta, ikerszülés volt. – Ikerszülés volt? – mondtam ámulva utána. Mi mindent rejtegetnek ezek még! – csikordítottam össze a fogam, s a kezem ökölbeszaladt... Micsoda család! Minden másképp van, mint másoknál, rendes embereknél!”

Többek között ezek a sokkoló élmények vezettek ahhoz, hogy Radnóti verseket kezdett írni, hogy mintegy kiírja magából fájdalmát. Mintegy másfél évtizedig tartott ezeknek az élményeknek a feldolgozása, viszont amikor ezen a haláltraumán túltette magát, és sikerült feldolgoznia, sajnálatos módon szembe kellett néznie egy másik haláltraumával, amely a kor politikai-történelmi viszonyaiból fakadt, és amely végül korai halálát okozta.

Radnóti munkái ma szerencsére teljes egészében hozzáférhetőek az Osiris Kiadó jóvoltából, mind a költemények, mind a prózai írások, valamint az Ikrék hava, a Naplóval egybekötve megtalálhatók a könyvesboltok polcain.

Jolsvai Júlia

Ferencz Győző: *Radnóti Miklós élete és költésze*
812 oldal + képmelléklet, 4500 Ft, Osiris Kiadó
Radnóti Miklós: *Ikrék hava – Napló*
296 oldal, 2800 Ft, Osiris Kiadó

Ab ovo Kiadó

www.abovo.hu

Elliot Aronson és Carol Tavris:
(törtétek hibák
(de nem én tehetek róluk)
Az öngizolás lélektana

■ Miért nem vállalnak felelősséget az emberek, amikor már minden összeomlott? Miért képtelenek beismerni a közélet jeles szereplőit, ha valamit nagyon elszúrtak? Miért nem tudják abbahagyni a házastársak örökös vitájakat arról, hogy kinek van igaza? Miért látjuk világosan, ha valaki képmutató, és egyáltalán nem, ha mi magunk vagyunk azok? Mindannyian hazudunk? Vagy tényleg el is hisszük, amit mondunk?

„Tudományos tényekre alapozva, és a mindennapi életből vett történetek segítségével a szerzők arra keresik a választ, miért hisszük, hogy igazunk van, és ésszerűen viselkedünk. Minden nyilvánvaló bizonyíték ellenére, miért vagyunk képtelenek felhagyni az önámítással – legyünk bár politikusok, tudósok, orvosok, jogászok, pszichoterapeuták vagy egyszerű közemberek. Törtétek hibák... de ez a könyv hibátlan.”

Daniel Gilbert boldogságkutató, a Harvard Egyetem professzora

„Lélegzetelállító könyv, minden vezető kötelező olvasmánya – alapvetően újfajta gondolkodásra tanítja a döntéshozókat.”

Burt Nanus, a Transzformatív vezetés társszerzője

Kemény kötés, 248 oldal, 4650 Ft

K.u.K. Kiadó

1138 Bp., Népfürdő u. 15/E

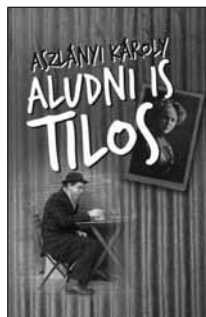
T/F: 239-1189, 359-1634

kuk.kiado@chello.hu

www.kukkanto.hu

Aszlányi Károly: Aludni is tilos

■ Aszlányi regényének – mely nagyon régen nem jelent meg, így könyvritkaságnak számít –

főhőse egy testi és szellemi tartalékait felélt fiatal ember, aki minden lehető és lehetetlen pillanatban álomba zuhan: utcai esőben és kávéházi füledt melegben, a bútorkereskedő mintatermében és egy asszony mellett az ágyban... s tíz, száz és talán ezer helyzetben még.

A talaját vesztett mérnök, Tóth Flórián sorsának alakulását követhetjük nyomon az ázott utcákon át: a selyemfiú és az öntudatos munkanélküli kettéhasadt énjét, a szegény fiatal ember és a grófnő szerelmét, vagy éppen a rácsimpaszkodó modern amerikai bakfissal folytatott viszonyát.

Vajon szerencse és szerencsétlenség forgandósága, az erő hiánya és a gyöngeség az oka a nyomorúságnak, vagy pedig valami általánosabb, kívülálló ok?

Aszlányi megszokott elegáns stílusa, derűs, szellemes és aforisztikus mondatai között bontakozik ki egy sajátos hajléktalansors a 20. század 30-as éveiből.

(X)

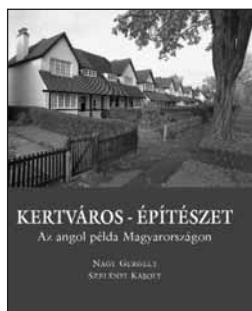
360 oldal, kötve, 3300 Ft

Magyar Képek Kiadó

1051 Bp., Nádor u. 20.

www.magyarkepek.hu

Nagy Gergely és Szélnyi Károly:
Kertváros-építészeti
Az angol példa Magyarországon

■ A 20. század elején világmozgalommá vált a társadalom átalakulását is célul kitűző kertváros-építészeti. Az egészséges életfeltételeket biztosító mezőgazdasági települések nem tud-

tak megfelelő megélhetést nyújtani, az egyre jobban iparosodó városok pedig nyomorúságos, egészségtelen településekké váltak. Ebenezer Howard a kertvárosokban találta meg azt a modellt, ahol az egyén és a család a legteljesebb életét élheti egészséges környezetben.

Az angol példa alapján az első állami építésű kertváros Magyarországon létesült. A Wekerle-telep Budapest határában épült 20 000 munkás és tisztviselő számára. A világviszonylatban is az egyik legnagyobb, legteljesebb formában felépült – és máig sértetlenül megmaradt – telep 2008-ban ünnepelte létrejöttének százéves évfordulóját. Nagy hangsúllyal mutatja be a könyv ezt a városrészt. Építészeti hatását a később épült magyar telepített városokon is megfigyelhetjük.

(X)

5900 Ft magyar

7300 Ft angol nyelven

Kapható a Wekerle Társaskör Egyesületnél (1192 Bp., Kós Károly tér 10.), a Litea Könyvesboltban (Hess András tér 4.) és a Líra boltjaiban.

Nap Kiadó

1117 Bp., Budafoki út 183/a.

T/F: 208-0796

www.napkiado.hu

In memoriam Radnóti Miklós.
Erőtetett menet
Szerk.: Réz Pál

■ Radnóti Miklós máig az egyik legtöbbet olvasott és legnépszerűbb magyar költő. Abban a korban, amikor a versek iránt csökken az érdeklődés, Őt szavalják, olvassák, ismerik és szeretik.

A róla szóló könyvet Réz Pál állította össze, benne 98 írás található 43 szerzőtől, köztük a teljesség igénye nélkül Cs. Szabó László, Pilinszky János, Lator László, Vas István, Babits

Mihály, Szerb Antal, Bibó István írása, és – a sorozathoz hűen – Radnóti Miklóstól is néhány levél, vers. Már két kiadást ért meg.

(X)

Keménytáblás, fényképekkel illusztrált, 424 oldal, 2490 Ft

Parakletos
Könyvesház

6100 Kiskunfélegyháza

Pacsirta u. 10.

Tel./Fax: 76/463-106,

parakletos@parakletos.hu

on-line könyvesbolt:

www.parakletos.hu

Miklya Luzsányi Mónika:
Isten hozott, Mandulavitéz!

I. rész: Sziromcsónakkal az Őszövetségen át

■ Ábel már nagy fiú. Néha azért még sírva fakad, és gyakran bajba kerül. Ilyenkor megjelenik Éber, a mandulavitéz, akinek a nemzetsége messzi időkre nyúlik vissza. Mandulavirág szirmán érkezik, mintha csónakon siklana, hiszen picurka legény, akkora sincs, mint egy mandula. Mégis, mindig tudja, mit kell mondani Ábelnek, hogy bátorítsa, vagy helyes döntésre vezesse. A mese képzeletbeli világa fonódik így egybe Ábel mindennapi életével és a bibliai történetek üzenetével. Éber, a kis üzenet-hordozó mindig ott és úgy szólal meg, hogy Ábel szívét megérinti, és teljesebb valóságismetre segíti. A szerző írói leleménye, hogy az irodalmi élményt keltő és a tanító szöveg szinte észrevétlenül, magától értetődően fonódik egybe. Ábel és Éber történeteit olvashatja gyerek és felnőtt, különálló történetekként, de folyamatos regényként is. A kötetet Damó István kedves grafikai díszítik.

(X)

11x16 cm, kötve, 160 oldal, 990 Ft

Radnóti Miklós katolicizmusa

Interjú Pomogáts Bélával

Radnóti Miklós 1943. május 2-án keresztelkedett meg. A szertartást a pesti bazilikában tartották, legszűkebb baráti köre sem tudott róla. A szentséget egykori egyetemi professzora, Sík Sándor szolgáltatta ki neki, és Zolnai Bélát, egykori nyelvész tanárát választotta keresztapjának.

■ – Radnóti Miklós zsidó családban született, eredeti neve Glatter. A kikeresztelkedés gondolata hosszan érlelődött benne. Mit tudhatunk, hogyan zajlott lelki szempontból nála ez a folyamat?

– Sorsát és költészetét már a világra jöttének körülményei meghatározták. Állandó lelkiismereti küzdelmet jelentett számára, hogy édesanyja és ikertestvére behalt a szülésbe. A második meghatározó élménye, hogy mint zsidó származású nem igazán érezhette magát a 20-as, 30-as évek elején otthon a magyar társadalomban. Ráadásul felső iskolai tanulmányait Csehországban végezte egy neves textilipari főiskolán, ahol a demokrácia nyitottabb világával ismerkedett. Hazatérve a szegedi egyetemre iratkozott be, ahol a rendkívül nyitott keresztényi személyiség, Sík Sándor lett az egyik professzora. Piarista diákként magam is ismertem Sík Sándort, és tapasztaltam, hogy az 50-es évek elején a piarista gimnázium nyitott légköre minden értéket, szellemiséget, emberi jelenséget befogadott. Radnóti úgy érezte, hogy otthonra talál abban a világban, amit Sík Sándor reprezentál. Ezzel szemben érvényesült egy másik hatás: a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumának a tagja lett. Ez a kör néhány olyan fiatal író, tudóst tömörített, mint például Ortutay Gyula, Buday György, Tolnai Gábor, Baróti Dezső és mások, kik már akkor egyfajta, az európai baloldali értékrendet követő gondolkodás szerint próbálták a magyar társadalom valóban súlyos problémáit láttatni.

– **Hogyan érvényesültek műveiben ezek a hatások?**

– E kettős életfelfogás a 30-as évek közepén jutott egyensúlyra. A Meredek út című kötetében már egy saját világnézet fogalmazott meg, amely több elemből tevődött össze. Ezek egyike a magyar hagyományok követése és azokhoz való ragaszkodás, amelyben Arany János költészete és magatartása jelentette az elsőrendű irodalmi példát, s egy átfogó, befogadó, minden értéket tisztelő világnézet írt elő számára. A kortárs költők közül például Babits Mihályhoz ugyancsak nagyon ra-

gaszkodott. A világirodalomban elsősorban a francia irodalom vonzotta. Többször járt Párizsban, ismerte a francia életet, fordított francia klasszikusokat, moderneket, például La Fontaine-t, és Apollinaire-t. Jelentős hatással volt rá az a szellemi mozgalom is, amely a 30-as évek közepétől bontakozott ki Magyarországon és több politikai erő, szellemi tájékozódás, irodalmi szerep alapozta meg a karakterét. Ebben szerepet kaptak a Nyugat írói, mindenekelőtt maga Babits, az irodalmi baloldal, József Attila és az általa szerkesztett Szép Szó.

Ezenkívül a népi író mozgalom, Illyés Gyula tevékenysége és meggyőződése is. Hogy ebben a nagyon összetett és mégis egymással összefonódott szellemi körben melyik irányzatot képviselte igazán? Mind-egyikhez volt köze, verseiből, cikkeiből kimutatható, hogy mindegyiket a magáénak vallotta. Egyszerre volt jelen a baloldal körében, amelyet főleg a szociáldemokraták, a radikálisok képviseltek, abban a körben, amit a hagyományos magyar liberalizmus mindenekelőtt a Nyugatnak a világa képviselt, meg abban is, amit a keresztény megújulásra törekvő neokatolikus mozgalom képviselt, és a Vigília volt a fő intézménye. Azonban a 30-as évek végétől már ezek a korábban is ellenzékben lévő progresszív csoportok kiszorultak a társadalom és a közélet periferiájára, kivált akkor, amikor Magyarország belesodródott a második világháborúba. Ennek következtében Radnóti költészete is mindinkább a védekezés pozíciójába került, és ez

határozta meg azután a kor vezető szellemi áramlataival, a kereszténységgel, a katolikus egyházzal való kapcsolatát is.

– **Tulajdonképpen elég későn határozta el azt, hogy megkeresztelkedik. Miért?**

– Sokáig úgy vélekedett, hogy nem kell ezekben a kérdésekben állást foglalnia. Nem volt gyakorló izraelita hitfelekezetű, nem volt kapcsolata a zsidóságnak az akkori társadalmi vagy kulturális, vallási szervezeteivel, ő mindenekelőtt magyar költőnek tartotta magát, és nem is akart állást foglalni vallási kérdésekben. Ugyanakkor nagyon közel álltak hozzá azok az értékek és eszmények, amiket a kereszténység képviselt. Van a katolikus egyház tanításai közt egy elv, miszerint a keresztény egyházhoz tartozhat valaki úgy is, ha nem hajtja fejét keresztvíz alá, de a kereszténység tanításait, erkölcsiségét, a krisztusi szeretetparancsokat fogadja és azok szerint él. Radnóti az én véleményem szerint lélekben már keresztény volt, jóval azelőtt, hogy formailag a katolikus egyház körébe lépett volna. Régóta érlelődött elhatározása, de halogatta, mert nem akart olyan színben feltűnni, hogy

akkor hagyja el az izraelita felekezetet, amikor a zsidóüldözések megkezdődtek. El is mondta, hogy amikor bejelentette a rabbinátuson ezt a szándékát, kínos helyzetbe került, mert a bejelentkezést fogadó tisztviselő meg volt győződve, hogy számára ez valamiféle menekülési útvonalat jelent, pedig döntése egy nagyon hosszas lelki folyamat végső állomása volt. Olyan helyzet alakult ki, amikor ő maga is úgy látta, döntenie kell. Leginkább éppen a szörnyűségeknek az árnyékában, azoknak az eseményeknek az előszobájában, amiket elég pontosan fölismert, gondolta úgy, hogy pontot kell tennie egy folyamatnak a végére és nem csak lelkileg, hanem intézményesen is csatlakoznia kell az egyházhoz. Ez egy nagyon bonyolult folyamat volt, és maga az a tény, hogy a korszaknak, a 30-as évek vége, 40-es évek elejének a zsidó származású magyar írói hogyan élték meg ezt a konfliktust, is elég érdekes és fontos történet lehet. Megjegyzem, hogy ennek a feldolgozását és értelmezését máig sem végezte el a történetírás. Radnóti kikeresztelkedésében egyébként szerepe volt Sík Sándornak is, aki lelki atyaként állt mellette, és ő végezte el a keresztelés szertartását. Mindenképpen meg kell jegyezni, hogy már az a tény is jelentős, hogy Radnóti Miklós éppen Sík Sándorral került ilyen viszonyba. Ugyanis Sík Sándor maga is zsidó származású volt, egy felvidéki zsidó családból származott, de nagyon fiatalon tért meg a katolikus egyházhoz, a piarista rendbe lépett és az egyik legnevezetesebb magyar piarista szerzetessé vált, irodalomtörténészként, egyetemi tanárként a katolikus mozgalmak egyik vezetőjeként. Ugyanakkor az is tény, hogy magának Sík Sándornak is okozott szörnyű szenvedéseket a kirekesztő kurzus 1944-ben, hiszen egy időben neki is el kellett rejtőznie, mert mint zsidót el akarták fogni, el akarták hurcolni. Azt hiszem, nagyon fontos, hogy két ilyen ember találkozott ebben az aktusban: egy zsidó származású magyar költő és egy zsidó származású magyar katolikus szerzetes, aki a reformkatolicizmusnak volt az egyik szóvivője, aki valóban az eredeti evangéliumi elvek és tanítások jegyében végezte a maga munkáját és adott példát nagyon sokaknak. Ezt akár úgy is mondhatnám, hogy jelképes értelmű tényező volt nemcsak Radnóti életében, hanem a kornak a történetében is. Bármennyire is fájdalmas, nem védte meg Radnótit a kikeresztelkedés, ennek igazából semmiféle jelentősége nem volt az ő sorsának a tekintetében, hiszen neki is az lett a sorsa, mint nagyon sok hozzá hasonló embernek. Nem a menekülésnek az útját választotta, amikor katolizált, hanem egy belső meggyőződés parancsát követte, és ehhez természetesen hozzá járult Sík Sándornak a személyes példája és mesterként átadott tanítása.

– Van Radnótinak egy Arckép című verse, 1930-ból, amelyben önmagát Krisztushoz hasonlítja. Lett is belőle egy kis botrány, ugyanis vallásgyalázként értelmezték és eljárás is indult ellene Szegeden. Mi történt tulajdonképpen? – Az eljárás úgy ért véget, hogy Sík Sándor, aki, mint már említettem, jóval nyitottabb szellemű keresztény ember volt, mint általában akkoriban tapasztalni lehetett, kiállt Radnóti mellett, és ő, mint nagy tekintélyű irodalomtörténész professzor, igazolta, hogy ebben a versben nincsen semmiféle blaszfémia, semmilyen mozzanat, ami Krisztus alakját, vagy a kereszténységet sértené. Sőt a világirodalomban, a modern katolikus irodalomban is gyakoriak az ilyen jellegű látásmódok vagy kijelentések. A két világháború között sok költőt próbáltak bíróság elé állítani egyházgyalázként. József Attilának is volt egy ilyen pere. Ezeket a pereket általában aztán megszüntették.

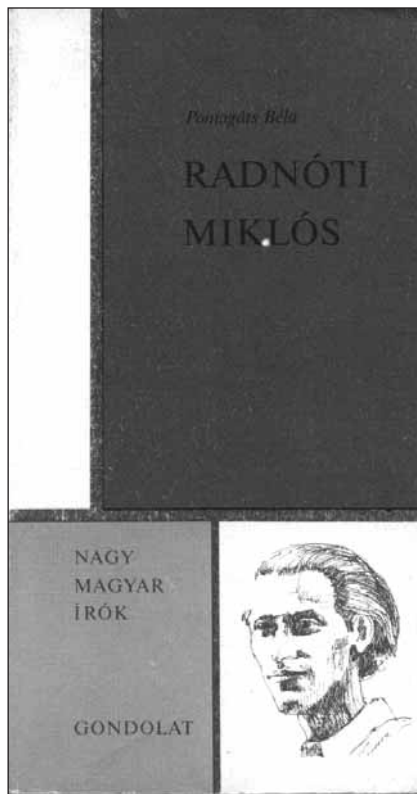
– 1942-ben Radnóti elhárított egy felkérést, amelyben zsidó költők antológiájába kértek tőle verset. Mi a véleménye Önnek erről?

– Komlós Aladár próbálta a megjelenés irányába mozgósítani azokat az írókat, akik zsidó származásuknál fogva nem kaphattak igazán méltó helyet a sajtóban. Ő szerkesztette az Ararát című évkönyvet, amelyben zsidó származású írók kaptak helyet, és Radnótit is felszólította, hogy vegyen részt a munkában. Erre Radnóti egy hosszú levelet írt Komlós Aladárnak.

Érdeemes idézni, mert ez a levél valójában Radnóti költői identitásának az egyik legfontosabb dokumentuma: „A szobám falán három kép van, három fénykép másolat. Barabás egyik meglehetősen ismeretlen Arany festményének másolata, ugyanerről a festményről külön a fej, és Simó Ferenc egy nemrégiben felfedezett festményének másolata az öreg Kazinczyról. A Kazinczy képről csaknem mindig egyik nem bennfentes látogatóm, de az Aranyról is sokan, nem közismert népivé stilizált arc, megkérdezik, hogy a nagybátyád, vagy a rokonod? Igen, felelem ilyenkor, Arany és Kazinczy. És valóban, nagy- vagy déd-nagybátyáim ők. S rokonom a hitét váltó Balassa, az evangélikus Berzsenyi és Petőfi, a kálvinista Kölcsey, a katolikus Vörösmarty vagy Babits, avagy a zsidó Szép Ernő vagy Füst Milán, hogy közelebb jöjjenek. S az ősök? A Berzsenyi szemével látott Horatius, mint a zsidó Salamon, a zsoldáros Dávid király, Ézsaiás vagy Jézus, Máté vagy János, rengeteg rokonom van, de semmi esetre sem csak Salamon, Dávid, Ézsaiás, Szép Ernő vagy Füst. Vannak távolabbi és közelebbi rokonaim.” És még hadd idézzem fel továbbá ennek a levélnek egy másik passzusát: „Zsidóságomat soha nem tagadtam meg, zsidó felekezetű vagyok ma is. (Ez a levél még a kikeresztelkedés előtt íródott. – a szerk. megj.) De nem érzem zsidónak magam, vallásra nem neveltek, nem szükségletem, nem gyakorlom, a fajta vérrögöt, a talajgyökért, az idegekben remegő ősi bánatot baromságnak tartom és nem szellemiségem és lelkiségem és költőiségem meghatározójának. Még szociálisan is csupán botcsinálta közösségnek ismerem a zsidóságot. Ilyenek a tapasztalataim. Lehet, hogy nincs így, én így érzem, és nem tudnék hazugságban élni. Kitagadhatnak, befogadhatnak, az én nemzetem nem kiabál le a könyvespolcra, hogy mars, büdös zsidó. Hazám tájai kinyílnak előttem, a bokor nem tép rajtam külön vagy nagyobbat, mint más, a fa nem ágaskodik lábujjhegyre, hogy ne érjem el gyümölcsét, ha ilyesmit tapasztalnék, megölném magamat. Mert másként, mint élek, élni nem tudok. És mást binni és másképp gondolkodni sem. Így érzem ezt ma is, 1942-ben, három hónapi munkaszolgálat és 14 napi büntetőtábor után is.”

Talán még azt tenném hozzá, hogy ennek a vallomásnak a nyomán született meg Radnóti egyik legfontosabb verse, amit én egyre nagyobb fényben látok a magyar irodalomban. Ez a *Nem tudhatom* című költemény, amelyben magyarságáról, hazafiságáról, hazaszeretetéről beszél, és talán az a legnagyobb költői ereje, hogy nem frázisokban fogalmazza meg a hazafiságát, hanem lehajol a tájhoz, a köznapi élethez, emberekhez és így, lelki közelségből fogalmazza meg azt, hogy számára mit jelent a magyarság, és ugyanakkor azt is, hogy mit jelent számára a kereszténység.

Szepesi Dóra

Akit olvasni kell az egész világon

Beszélgetés Radnóti amerikai fordítójával, monográfusával

■ – Kedves Zsuzsa! Mikor, miért és hogyan kezdett el foglalkozni Radnóti-val, hogy aztán először az Indiana University Pressnél angolul, majd az Akadémiai Kiadó jóvoltából magyarul is megjelenjék Orpheus nyomában. Radnóti Miklós élete és kora c. monográfiája?

– Az előzmény fontos. Tizennégy éves voltam, amikor elolvastam a Tajtékos eget. Ez engem akkor olyan mértékben megrázott, hogy heteken keresztül olvastam magamnak, másoknak, elmondtam százszor mindenkinek, aki a közlembe került. Hozzá tartozik a történethez, hogy két könyvet vittem magammal, amikor 1957-ben elmentem Magyarországról. Az egyik Thomas Mann Doktor Faustusa volt, a másik pedig a Radnóti-kötet. Ez a mai napig megvan. Először Németországban, aztán Amerikában Radnóti alapvető élményem maradt. Sok mindent jelentett, elsősorban, hogy, milyen óriási költő volt, és természetesen ezzel összefüggésben, hogy mi történt vele. Volt egy rettenetesen erős érzésem az 50-60 években, hogy mások is tudják, ki volt Radnóti.

– Az Egyesült Államokban aztán, ahol egyébként több kiadása van Radnótinak, Fred Turnerrel együtt kiadtak egy Radnóti-fordításkötetet.

– 1986-ban ismertem meg Fred Turnert az University of Texas at Dallas nevű egyetemen, ahol mindketten irodalmat tanítottunk. Ő már ismerte Radnóti költészetét. (Nem csak Turner, mások is tanítják az egyetemen. És tudom, hogy itt számos egyetemen foglalkoznak vele. Hiszen több antológiában is megjelentek a fordításaink, és másokéi is.) És én egyszer összalálkozva vele, elkezdtem neki mesélni róla, és két órán keresztül álltunk, és Radnótiról beszélgettünk. Így kezdődött ez egész.

– Mikor látott napvilágot ez a kötet?

– Ez a verseskötet 1992-ben jelent meg Foamy Sky (Tajtékos ég) címmel, The Major Poems of Miklós címmel a Princeton University Pressnél. Mind a ketten írtunk egy-egy bevezetőt, de az egész történet tovább zajlott, égett bennem. Igazában egy bevezetőben az ember nem írhat meg mindent. Aztán tanulmányokat írom, mert nem volt kielégítő ez a bevezetés. Braziliában a 20. század száz legszebb fordítása egyikének tartották a mi kötetünket. Itt Füst Milán-díjat kaptunk érte. Ami nekünk a legfontosabb volt ebben a kötetben, hogy valamilyen módon, hogy mondjam, nemcsak a gondolatokat akaruk átfordítani, hanem ennek a speciális zenéjét. De hadd mondjam el: Most készítettek róla egy dokumentumfilmet, Hugo Perez munkája: Nether Memory Nor Magic (Sem emlék, sem varázslat) a címe. Ezt a filmet már bemutatták egy rendkívül fontos filmfesztiválon a New York-i Museum of Modern Art-ban.

– Milyen koncepcióval fogott hozzá Radnóti élete és kora megírásához?

– Én először is meg akartam írni a költő nagyságát, hogy milyen óriási költő. Anélkül hogy speciálisan belemegyek a különböző műveinek a nagyon részletes analízisébe. Aminek az analízise tulajdonképpen nem is volt olyan rossz. Ha maga leül és elolvassa a Harmadik eclogát, mindegy, hogy az kinek szól, ez másodlagos kérdés. Ha az ember más irányba is néz, akkor azt nézi, hogyan élt egy zsidó entellektüel a 30-as években, teljesen függetlenül attól, hogy ő vallásos vagy nem vallásos. Hogy ő zsidónak érzi magát vagy nem érzi annak magát. A pesti zsidók nagy része asszimilált volt. És nem csak hogy asszimilált, hanem hogy úgy mondjam, erre büszke. A 20-30 évek, amint én azt hallok és olvasom, igazából meglehetősen megalázó és kellemetlen időszakok voltak, dacára annak,

hogy a kemény üldözés még meg sem kezdődött.

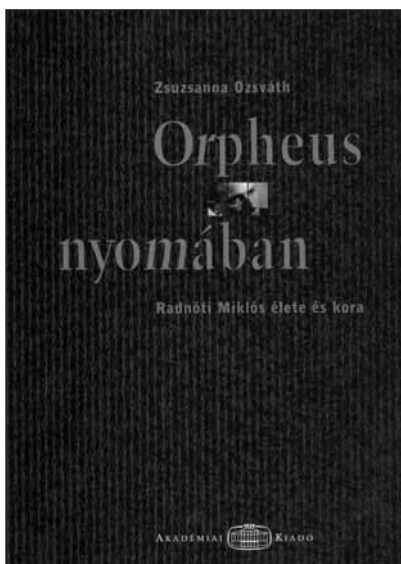
Radnóti nagy költő akart lenni, és ehhez az tartozik Magyarországon, hogy nagy híve a magyar népnek, olyan, mint Petőfi, Arany vagy Ady. Hogy „prófétája” a hazájának. És egy ilyen atmoszférában akart természetesen nagy magyar költő lenni.

Biztos vagyok benne, hogy ahogy az évek telnek, az ő irodalmi jelentősége, humanitása, az európai költők között egyedülálló, a véget előre meglátó profétai megsejtése (ennél találobb kifejezést nem tudok rá mondani, pillanatnyilag), és különösen kései verseinek a formai tökélye által bizonyított, szokatlan költői tehetsége egyre ismertebb, elismertebb lesz a világban.

– Folytatja-e a Radnóti-val való foglalkozást?

– Igen, persze. Megírtam ezt az életrajzot, és úgy érzem ebben a helyzetben, hogy „kiírtam magam” Radnótit illetően. Persze születtek azóta újabb tanulmányaim. De minden szemeszterben egy órámon belefoglalom a tantárgyamba Radnótit és a magyar költészetet. A mi egyetemünkön rengeteg emberi ismeri őt, kívülről

tudják a verseit. Radnóti egy „név” ma Amerikában, az egyetemen legalábbis. De nagy történeteim egyike Budapesthez kapcsolódik: megérkezünk Magyarországra, amikor a díjat jöttünk átvenni. Beülünk a taxiba, és a sofőr megkérdezi tőlem, honnan jöttünk. Én mondtam neki, hogy Amerikából, és Radnóti-fordítók vagyunk. Erre elkezd szavalni a Levél a hitveshez-t. Fred is – aki persze nem ért magyarul – csak ámult-bámult...

Keresztneveink

■ *Fercsik Erzsébet és Raátz Judit* nagy feladatra vállalkozott. Keresztnevek enciklopédiája című művükben a száz leggyakoribb magyar női és férfinevet szedik csokorba. A magyar névtani szakirodalom ugyan rendkívül gazdag, de ilyen átfogó képet eddig még nem alkottak a magyar keresztnevekről. A szerzők 9 millió 600 ezer név feldolgozása után vonták le a következtetéseket, állították össze az enciklopédiát, A magyar nyelv kézikönyvei sorozat XVI. tagját.

Az Előszó tájékoztat a nevek kialakulásáról és fajtáiról, arról, hogy miképpen jöttek létre a kételemű nevek, vagyis arról, hogyan alakult ki a család- és keresztnevek rendszere. A kötetben a magyar keresztnevkincs eredetéről és a névadás korábbi szokásairól, valamint napjaink névadási gyakorlatának szabályozásáról is olvashatunk.

Az egyes szócikkek igen összetettek. Minden szócikk tárgyalja a név eredetét, bemutatja védőszentjét vagy védőszentjeit, felsorolja az adott keresztnev valamennyi névnapját, megadja gyakoriságát (milyen divatos a szóban for-

gó név), szemlélteti a becézés gazdag lehetőségeit, utal a rokon nevekre, a név férfi vagy női párjára, idegen megfelelőire, kitér arra is, hogy családnévként használatos-e, időrendi listába szedi a név híres viselőit, a nevezetes irodalmi vagy képzőművészeti alakokat.

A szócikk következő részei azt ismertetik, hogyan jelenik meg a név földrajzi nevekben,

milyen népszokásokkal áll kapcsolatban, milyen szólásokban, közmondásokban szerepel, illetve miként fordul elő névcsőfolókban. A szócikk végén pedig köznévként való használatáról tájékozódhatunk.

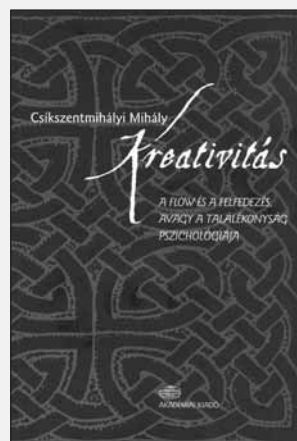
Szemléletes, a megértést könnyítő tudományos újdonság, hogy a szöveges leírást számos esetben névfák egészítik ki. A kétféle ábra közül az egyik szemlélteti a név kialakulásának fő lépéseit és rokon neveit, a másik pedig a név és beceneveinek kapcsolatát ábrázolja. A szerzők a hazánkban élő nemzetiségek névadási szabályainak is teret szentelnek. A kötetet névnapár, statisztika és teljes körű névmutató zárja. A mutató tartalmazza a keresztneveket, a becézőket, az idegen nyelvi és a történeti névalakokat is.

A szerzők az Eötvös Loránd Tudományegyetem tanárai, szakterületük a névkutatás, a személynevek vizsgálata.

E. B. L.

Fercsik Erzsébet–Raátz Judit:
Keresztnevek enciklopédiája
A leggyakoribb női és férfinevek
Tinta Kiadó, 2009. 4999 Ft

Kreativitás, avagy világhír deres fővel

■ Csíkszentmihályi Mihály pszichológus kreativitásról szóló legújabb könyvét hatalmas példányszámban adták el Amerikában, Kínában és Dél-Koreában. Most már magyarul is olvasható.

Csíkszentmihályi Mihály 1934-ben született Fiumében. Tízéves volt, amikor a családnak menekülnie kellett. Olaszországban korán megtapasztalhatta, milyen idegennek lenni. Huszonkét éves volt, amikor kivándorolt az Amerikai Egye-

sült Államokba, hogy pszichológiát tanuljon. Az a lélektan azonban, amelyet akkoriban az Államokban tanítottak, elégedetlenséggel töltötte el; az emberi lelket akarta tanulmányozni, míg kollégái patkánykísérletekkel ütötték agyon az időt. Nagy sokára aztán Chicagóban megtalálta, amit keresett.

Hányatott életútja során soha nem adta fel, hogy megtudja, amit már gyerekként meg akart tudni: mi a boldogság, hogyan lehetünk boldogok? A lélektan tehát azért érdekelte, amiért a legtöbb embert, leszámítva talán e tudományág művelőinek többségét.

A magyar származású tudós deres fővel lett világhírű. Az igazi sikert az 1990-ben megjelent *Flow* (Az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája) című könyve hozta meg számára. Megfigyelte, hogy az alkotó emberek – akár híres festőkről, zeneszerzőkről, akár a parkban sakkozó munkásokról vagy a klubban bridzsező nyugdíjasokról van szó – megfelelnek arról, ami körülöttük van. E tevékenységeikért többnyire nem jár ellenszolgáltatás, önértékük van. Saját magukban hordozzák értelmüket, Csíkszentmihályi szavajárásával autotelikusak.

Kreativitás – A flow és a felfedezés, avagy a találékonyság pszichológiája című könyvében azt fejt ki, hogy mindannyian – lévén kreatúrák – képesek vagyunk arra, hogy kreatívak legyünk. Mindez csak rajtunk múlik, akaraterőnkön, a magunk iránt érzett felelősségen. Nem okolhatjuk mindenért a kedvezőtlen körülményeket. Meg kell találnunk azt, ami számunkra örömet okoz, amibe belefelelkezhetünk. Mivel ez nagyon sok minden lehet, a boldogságból, a megnyert időből mindenki kivetheti részét. Nem függ az életkortól, országtól, gazdagságtól.

A Csíkszentmihályi által üzött pszichológia több szempontból is pozitív pszichológia. Mindenekelőtt hozzásegít bennünket ahhoz, hogy magunkat jobban megismerve megtaláljuk azt, amiben valóban örömeinket leljük. Erőt ad, hogy ez nem lehetetlen, akkor sem, ha alacsonyok vagyunk, vagy öregek, vagy nagy a fenekünk, ráadásul egyik felkapott filmcsillagra sem hasonlítunk. Megtanít a fontos dolgokra. Arra, hogy saját magunkért, térségünkért, nemzetünkért felelősséget kell éreznünk, és cselekednünk is eszerint kell.

Rendkívül hízelgő az a néhány sor, amelyet Csíkszentmihályi a magyar kiadáshoz (magyarul) írt előszóként: „Az olvasó azt gondolhatná, hogy felesleges egy kreativitásról szóló könyvet magyarra fordítani, hiszen a szellemi alkotás Magyarországon mindennapos dolog.” De ne legyünk önhittek, ne vegyük szó szerint az udvarias szavakat! A képlet egyébként is a szokásos. Megint egy világhírű magyar – külföldön.

E. Bártfai László

Kreativitás. A flow és a felfedezés,
avagy a találékonyság pszichológiája
Akadémiai Kiadó, 479 oldal, 3480 Ft

Visszatekintés a szakadék széléről

■ Idei évünk eddig eltelt részét uralja a politikai és társadalmi válsággá szélesedő pénzügyi és gazdasági visszaesés. Gazdasági szakember számára szokatlan jelenség a forint iránti nemzetközi bizalmatlanságnak az állam működését is veszélyeztető mértéke.

A könyvszakmát is érinti a kisemberekkel lenyeletett „Fájni fog” pirula, ebben ne legyen kétségünk. A fizetőképes kereslet a könyvek iránt 2009 első három hónapjában 5-15 százalékkal visszaesett, ha hihetünk jelentősebb terjesztőink fogyásjelentéseinek, és még nem vagyunk a folyamat végén.

Mire ez a cikk megjelenik, túl leszünk a XVI. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválunkon, amelynek programjában „Válság vagy kilábalás? – túlélési stratégiák a könyvpiarban” esemény jelzi az aktuális helyzetet.

Pedig az országos bajokon kívül is megvannak a magunk könyvszakmai problémái. Csak 2008-ban a következők történtek. A LIBRI és Alexandra kereskedelmi háborút indított egymás ellen. Tönkrement a Magyar Könyvklub hálózatát átvevő LAP-Ics. A Moró Könyvkereskedés felszámolta boltjait. Az MKKE-nek nem sikerült elérnie, hogy törvény szülessen a kis kiadókat és kis könyvesboltokat védő kötött árról. Megemlíthetjük a Sunbooks felvásárlását is.

Márciusban ismertté vált a könyvszakma 2008. évi forgalmának mértéke és összetétele. (Megtekinthető a www.mkke.hu honlapon). A 2008. évi adatok: megjelent 14.447 cím, 42.507 ezer példányban, az értékesítési forgalom 67,6 milliárd forint volt, amely 2007-hez képest egy százalékos növekedést jelent. Az inflációt is figyelembe véve ez visszaesés.

Azt hiszem 2008-cal lezárult egy nyolc-tízéves időszak, melyet mindvégig jelzett kis kiadók ellehetetlenülése, önálló kisboltok megszűnése, a nagyterületű korszerű boltok létrejötte, a könyvek megjelenése a sokasodó plazákban. Együtt járt ezzel a tömeges fogyasztói igény kiszolgálása a könyvkiadásban, a bulvárjelleg erősödése, a celebkönyvek megtöltötték a polcokat. Ráadásul mindent felvásároltunk Frankfurtban, amit itthon is ki lehet adni.

A terjesztői oldalon erőteljes fejlődés és töркеkoncentráció történt ingatlanbefektetésekkel, hosszúlejáratú hitelekkel, kiadók felvásárlásával, miközben a kisebb és független kiadók a pénzügyi csőd szélére kerültek. A könyvszakma belső versenyszabályzata érintetlen maradt, az egyre magasabb árreket, a kiadói és terjesztői összefonódást nem lehet megállítani értelmes közös szabályozással.

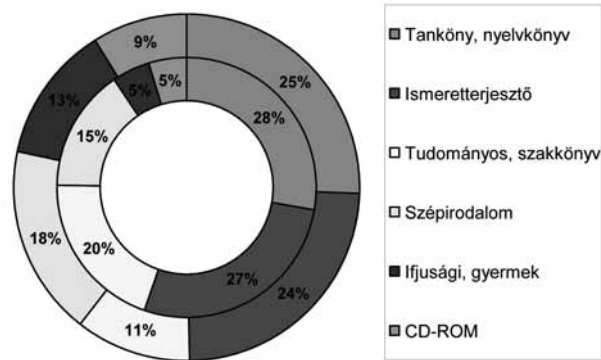
Persze volt 2001-2002-ben Olvasás Éve, ami hozott némi fel lendülést. Nemzetközi szinten elismert íróink olvasottá váltak itthon is. A köztévé NAGY KÖNYV műsora 2005-ben szintén kedvezett a könyvforgalomnak. Ugyanakkor nyomasztó statisztikákat is megismertünk az olvasási hajlandóság visszaeséséről, az Internet térnyeréséről.

Nézzük a számokat, néhány jellemző diagramot szeretnék bemutatni, melynek forrásait a KSH, illetve MKKE által közzétett adatok képezik.

Az 1. ábra a 2000. év, mint kezdet (belső körpereg), és a 2008. év (külső perem) könyvforgalmának megoszlását mutatja. A 2000. évi könyvforgalom 38,6 milliárd forint volt.

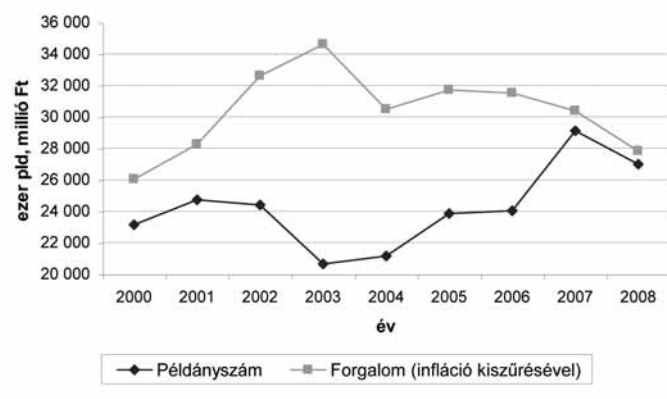
A szépirodalom és ifjúsági irodalom forgalmának bővülésére büszkéek lehetünk. A vesztes ágazat egyértelműen a tudományos és szakkönyvkiadás. A tankönyvek és ismeretterjesztő könyvek őrzik egyenként a forgalom negyedét kitevő részesedésüket.

1. ábra Könyvforgalom ágazatok szerint 2000 és 2008

A következő ábra a kiadott példányszámok és könyvforgalom alakulását hivatott bemutatni az időszakon belül. Készítésénél korrekciókat kellett tennem, egyrészt a KSH adatokon az időszaki kiadványok elhagyásával, másrészt a forgalmi adatokon a CD-ROM-ok elhagyásával. A korrektség érdekében mindkét állományból kihagytam a tankönyv ágazatot. Az egyes évek forgalmi adatát az áremelkedés befolyásolta, ezért az éves inflációs rátával szűrte, a 2000. év árszintjének megfelelő korrigált adatokat használtam. Az általános áremelkedés indexe 159%, 2000-től számítva 2008-ra.

2. ábra Kiadott példányszám és forgalom

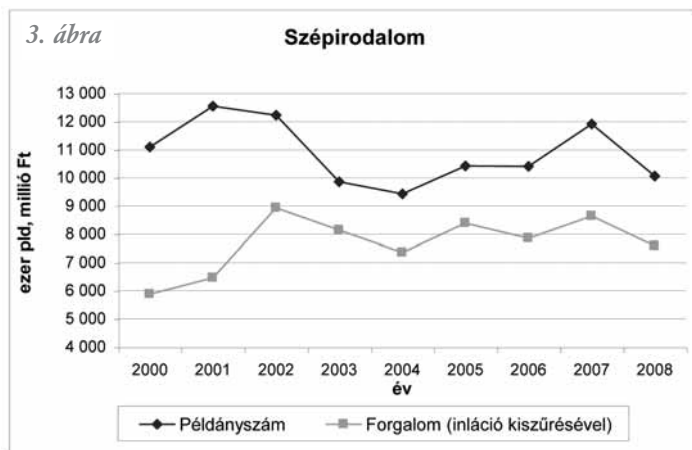

Mint látszik, az olvasás évében (2001) megemelkedett könyvkiadási példányszám az értékesítésben tartós 2003-ig ható növekedést eredményezett. A 2004 – 2007 közötti időszak magyarázata a készletnövekedés lehet. A két grafikon ezért közelít egymáshoz. Erre vonatkozóan mindig hiányérzetem van, hiszen a tisztességes elemzéshez ismerni kellene az előállítás és értékesítés közötti kapcsolatot leíró készletadatokat. A könyvpiarról sokat árulna el, ha legalább forgalmi értéken a kiadók év végi készletadatait valaki összegyűjtené. Mint ahogy a kiadóknál az eredmények elemzésénél bevétel és eredmény mellett a készletadatokat is nézni kell, hogy a pénzügyi folyamatokat megértsük, ez áll a könyvkiadás egészére.

A fenti grafikkal kapcsolatos másik problémakör az éves forgalomnak az inflációs rátával való osztása. A könyvárak gyorsabban nőttek, vagy lassabban, mint a fogyasztói árindex? Mindkét

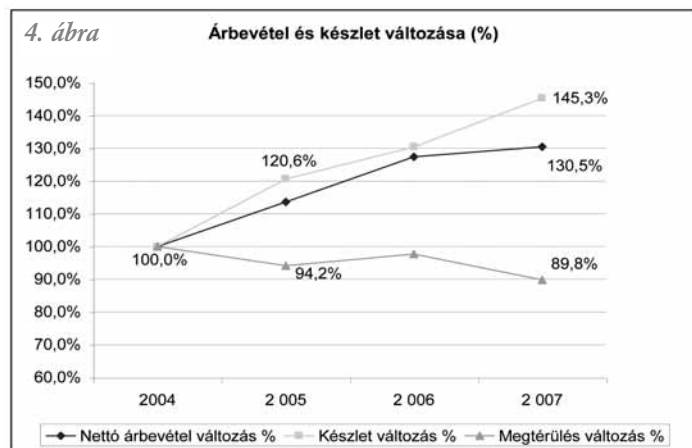
kérdésre találhatunk érveket. Ebből az ábratípusból tekintsük meg a szépirodalmi ágazat adatainak alakulását.

Mindkét ábráról látszik, hogy 2008 már a visszaesés éve. A szépirodalomhoz sorolt könyvtermés viszonylag olcsó árfekvésű (ezer példányra jutó forgalom) mutatja, hogy itt a példányszám adatsora adja a kettős skálán a magasabb értéket. Vélhetően a mindig jelenlévő diákkönyvtár sorozatok árainak, és az újságárusokon keresztül terjesztett irodalmi sorozatoknak köszönhetően.

A 4. ábra 20 kiadó nyilvános 2004-2007 évi mérlegadatainak vizsgálatából származik.

Rámutat a túltermelési problémára, legnagyobb ütemű a készletek változása, az árbevétel növekedése 2007-ben lefékeződött, a forgási sebesség csökken. Itt ezt a megtérülés mutató (árbevétel / átlagkészlet) romlása fejezi ki.

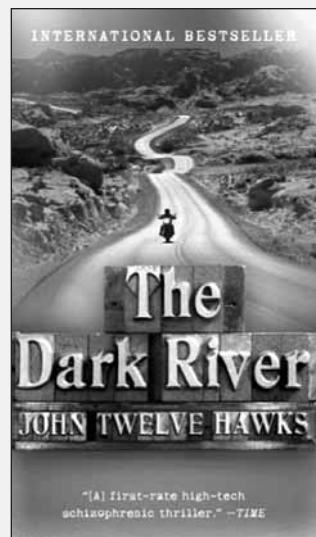

A piac láthatatlan keze által történő kereslet és kínálat összerendeződés mindig eltéréseken keresztül működik, ciklikusan a fellendülést visszaesés követi. Talán nem merészség részemről, ha két ilyen ciklust azonosítok a 2. ábra alapján, az első 2000-2004-ig tartott, a második 2005-től tart napjainkig, éppen a lefelé menő szakaszban. Ehhez – a hazai könyvszakmai struktúrákból, működésmódból, mechanizmusokból eredő ciklikussághoz – járul hozzá most a bevezetőben is említett, az egész társadalmat érintő válság. A bizományi rendszer jelenlegi formája nem szolgálja a kiadók gyors alkalmazkodását a megváltozott kereslethez, vagy kínálathoz, hiszen egy kiadó csak saját könyveinek fogyasztását ismerheti meg, azt is mindenféle pénzügyi és adminisztrációs szempontok által torzíva. De nem szolgálja a kereskedők érdekét sem, mert hiába emelik az árrést, ha csökken a könyvek iránti kereslet.

Mi történt 2008-ban, megtudjuk a most készülő mérlegekből. A könyvforgalom ismert adatából a bevételcsökkenés következik. A készletek leírására, veszteségek, elviselésére van szükség. Az árrések emelése nem lehet tartós megoldás csökkenő kereslet mellett. Meg kell állítani a megtérülés romlását. A könyvkiadás és könyvértékesítés költségeinek optimalizálására van szükség, összefogásra, önkorlátozásra.

dr. Bódis Béla

Reménytelen valóságok

■ John Twelve Hawks *Az utazó* című regényének magyar nyelven megjelenő folytatására (*The Dark River – „Sötét folyó”*) egyelőre – ki tudja, meddig – még várnia kell a regényfolyam rajongóinak, a regény fűszövegében elsőrangú, high-tech, skizofrén thrillernek titulált „Sötét folyó” angolul azonban már hazánkban is elérhető.

A Hawks képzelete szülte világ éppolyan skizoid, mint az a valóság (a regény szerint sorrendben a negyedik), amelyben élünk. A valóságnak tetsző kliséknél köszönhetően,

a regény olvasójában óhatatlanul is felvetődik: mi van, ha a szerzőnek mégiscsak igaza van? Térfelnyelő kamerák hálózják be a nagyvárosok utcáit, a mobiltelefonok cellainformációiból és az autókba beépített nyomkövetőkből könnyedén megtudható, hol járunk, minden egyes bankkártyás fizetésünk nyomot hagy a világot behálózó számítógépes rendszerben. Ezekből az információmorszákból könnyedén kialakítható minden egyes ember saját profilja – virtuális árnyéka, melynek segítségével ellenőrizhetővé, kiszámíthatóvá válik minden lépése.

A regény világában a főgonosz, a Tabula, amely évezredek óta arra törekszik, hogy az emberi szabadságjogokat megnyirbálva tucatfogyasztóvá silányítsa a békés állampolgárokat. A XXI. századra – köszönhetően a technikai civilizáció fejlettségének (internet, telefonok, nagyteljesítményű számítógépek) – ez a terv, úgy tűnik sikerül, ám mindig akadnak olyan szabad elmék, akik szívesebben élnek a maguk szabálytalan életét, és akár fel is áldozzák azt a Tabula elleni harcban. Ők az Utazók, akik spirituális kalandozásaik során testüket hátrahagyva beutazzák mind a hat valóságot, hogy az azokban szerzett tapasztalatokkal felvértezve az emberiség számára egy élhetőbb világot kínáljanak.

A cselekmény jelenidejében mindösszesen három Utazó él még (egy apa és két fia), akiket jól felkészített Harlekinnek vigyáznak az ugyancsak kiváló adottságokkal (pénz, fegyver, elszántság) rendelkező Tabula-zsoldosokkal szemben. Az első részhez képest a folytatásban Hawks még sötétebb tónusokat használ: a „szabadság katonái” egy egész falut kiirtanak, szépen fogyatkoznak a korábban megismert szimpatikus szereplők is, az Utazók az első valóságban (Pokol?) rekednek, a Harlekinnek egymás ellen fordulnak, a Tabula pedig egyre nagyobb hatalomra tesz szert. A történet globális igazságát hangsúlyozandó Hawks az amerikai után az európai színtérré helyezi át a történetet, sőt egy váratlan felfedezésnek köszönhetően Etiópiába is eljutunk, ahol a titokzatos átjáróként működő frigidáda (igen, a Bibliából ismert frigidádáról van szó) kap kulcsszerepet.

Az örvényként magával ragadó cselekményt a szerző időnként szerelmi betétekkel lassítja, ám ezek sem képesek oldani az olvasóban a feszültséget. A második könyv a Pokolban fejeződik be, ahonnan az Utazó kijut, de szereleme, a szépséges Harlekin-lány a reményvesztettek (első) valóságában ragad. Szeptemberben jelenik meg a trilógia zárókötetete a Golden City („Arany város”), a címből ítélve talán van még remény a happy endre?

Pompor Zoltán

John Twelve Hawks: *The Dark River*
Vintage Books (Random House Inc.), 2007

Eg az arcom a világ és önmagam előtt. Nincs még egy ilyen széthúzó nép, mint a magyar, még ma is ott tartunk, hogy életünket és vérünket, de zabot, azt nem! A világ minden nemzete tudja, hogy a bajban áldozatot kell hozni egymásért, a jövőért, a kilábalásért, a magyar egy szöveget nem adna vissza abból, amit összeharácsolt, csak azt tudja, hogy dögöljön meg a szomszéd tehené is (és a szomszéd persze egy másik magyar), nem kiutat, bűnbakot keres... Nem megoldani akar, történelmi tejtestvéreit akarja megfojtani...

„nekem szülőhazám itt e lángoktól ölelt kis ország, messzeringó gyerekkorom világa”

Ezt mondogatom, mormolgom, akár egy fohászt, ezt hajtogatam mentségemül, ezzel magyarázom a szegyenemet.

Magyar az anyanyelvem, a kultúráim, a magyar népdal a bölcsődalom, a magyar költészetet a zsigereimben hordom, magyarul számolok, magyarul imádkoznék (ha még tudnék), magyarul álmodom...

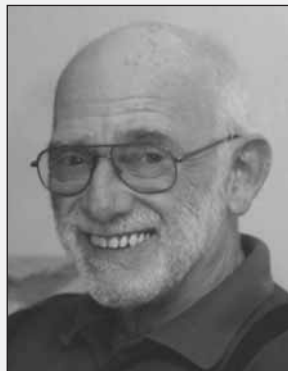
ezt is magyarul írom... menekülnék innen, de hová menekülhetnék önmagam elől?!

Már nem csak az bánt, hogy sokan ki akarnak rekeszteni, mint idegent, de sokszor nem tudom, mit is keresek itt, kinek van most már szüksége rám, mi dolgom van itt, amire valaki számít, és viszont: mire (kire és kikre) számíthatok én még ebben a hazában?...

Ez Radnótinak is talán a legfájóbb üzenete: hogy neki is szülőhazája volt ez az ország. Ez a bajban levő. Ez a lángoktól ölelt. Mikközben e kis ország jámbor lakosai gond nélkül hagyták, hogy meggyilkolják, mint zsidót. Volt, aki még tapsolt is hozzá.

Igaz, nem csak zsidó volt, humanista is, baloldali is, antifasiszta is, ezért is lakolnia kellett.

Magyar akart lenni és még inkább: gondolatait, hitét, elkötelezettségeit szabadon megválasztó ember. Úgy érezte, hiányzott életéből a zsidó közösség akolmelege, eltávolodott az ősi zsidó szokásoktól, és döbbenettel figyelte azt az abszurd folyamatot, amely a magyarságát is, európaiságát is, emberi mivoltát is megkérdőjelezte csupán zsidó ősei miatt. Tiltakozott: ő nem egyszerűen zsidó, de nem azért, hogy megtagadja az őseit, hanem mert az nem kategória,

Kertész Ákos Nekem szülőhazám

hogy valaki zsidó. Egy kategória létezik: Ember! De a sorsát vállalta, nem is akarta elkerülni. „Járkálj csak, halálraítélt”, mondta és ment – amerre a társait is terelték.

„s a bombák fönn a gépben zuhanni vágytak. Ellenükre élek, – s fogoly vagyok” – határozta meg a helyzetét. Ott raboskodott, ahol az apám.

Barátai negyvennégy őszén ki akarták emelni a metetből, de ő nem hagyta ott sorstársait, bajtársait, így vállalta a zsidóságát is: végigment az úton Abdáig az utolsó pillanatig, amíg nyilvánvaló nem lett, hogy „Halált virággal most a türelem.”

A türelem már évtizedek óta halált virággal.

A türelem most is halált virággal.

A morálnak, a humanizmusnak, az emberi tisztességnek és méltóságnak, a felebaráti szeretetnek és az empátiának és főképp a türelemnek meg kell találnia azt a pontot, ahonnan nem lehet szó nélkül továbbmenni, ahol muszáj megtorpanni: eddig és ne tovább!

Az *Erőltetett menet* és a *Nem tudhatom* versmértéke azonos, csak az Erőltetett menetben a cezúra tipográfiai is ki van emelve:

és ott a park, a régi szerelmek lábnyoma,
a csókok íze számban hol méz, hol áfonya,
Pedig bolond a jámbor, mert ott az otthonok
fölött régóta már csak a perzselt szél forog,

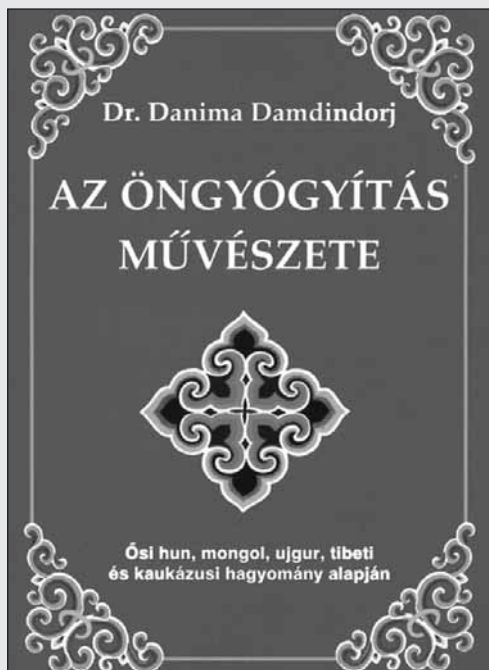
Ez is kristálytisztá üzenet. A hazáról szóló üzenet. És nem szívderítő.

Azt hitetlenül is hitte, hiszen ő volt, ki „másról szól, ha lázad, nem önnön érdekéről”, hogy ebből az apokalipsziszból van kiút, van remény. Hogy az emberség számára lesz jövő. Bár leendő gyilkosairól tudta, hogy „nyugodtan ölnék, majd ha ölni kell – és mégis...

Lehetnének talán még emberek,
hisz megvan bennük is, csak szendereg.
az emberséghez méltó értelem.

Mondjátok hát, hogy nem reménytelen!

Valami évfordulója van most... száz éve született vagy mi, de nem ezért gondolok rá, nálam az ő kötete is mindenkor ott van a házi oltáromon, József Attiláé mellett.

Dr. Danima Damdindorj

AZ ÖNGYÓGYÍTÁS MŰVÉSZETE

Az Öngyógyítás művészete egy Magyarországon praktizáló mongol orvosnő kutatómunkájának az összegzése.

Ősi hun, mongol, ujgur, tibeti és kaukázusi hagyományok alapján szervek, illetve betegségek szerinti bontásban kereshetjük benne a megfelelő gyógymódokat.

A könyv kéziratos jellegű kiadványként nagy példányszámban fogyott a betegek körében.

Ára: 2200 Ft Belső Ösvény Kiadó

Telefon: 06-20-427-4220. E-mail: ddanima@yahoo.com

Honlap: www.danima.try.hu

A könyv kapható Líra, Libri és Alexandra könyvesboltokban. A www.bookline.hu-n lehet rendelni postán is.

TITKOK ÉS ÖTLETEK NAGYAPÁINK KERTJÉBŐL

Nagyszüleink több száz módszert ismertek a kert rendbentartásáról. E kiadvány az Ön számára is elérhetővé teszi a hajdani praktikákat a legmodernebb technikákkal ötvözve, hogy kertjét hatékonyan és természetesen módon gondozhassa. A talaj előkészítésétől a betakarításig, a virágcsoportok kialakításától, a cserjék metszésétől a betegségek elleni védekezésig több száz ötletet, egyszerű és hatékony módszert olvashat.

- csodálatos kert káros vegyszerek nélkül
- ötletek, amelyek kiálták az idők próbáját
- a kertész naptára
- kíméletes, környezetkímélő módszerek

• méret: 22 x 28 cm • oldalszám: 320 • ár: 7990 Ft + 1080 Ft csomagolási és postaköltség (közvetített szolgáltatás)

TERÍTÉKEN AZ EGÉSZSÉG

Minden, amit tudni akart a zöldségek és gyümölcsök élettani hatásáról az áfonyától a zabig ABC-sorrendbe szedve! Az allergiától a vesekőig: könyvünk a leggyakoribb betegségek gyógyító ételleivel foglalkozik. Könnyen betartható, életmentő tanácsokat nyújt a mindennapokra. Az alapvető élelmiszereket több szempontból is megvizsgálva, hogy a környezeti ártalmak figyelembevételével állíthassuk össze étrendünket.

A szemet gyönyörködtető recepteken túl célja, hogy eloszlassa a tévhiteket például a zsírokról, szénhidrátokról, a kávéról vagy a csokoládéről.

méret: 20 x 26 cm • oldalszám: 352 • ár: 8990 Ft + 1080 Ft csomagolási és postaköltség (közvetített szolgáltatás)

CSALÁDI TUDÁSPRÓBA

A MOZGÁS VILÁGA / TESTÜNK ÉS EGÉSZSÉGÜNK

A Családi tudáspróba az ismeretek bővítésének érdekes és szórakoztató módját kínálja. A gazdagon illusztrált sorozat mindegyik kötete tények és fontos információk sokaságával segíti az olvasót egy-egy tudományterület felfedezésében. A csoportokba rendezett kvízkérdésekkel egyszerűen tesztelheti és fejlesztheti ismereteit.

A mozgás világa

Mit jelent az angol MASH mozaikszó? *
Melyik városhoz köthető a taxi szó kialakulása? **

Testünk és egészségünk
Igaz vagy hamis?
A csótányok soha nem alszanak. ***
Melyik ásványi anyagban gazdag a banán? ****

Családi tudáspróba: A mozgás világa, Testünk és egészségünk
• 160 oldal/kötet • 23 x 30 cm
• a sorozat köteteinek ára egyenként 3490 Ft + 1080 Ft csomagolási és postaköltség (közvetített szolgáltatás)

megfejtések:

* Mozdó tábori kórház ** New York *** Igaz – a többi rovar sem. **** Káliumban.

ÁMULATBA EJTŐ VALÓSÁG

A több mint 1000 kérdésre választ adó izgalmas könyv 5 fejezetben tárja az olvasó elé Földünk, az élővilág, a testünk, a technika világa és az ember világának témakörét. Az oktatási szakértők bevonásával készült könyv hihetetlenül gazdag képanyagával és elképesztő tényeivel a felfedezés kalandos világába csábítja a gyermekeket és kamaszokat. A közérthető és áttekinthető módon tált ismeretanyag további kutatásra sarkallja az olvasót. Kitűnő segédanyag iskolai házi feladatokhoz.

- Meddig látunk el a világűrben?
- Miért alszanak téli álmot az állatok?
- Mitől sós a tenger?
- Miért érzünk éhséget?
- Mi történik filmelőhíváskor?

• méret: 22 x 28 cm • oldalszám: 404 • ár: 7990 Ft + 1080 Ft csomagolási és postaköltség (közvetített szolgáltatás)

Az **Alexandra Könyvruházak** sikerlistája
2009. március 20. – április 16.

Szépírodalom

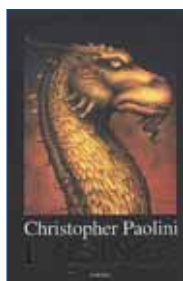
1. Stephenie Meyer: *Twilight – Alkonyat*
Könyvmolyképző Kiadó
2. Christopher Paolini: *Brisinger – Az örökség 3.*
Európa Könyvkiadó
3. Lónicz L. László: *Lhátság bosszú az út*
Studium Plussz Kiadó
4. Wilbur Smith: *A vadász végzete*
Delej Kft.
5. Agatha Christie: *A ferde ház*
Európa Könyvkiadó
6. Stieg Larsson: *A tetovált lány*
Animus Kiadó
7. Danielle Steel: *Az igazi*
Maecenas Könyvkiadó
8. Alan Moore, Dave Gibbons:
Watchmen III. – Képregény – Az őrzők
Cartaphilus Könyvkiadó
9. Bernhard Schlink: *A felolvasó*
Ulpius-ház Könyvkiadó
10. Nora Roberts: *A múlt titkai*
Gabo Könyvkiadó

Ismeretterjesztő

1. Mihancsik Zsófia: *Friderikus – eddig*
Alexandra Kiadó
2. Nagy rejtélykönyv 9.
Alexandra Kiadó
3. Rhonda Byrne: *The Secret / A titok*
Édesvíz Kiadó
4. Müller Péter: *Varázshó*
Alexandra Kiadó
5. Feldmár András: *Szabadság, szerelem*
Jaffa Kiadó
6. Lynda Dohlan: *A Legfőbb Titok*
Pallas Antikvárium
7. Csernus Imre: *A nő*
Jaffa Kiadó
8. Csernus Imre: *Ki nevel a végén?*
Jaffa Kiadó
9. Csokoládé –
Ellenállhatatlan finomságok lépésről lépésre
Art Nouveau Kiadó
10. Badár Sándor, Horváth János:
Közép-európai kalandok
Jaffa Kiadó

Gyermek, ifjúsági

1. Bartos Erika: *Anna, Peti és Gergő:*
Annakönyv – A kezdetek
Alexandra Kiadó
2. Bartos Erika: *Anna, Peti és Gergő:*
Petikönyv – Gézengúzok könyve
Alexandra Kiadó
3. Bartos Erika: *Anna, Peti és Gergő:*
Gergőkönyv – Legkisebbek könyve
Alexandra Kiadó
4. Jacob Grimm, Wilhelm Grimm:
A Grimm Testvérek varázslatos meséi
Alexandra Kiadó
5. Geronimo Stilton: *A Tenebrax család titka*
Alexandra Kiadó
6. Bartos Erika: *Zsákhamacska –*
Versék óvodásoknak
Alexandra Kiadó
7. Teresa Rodriguez: *Ugri-Bugri mesekönyve –*
A csintalan kismyszi
Alexandra Kiadó
8. Christl Vogl: *A tündérek mesebeli világa*
Alexandra Kiadó
9. Hans Christian Andersen:
Andersen varázslatos meséi
Alexandra Kiadó
10. Lois Duncan: *Kutyaszálló –*
Minden kóbor kap a jóból
Könyvmolyképző Kiadó

Cristopher Paolini: *Brisinger* *Alexandra Könyvruházak* *sikerlistája, szépirodalom, 2.*

■ Árnyékoló Eragon és sárkánya, Saphira története már két korábbi kötetből ismert volt, a történet most megjelent folytatását a fantasy rajongói villámgyorsan az élbolyba röptették.

Stieg Larsson: *A tetovált lány* *Líra sikerlista, szépirodalom 3.*

■ Ritka jelenségnek minősíthetjük a nem angolszász nyelvterületről származó krimik sikerességét, és lám, a megszokásaihoz ragaszkodó magyar olvasókörzönség körében mégis sikerült egy svéd regénynek megnyernie az olvasókat.

Bookline sikerlista
2009. március 15. – április 15.

Szépírodalom

1. Schlink, Bernhard: *A felolvasó*
Ulpius-Ház
2. Fable, Vavyan: *Meméből a csontváz*
Fabyen Kiadó
3. Paolini, Christopher: *Brisinger – Az örökség III.*
Európa Könyvkiadó
4. Christie, Agatha: *A ferde ház*
Európa Könyvkiadó
5. Smith, Wilbur: *A vadász végzete*
Delej Kft.
6. Adler, Elizabeth: *A Villa Mimosa titka*
Ulpius-ház
7. Meyer, Stephenie: *A burok*
Agave
8. Larsson, Stieg: *A tetovált lány*
Animus Kiadó
9. Roberts, Nora: *A múlt titkai*
Gabo Kiadó
10. Follett, Ken: *Az idők végezetéig*
Gabo Kiadó

Ismeretterjesztő

1. Badár Sándor – Horváth János:
Közép-Európai Kalandok
Jaffa Kiadó
2. Byrne, Rhonda: *The Secret – A titok*
Édesvíz Kiadó
3. Young, Robert O. PhD. – Young, Shelley Redford:
A pH csoda fogyás
Bioenergetic Kft.
4. Feldmár András: *Szabadság, szerelem*
Jaffa Kiadó
5. Ranschburg Jenő: *Szülkés kis könyve*
Saxum Kiadó
6. Marton, Kati: *Titkos batalom avagy amikor az elnök felesége beleszól a történelembe*
Corvina Kiadó
7. Baktay – Popper – Tari – Zsolt:
Pénz, karrier, csillogás? – Mesterkurzus
Jaffa Kiadó
8. Csernus Imre Dr.: *A nő*
Jaffa Kiadó
9. Popper Péter: *Ne menj a romok közé! –*
A megszokadt kapcsolatok tragikumai
Saxum Kiadó
10. Hay, Louise L.: *Éld az életed! –*
Lehetőségeink korlátlanok!
Édesvíz Kiadó

Gyermek, ifjúsági

1. Meyer, Stephenie: *Twilight – Alkonyat*
Könyvmolyképző Kiadó
2. Bartos Erika: *Anna, Peti és Gergő – Petikönyv –*
Gézengúzok könyve
Alexandra Kiadó
3. *Bob, a mester – Foglalkoztatókönyv*
Egmont Kiadó
4. Bartos Erika: *Anna, Peti és Gergő –*
Annakönyv – A kezdetek
Alexandra Kiadó
5. *Nyuszik – Színező- és foglalkoztatókönyv*
Egmont Kiadó
6. Berner, Rotraut Susanne: *Tavaszi böngésző*
Naphegy Kiadó
7. Bartos Erika: *Anna, Peti és Gergő –*
Süss fel, Nap!
Alexandra Kiadó
8. Tomanné Jankó Katalin: (szerk.)
Négy évszak – Tavasz
Egmont Kiadó
9. Janikovszky Éva: *Cvikkedli*
Móra Kiadó
10. Bartos Erika: *Anna, Peti és Gergő –*
Családi feszek
Alexandra Kiadó

A Könyvtárellátó Kft. sikerlistája
2009. március 1. – március 31.

Szépírodalom

1. Holt, Victoria: *Út a vesztőbelyre*
Tóthágas Plusz Kiadó
2. Garwood, Julie: *Arnyékbene*
Talentum Kiadó
3. Wiggs, Susan: *Téli varázs*
Harlequin Kiadó
4. Steel, Danielle: *Az igazi*
Maecenas Kiadó
5. Quick, Amanda: *A gonosz özvegy*
Maecenas Kiadó
6. Preston, Douglas: *Égi jelek*
General Press Kiadó
7. Putney, Mary Jo: *A néma virág*
General Press Kiadó
8. Kányádi Sándor: *Zümmögő*
Holnap Kiadó
9. Picoult, Jodi: *Szótól szöveg*
Athenaeum Könyvkiadó
10. Segal, Erich: *Csak a szerelem*
General Press Kiadó

Ismeretterjesztő

1. Blücher, Laura:
Húsvéti díszek és ajándékok
Cser Kiadó
2. Fittkau, Ernestine: *Álarok és kalapok*
Cser Kiadó
3. Täubner, Armin: *Játékok tojástartóból*
Cser Kiadó
4. Großman, Janja: *Csillogás arcfestés*
Cser Kiadó
5. Gadd, Ann: *Árulkodó szokásaink*
Bioenergetic Kft.
6. Könyves Erika – Szabó Bemadett –
Tikász Ildikó Edit: *A falusi turizmus*
bélyege és gazdasági kérdései
MTA Társadalomkutató Központ
7. Rác Lajos:
Magyarország környezettörténete
MTA Történettudományi Intézete
8. Földéak Iván: *Az én Európai Unióm*
Korona Kiadó
9. Treben, Maria:
Gyomor- és bélbetegségek
Duna International Könyvkiadó
10. Voake, Charlotte: *Mozart*
(CD melléklettel)
Geopen Könyvkiadó

Gyermek, ifjúsági

1. Nyerges Magdolna:
Magyar felfedezők és világjárók
Széphalom Könyvműhely
2. *Irodalmi alkotások elemzése logikusan 9–10.*
Item Könyvkiadó
3. *Irodalmi alkotások elemzése logikusan 11–12.*
Item Könyvkiadó
4. Magyar népmesék: *A kis gömbök*
Alexandra Kiadó
5. Karinthy Frigyes:
Röhög az egész osztály
Európa Könyvkiadó
6. Cabot, Meg:
Loisficse királynő New Yorkban
Cicero Könyvtúdió
7. Olsen, Mary-Kate:
16 leszek 12. Álomvakáció
Imbu Kft.
8. Buggisch, Werner:
Éghajlat – Mi micsoda
Tessloff és Babilon Kiadó
9. Jóna Judit: *Ki az a rézmák?*
B.K.L. Kiadó
10. Miler, Zdenek: *A krovanci kutyus*
Móra Kiadó

Ez a könyv nem a szokványos értelemben vett zenetörténet. Koncepciója abból a gondolatból indul ki, hogy az egyén, a valós, a konkrét ember számára a zenetörténet nem az, amit lehetőség szerint a maga teljességében a könyvekben talál, hanem az, amit magáévá tett és sajátjaként magában hordoz, s csak azt teszi magáévá, amit maga megtapasztal, átél. Ezért tehát e könyv koncepcionális alapelveként a zenetörténet megélését szolgálja.

Engelbrecht, Hans Heinrich:

A NYUGAT ZENÉJE Folyamatok és állomások a középkortól napjainkig

Typotex Kiadó, 6800 Ft

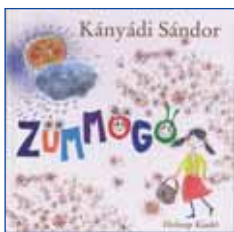
A Typotex Kiadó minden kiadványa 25% kedvezménnyel vásárolható meg a kiadóban (Bp. 1024 Retek u. 33–35.) és az Olvasók boltjában (Bp. 1052 Pesti Barnabás u. 4. Millennium Center). www.typotex.hu

**Kányádi Sándor:
Zümmögő
Könyvtárellátó
sikerlista,
szépirodalom, 8.**

■ A magyar irodalom élő klasszikusának gyermekverseiből készített válogatása a könyvtáraknak ajánlottan beszerzendő kötet, bizonyosan sok-sok gyereknek örömet szereznek vele.

**Janikovszky Éva:
Cvikkedli
Bookline sikerlista,
gyermek,
ifjúsági 9.**

■ A nemzedékek számára felejthetetlen Janikovszky Éva régebben megjelent kötete lett újra sikerlistás mű, ami a gyerekirodalom klasszikusának máig tartó hatását és népszerűségét igazolja.

**Libri sikerlista
2009. március 1. – március 31.**

- Lőrincz L. László: *Lbászág bosszú az út* Studium Plusz Kiadó
- Meyer, Stephenie: *Twilight – Alkonyat* Könyvmolyképző Kiadó
- Larsson, Stieg: *A tetovált lány* Animus Kiadó
- Christie, Agatha: *A ferde báz* Európa Könyvkiadó
- Popper Péter: *Ne menj a romok közé!* Saxum Kiadó
- Feldmár András: *Szabadság, szerelem* Jaffa Kiadó
- Dohlan, Lynda: *A legfőbb titok* Pallas Antikvárium
- Byrne, Rhonda: *A titok – The Secret* Édesvíz Kiadó
- Schlink, Bernhard: *A felolvasó* Ulpius-Ház Kiadó
- Meyer, Stephanie: *A burok* Agave Kiadó
- Capa, Robert: *Kissé elmosódva – emlékeim a háborúról* Park Kiadó
- Christie, Agatha: *Függöny* Európa Könyvkiadó
- Ducan, Lois: *Kutyaszálló* Könyvmolyképző Kiadó
- Godbersen, Anne: *Luxe girl* Ulpius-Ház Kiadó
- Csemus Imre: *A nő* Jaffa Kiadó
- Clézio, Jean-Marie Gustave: *Aranyhalacska* Európa Könyvkiadó
- Badár Sándor – Horváth János: *Közép-európai kalandok* Jaffa Kiadó
- Ward, J. R.: *Életre keltett szerető* Ulpius-Ház Kiadó
- Jones, Sherry: *Aisba, a próféta szerelme* Athenaeum Kiadó
- Fejős Éva: *Hotel Bali* Ulpius-Ház Kiadó
- Pilcher, Rosamunde: *Az ikrek jegyében* Ulpius-Ház Kiadó
- Coelho, Paulo: *Az alkímista* Athenaeum Kiadó
- Szilvási Lajos: *A vincellér* Alinea Kiadó
- Follett, Ken: *Zérókód* Gabo Könyvkiadó
- Csemus Imre: *Ki nevel a végén?* Jaffa Kiadó
- Adler, Elizabeth: *A Villa Mimosa titka* Ulpius-Ház Kiadó
- Levesek Vince Kiadó
- Baldacci, David: *Agytröszt* Európa Kiadó
- Kinsella, Sophie: *Egy boltkóros naplója* Kelly Kiadó
- Follett, Ken: *Az idők végezetéig* Gabo Könyvkiadó

Technikai okok miatt a Libri Kft. tematikus bontás nélküli harmincas sikerlistát bocsátott rendelkezésünkre.

Szükségünk van társra

■ – Mennyiben segítették a feminista mozgalmat a First Ladyk?

– Az egész világ legbefolyásosabb asszonya a First Lady, amíg a Fehér Házban lakik. Ehhez a hatalomhoz semmi nem fogható a világban: szóval kétségtelenül hatniuk kell a feminizmusra. Persze befolyásukat és hatalmukat természetesen az elnökön keresztül fejtik ki. Az elnökök egyre inkább eltávolodnak a világtól a sok-sok biztonsági előírás és médiafigyelem hatására. Ezért egy okos, intelligens és bátor házastárs segíthet abban, hogy mégis jól informált, kiegyensúlyozott, és annak ellenére alázatos is maradjon. Nincs még egy olyan segítőtje az elnöknek, aki ennyire közelről befolyásolhatná és közvetlen jó tanácsokkal láthatná el, anélkül, hogy túl sok személyes hatalomra tenne szert.

– A 21. században több lesz-e a First Lady befolyása, vagy sem?

– Befolyásuk mindig lesz. Az elnöknek mindig szüksége lesz egy erős, segítő társra, főleg amennyire el van szeparálva a nyilvánosságtól. Mindannyiunknak szüksége van egy erős, megbízható társra, de az elnöknek százszor annyira...

(Részlet Illényi Mária Kati Martonnal készített, áprilisi számunkban olvasható interjújából)

Kati Marton: Titkos hatalom avagy amikor az elnök felesége beleszól a történelembe

Bookline sikerlista, ismeretterjesztő, 6.

**Lira sikerlista
2008. március 1. – március 31.**

Szépirodalom

- Lőrincz L. László: *Lbászág bosszú az út* Studium Plusz
- Sherry Jones: *Aisba, a próféta szerelme* Athenaeum Kiadó
- Stieg Larsson: *A tetovált lány* Animus Kiadó
- Cormac McCarthy: *Véres délkörök* Magvető Kiadó
- Danielle Steel: *Az igazi* Maecenas Könyvkiadó
- Jodi Picoult: *Szótól szótig* Athenaeum Kiadó
- Agatha Christie: *A ferde báz* Európa Kiadó
- Agatha Christie: *Függöny* Európa Kiadó
- Paulo Coelho: *Az alkímista* Athenaeum Kiadó
- Szilvási Lajos: *A vincellér* Alinea Kiadó

Ismeretterjesztő

- Götikus művészet – A művészet története Corvina Kiadó
- Mihancsik Zsófia: *Friderikusz – eddig* Alexandra Kiadó
- Az expresszionizmustól a szürrealizmusig – A művészet története* Corvina Kiadó
- Popper Péter: *Ne menj a romok közé!* Saxum Kiadó
- Rhonda Byrne: *The Secret – A Titok* Édesvíz Kiadó
- Christoph Drösser: *Csábító számok* Athenaeum Kiadó
- Müller Péter: *Varázskő* Alexandra Kiadó
- Lena Einhorn: *Mi történt a damaszki úton?* Corvina Kiadó
- Lynda Dohlan: *A legfőbb titok* Tóthágas Plusz Kft
- XXI. Század – Útikalauz vesztegár idejére* Athenaeum Kiadó

Gyermek, ifjúsági

- Stephenie Meyer: *Twilight – Alkonyat* Könyvmolyképző Kiadó
- Thomas egy napja – *Thomas a gőzmozdony* Egmont-Hungary Kiadó
- Bartos Erika: *Anna, Peti és Gergő – Annakönyv* Alexandra Kiadó
- Hísvérvaró hifestő* Alexandra Kiadó
- Micimackó foglalkoztatókönyv* *Négy évszak – Nyár* Egmont-Hungary Kiadó
- Benedek Elek: *Székegyföldi mondák és mesék* Magyar Könyvklub
- Ki az én anyukám?* Manó Könyvek
- Gyere velünk! – Bob, a mester* Egmont-Hungary Kiadó
- Papírfülgömb* Topográf Térképeszeti Kft
- Szezámm utca – Elmo évszakai* Puzzlekönyv Manó Könyvek

Uj!
Batman:
Hush visszatér
1. rész: Társkeresés

BATMAN-képregények

a Képes-től!

K I A D Ó

Superman és Batman – Supergirl: Egy lány a Krypton bolygóról

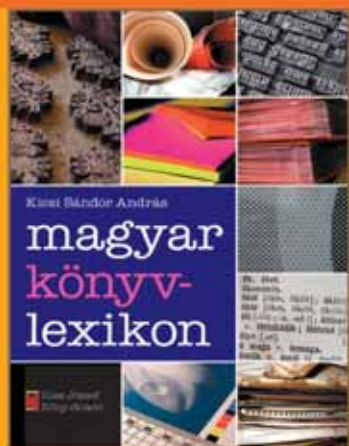

Megvásárolhatók a könyvesboltokban, valamint kedvezménnyel megrendelhetők a kiadótól!

www.kepeskiado.hu • E-mail: info@kepeskiado.hu • Telefon: (1) 326-0342

A Kiss József Könyvkiadó ajánlja

Kicsi Sándor András Magyar könyvlexikon

360 oldal, szövegek közti illusztrációval, 4900 Ft

„A magyar könyv” ábécérendben, függelékeként: A könyv filozófiája. Megjelent a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Pogány György A magyar könyvgyűjtő kalauza

317 oldal, szövegek közti illusztrációval, 4400 Ft

A bibliofiliáról, a könyvgyűjtésről, a bibliofília gyakorlati tudnivalóiról. Megjelent a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Geréb László A magyar középkor költészetéről

176 oldal, ill., 2600 Ft

A középkori latin nyelvű magyar líra antológiája Geréb László válogatásában és fordításában, szép, illusztrált kötetben. Megjelent a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Pompör Zoltán A hétfejű szeretet

Hagyomány és újítás
Lázár Ervin elbeszélő művészetében

232 oldal, 2280 Ft

Az irodalmi tanulmányban a szerző Lázár Ervin meséit és más írásait egységes egészként vizsgálva jut arra az álláspontra, hogy az író életművének központi kategóriája a szeretet. Megjelent a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Kőszeghy Elemér Magyarországi ötvösjegyek a középkortól 1867-ig

Merkzeichen der Goldschmiede Ungarns vom Mittelalter bis 1867

2. reprint kiadás, 464 oldal, 8479 Ft

A kötet a történelmi Magyarországban tartozó városok szerinti csoportosításban tartalmazza a műkincsek ötvösjegyeit, mestereit, tulajdonosait és egyéb adatait.

Révay Mór János Érdekességek a magyar könyvkiadó történetéből

I-II. kötet, reprint kiadás, 408+496 oldal, 8500 Ft

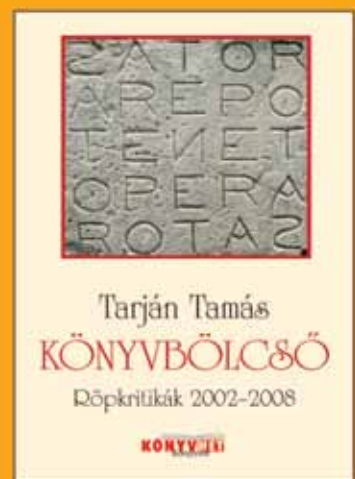
A Révai Testvérek Rt. igazgatójának, a Révai Nagy Lexikona főszerkesztőjének emlékirata 1920-ból – mintha csak ma lenne: a könyvkiadó ipar kezdetei Magyarországon. Megjelent a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Glant Tibor Emlékezzünk Magyarországra 1956

Tanulmányok a magyar forradalom és szabadságharc amerikai emlékezetéről

320 oldal, 2490 Ft
Glant Tibor kötetében történelmi pontossággal azt mutatja be, hogyan őrződött meg, hogyan és mi maradt fenn Amerikában az 1956-os forradalomról a nem magyar származású amerikaiak „köztudatában”. Megjelent a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Tarján Tamás Könyvbölcse

Röpkritikák 2002-2008

Hét év rövidebb-hosszabb kritikáiból, olvasónapló jellegű cikkeiből válogatta össze a szerző a kötetben megjelent közel kétszáz, kortárs könyvről szóló írást, melyek így összegyűjtve e hét bő esztendő szellemi-irodalmi körképeként szemléltethetők, nem felejtve: „röpkben a tenger”. Megjelent a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Csak keresni kell –
a könyvesboltokban

www.konyv7.hu

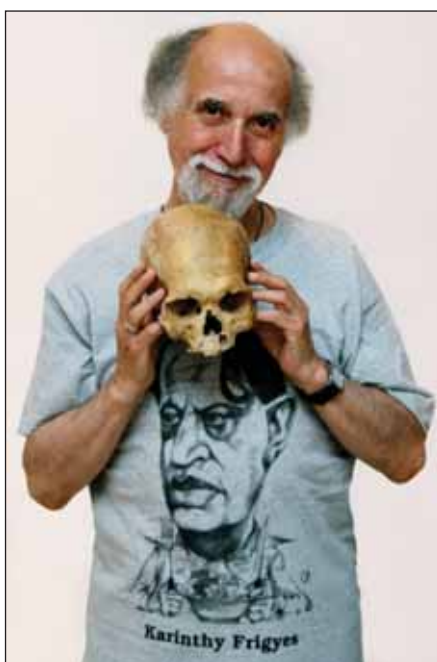
Bevezetés-Átvezetés-Kivezetés

Beszélgetés Sándor Györggyel

■ Sándor György előadóművész-író-humoralista a magyar művészeti élet sajátos színfoltjaként tűnt fel az Egyetemi Színpadon, a '60-as évek derekán abszurd, meglepő asszociációkra építő, első önálló estjével. Közel félévszázados pályafutása alatt több mint tíz önálló esttel, számtalan utcai játékkal és hét könyvvel jelentkezett. Sándor György életműve elismeréseként – a Jászai Mari-díj, a Karinthy-emlékgyűrű, valamint a Magyar Örökség Díja után – a Magyar Köztársaság Középkeresztjét vehette át, március 15-én. Pályája foglalatoként, 70. születésnapjára jelent meg három, egymásba játszó, tipográfiaileg összehangolt kötete, Bevezetés-Átvezetés-Kivezetés címmel az Arcus Kiadó gondozásában. Sándor Györggyel az indulásról és a második kiadásához érkezett kötetéről beszélgettünk.

– Meséljen egy kicsit a pálya elejéről!

– Harmadikos gimnazistaként tettem először egy kísérletet a színházban való megkapaszkodásra, Kaposváron. Ki akartam játszani az életet, és úgy gondoltam, a színház jó menedékhely ehhez. Aztán elmentem felvételizni a főiskolára. Rám nézett a felvételi bizottság elnöke, és morózsusan odabökte: „mondjon valami humorosat”. Garas Dezső számított akkor a „prototípusnak” – kiugró pofacsont, nagy orr, pici szem – no, gondolták, én is egy „komikus karakter” vagyok. Szóval igyekeztem kipréselni magamból valami humorosat. A nevetés azonban nem jött át, a batiszt zsebkendőjüket a szájuk elé tették, nehogy én azt higgyem, hogy ők azt hiszik, hogy én azt hiszem. Amúgy csapnivaló voltam. Mondták, „köszönjük”. Ami azt jelenti, majd értesítjük. Soha. Ahogy battyogtam kifelé, a világ összes fájdalma rajtam, nem sikerült kijátszanom az életet. Visszafor-dultam az ajtóból, és a legkedvesebb hangomon kértem, hadd mondjam el József Attila Anyám c. versét. Megenyhültek. 6000 jelentkezőből 24-et vettek föl, köztük engem. Az Uránia mozi kistermében volt az eredményhirdetés – felszólítottak bennünket a színpadra – boldog 24-et. Én a második sorban álltam, előttem Kézdy Gyuri. Odaúgtam neki: „én csak úgy belógtam ide.” De a főiskolás karrierem nem tartott sokáig. Első év végén Heltai Nagy nő c. darabját játszottuk vizsgaelőadásként, ami arról szól, hogy egy slapaj, kezdő újságíró a józsefvárosi albérlésben titokban fogadja a kor ünnepektől primadonnáját. Annyira titokban, hogy a légyottot már az előszobában lefűlelik: ott bá-mészködik a házmestertől kezdve a hentesig és cipészig mindenki. Én a gang szerepét kértem. A gang elé egy ablakkeretet – szerényen, mindezt a díszlet közepére. A darab forr-pontja a leleplezés: a Nagy nő megjelenik a találgán, mire minden szereplő, házmester, hentes, cipész és a többiek, egetverő éljenzésben törnek ki. Mert ugye egy tehetséges főiskolás meggyőződéssel éljen, adott esetben mindegy, hogy mit. Mikor elült a tapsvihár, én, mint egy Unicum-reklám, kidugtam a fejem az ablakon, lassan összezsáptam egyszer a tenyerem, fapofával, enerváltan és visszafogottan annyit mondtam: él-jen. Jól megnyomva az l-et. Ugyanezt még egyszer, majd lebuktam, vissza a gang mögé. Páros lábbal rúgtak ki a főiskoláról. De akkor ott, megteremtődött a saját műfajom: a stilizált, szöveg elleni ellenpontozás.

– Az igazi ismertséget az önálló estek hozták meg az Ön számára. Hogyan születtek meg ezek az előadások?

– Eleinte a nagy klasszikusokhoz nyúltam vissza: Karinthy-nak, Mrozeknek, Tilkovszkynak egy-egy novelláját stilizáltam, és próbáltam átformálni a saját egyéniségemre. A pálya tulajdonképpen akkor dőlt el, mikor már saját magamra tudtam írni.

– A Bevezetés-Átvezetés-Kivezetés szinte az egész pálya foglalatát adja. Mit lehet tudni a keletkezéstörténetéről?

– A Centrál Kávéházban megismerkedtem Mesterházy (mys) Sándorral, aki Karácsonyra megajándékozott engem egy kis alakú, vajsárga, merített papírból készült könyvvel. A kötet (amiről később megtudtam, hogy összesen hét példányban jelent meg)

emlékkönyvre hasonlított; Sándor vas-tag, zöld tussal japáni verseket írt bele – gyönyörű kézírással. Én ekkortájt épp egy köztes állapotban voltam, közeledett a 70. életévem, s úgy éreztem, megajándékozhatnám magamat valami hasonlóval. Elkezdtem hát lejegyezni azokat a sorokat, melyek a 45 éves pályafutásom alatt valamiért különösen sokat jelentettek nekem. Mivel ezeket a sorokat kiragadtam az eredeti összefüggéseikből, (egy-egy magánszámból, zárt rendszerből), az egymás mellettiségük, és az egymással való ütközésük kapcsán egy különös másfajtság jött létre. Mivel eredetileg magamnak írtam, s nem gondoltam kiadásra, nem működött az öncenzúra, a papír pedig türelmes. Így lett a végletekig absztrakt, abszurd és szürreálisan elvont a szöveg, ami mögött egyszer mégiscsak megjelent a potenciális olvasó. Egy régi barátom, az Arcus Kiadó igazgatója vetette föl, mi lenne, ha kiadnánk a könyvet? Így szüle-

tett meg a Kivezetés a szépirodalomból, amit másik két kötet követett. Egy csöppet tartottam tőle, hogy a könyv – amit kőkor-szaki módon, villanyírógéppel pötyögtem be, elveszti a személyességét, ha nyomdába kerül, de szerencsére sikerült megőrizni a tüzet, a hamvasságot. A személyességet erősítik a kézírással bejegyzések, a naplószerű szövegrészletek.

– A kuriózumnak számító, fantasztikus fotóanyag külön érdeme a könyveknek.

– A fotók zömében egy másik öntörvényű társművésznek, Burger Barnának a munkái; akinek az egyetlen bűne, hogy túl jó a fényképezőgépe, ezért a cseppet sem előnyös képeken az összes szarkaláb és pórus kiüt. Amúgy valóban, máshol nem látható képek szerepelnek az írások mellett.

– Jelenleg min dolgozik?

– A Budapesti Kamara Színházban még mindig megy a két évvel ezelőtt kezdett A Semmittudás Egyeteme, illetve most készül az új előadóestem, amiről csak annyit árulok el, hogy rokona a Gyónás sok szem közt c. darabomnak. Az írással föl-hagytam; a maradék kis életemben csak a színházban szeretnék megszólalni. A könyv kirándulás, már nem kirándulok. Tulajdonképpen interjút sem szabadna adnom, hanem csöndben kéne maradnom két önálló est között.

Maczkay Zsasklin
Fotó: Cservenák Péter

Halmazottan előnyös helyzetben

Beszélgetés Vasy Gézával

Egész pályáját egy munkahelyen, az ELTE magyar irodalom tanszékének oktatójaként dolgozta végig a Magyar Írószövetség jelenlegi elnöke, Vasy Géza. Publikált persze közben, könyvei, írói monográfiái jelentek meg, például Sánta Ferencről, Nagy Lászlóról, Kormos Istvánról, Juhász Ferencről.

■ – Szabályosan váltam olvasóvá, mert, bár régi értelmiségi családba születtem bele, s szép számmal sorakoztak otthon a könyvek, senkinek sem jutott eszébe, hogy iskolás korom előtt írni olvasni tanítsanak – emlékezik gyerekkorára Vasy Géza. – Mégis hamar komoly olvasóvá váltam, a mesék után jöttek a Verne-könyvek, a Robinson Crusoe ifjúsági kiadása, s tízéves koromra már legalább harmadszor olvastam az Egri csillagokat, amelyből az otthoni írógépen két ujjal pötyögve írtam egy pár oldalas tömörítvényt verssorokba tördelve. Hamarosan kiderült, hogy jól tudok hangosan olvasni. Harmadik-negyedikben, amikor a tanító néni beteg volt, nekem kellett a kéznél lévő könyvből felolvasni, a Robin Hoodra kifejezetten emlékszem, mert egy-egy mulatságos résznél el-elnevettem magam, de a többiek rám szóltak, hogy ne röhögj, hanem olvas.

– Talán nem csak korosztályi sajátosság volt, hogy mániákus olvasó lettem – vélekedik –, remélhetőleg most is lehet ilyen gyerekeket találni. Sok függ persze attól, hogy ki hová születik, mit lát a környezetében, milyen tanárokkal találkozik az iskolában. Azt tapasztaltam, persze ennek is harminc éve, hogy a mi három gyerekünk halmazottan előnyös helyzetű volt. Júlia lányunk nagycsoportos óvodás lehetett, amikor egy téli este elkezdett sírni-sírni megállíthatatlanul, mert apu, anyu, Andris, Bence, mindenki a könyvet bújta, de ő nem ismerte a betűket. Akkor néhány hét alatt az anyja megtanította olvasni. András fiam, aki később elméleti matematikus lett, négyévesen megállt a szobában, ahol az egyik falat könyvespolc borította, nézte, nézte a töméntelen sok kötetet, s megkérdezte: ez mind a miénk lesz, ha ti meghalotok? A szemében ez valami csodálatos kincstárnak tetszett.

Akadnak is kincsek a családi gyűjteményben; elég Vasy Géza déd- és nagyszüleinek egyetemi indexére gondolni: az egyikben Semmelweis Ignác, a másikban Kodály Zoltán aláírása lelhető fel. Maga az irodalomtörténész is büszkélkedhet neves tanárokkal: a gimnáziumban a mai akadémikus Huszár Tibor volt a történelem tanára, az egyetemen pedig elsőéves korától Király Istvánnak lett a legközvetlenebb tanítványa.

Azokat a jelmondatokat is említeti beszélgetőtársam, amelyek a Rákosi-korszakban az iskolai füzetek élén álltak. A munkásmozgalmi üzenetek gyakran ősi bölcsességekből indultak ki, mint például: a tudás hatalom. Azt pedig saját bőrükön is megtapasztalhatták az ötvenes években gyerekeskedők, hogy a vagyonát bárkinek elvehetik, de amit megtanult, az az övé marad.

– A 20. századdal foglalkozó irodalomtörténészként jó néhány olyan alkotóval találkoztam – folytatja az írószövetség elnöke –, akár Csoórral vagy Kányádi Sándorral, aki olyan por-

tán nőtt fel, ahol mindössze két könyv volt, a Biblia és a kalendárium. De nekik többnyire fontos segítők akadtak, egy-egy tanár vagy néhány évvel idősebb barát. S általában korán közel kerültek a könyvekhez is, mert olvasói előzmény nélkül nemigen lehet íróvá válni. Sánta Ferenc vallomásából tudjuk, aki már kamaszként elhatározta: prózaíró lesz felnőttkorában, hogy az első könyvvásárlása Kriza Vadrózsák című székely népköltési gyűjteménye volt. S lám, a Húsz órában a balladaszerkezetet is fölhasználta. A fényes szellők nemzedékét meg úgy tartották nyilván, hogy ők a falu széléről, a szegénytelepről jöttek, napszámosok, nincstelenek közül. Igen ám, de mind középiskolába jártak. Juhász Ferenc pedig tizenöt éve-

sen Nietzsche-műveket olvasott, még hozzá németül, mert a falu s az ő családja is felerészt németajkú volt.

– Hogy miként viszonyultak az olvasókhöz – *töpreng el a kérdésen.* – Erről Nagy László története jut eszembe, aki ifjan dalszerű műveket írt, s csak utána kúszott be verseibe a látomásos, szimbolikus világ. Egyszer az édesanyja megmondta neki: fiam, én azokat a verseidet értettem, amiket eleinte írtál. Valahogy elmagyarázta az édesanyjának s ezáltal nekünk, olvasóknak is, hogy a művészet nemcsak játék, szórakozás, a befogadás munka is. Szellemi munka.

– Az írószövetségben – *tér át most már Vasy Géza a mára* – önironikusan hangzik el olykor, hogy az írók sem olvassák egymást. Az elmúlt húsz évben szakadás jött létre az értékesként számon tartott irodalom és a kommersz, a lektúr között. Aztán amikor dadalmasan feltörekedett a posztmodern irodalom, úgy éreztem, az értékes irodalom is kettévált a hagyományosra és erre az új ágra, amely főleg kezdetben majdhogynem fűtyült az olvasóra.

– Nem hiszem, hogy a könyvvásárlás látványosan csökkent volna – *tér át a számadatokra* –, csak a klasszikusok és a kortárs szépirodalom nem olyan kelendő, mint korábban. Negyven éve a vendégségben Magyarországon járt francia íródelegáció még irigykedett, hogy nálunk négy-ötzres példányszámban jelennek meg versek, tízszer akkorában, mint az ő ötvenmillió országukban. Most nagy sikernek számít itthon az ötszáz példányos verseskötet. A globalizáció és az amerikanizálódás hatásának gondolom e jelenséget.

Beszélgetőtársamtól végezetül az olvasás mellett szóló érvet kértem, amely rohanás és információ terbelte társadalmunkban is a könyvekhez csalogathatja az embereket. Családi anekdotával válaszolt:

– Zeffirelli Rómeó és Júliáját játszották a televízióban, s az akkor kamasz Bence fiam megkérdezte: mondd, apu, aki szerelmes, mindig ilyen szépen beszél? Abban reménykedem, hogy amíg emberiség van, addig a fiúk, a lányok, a nők, a férfiak mindig szerelemesek lesznek, s ilyenkor szeretnének választékosan fogalmazni. Kölcsönkérjük hát Shakespeare, József Attila, a 100 éve született Radnóti Miklós vagy egy 100 év múlva megszülető költő szavait, akár férfi, akár nő lesz az alkotó, hiszen mindinkább látszik, hogy nem férfiváltság e hagyományos érzelméről lírai hangnemben beszélni.

Mátraházi Zsuzsa

/ könyv / antikvárium / idegen nyelvű / zene / film / műszaki / játék, ajándék / drogéria

Könyvek

20% kedvezménnyel

15-75%

Változó akciók

Sikerlista

Ha tájékozott szeretne lenni

Ajándék

Segítünk Önnek a választásban

Antikvárium

33 antikvárium teljes kínálata

Interjú

Interjúk, kritikák heti rendszerességgel

Kényelem

10.000 Ft-os rendelés felett ingyenes házhoz szállítás

Boltjaink

3 Bookline bolt, 2 Bookline Box Budapesten

XVII. SZENT ISTVÁN KÖNYVHÉT

2009. MÁJUS 11-16.

BUDAPEST, FERENCIEK TERE

SZENTEK ÉLETE I-II.

Szerkesztette: Dr. Diós István

A szentek legbővebb életrajzi gyűjteménye a magyar könyvkiadás történetében. Egyedülálló újdonsága, hogy kevés kivétellel mindegyik szentről képet is közöl, valamint, hogy a 6200 életrajz tartalmazza a teljes Római Mártírológiumot, mely magyar nyelven először kerülhet az olvasók kezébe.
2800 oldal, arany- és dombornyomású, műbőr kötésben
Ára: 12000 Ft

NEMESKÜRTY ISTVÁN: MAGYAR SZÁZADOK

A szerző nemzetünk életének meghatározó történelmi eseményeit követi nyomon az államalapítástól napjainkig.
572 oldal, keménytáblás. Ára: 2600 Ft

CZIGÁNY GYÖRGY: ZÁRÓFOGADÁS

Prózaí írások és versek.
136 oldal, puhafedeles. Ára: 1490 Ft

BEER MIKLÓS: MINDENHOL PAP VAGYOK

Elmer István interjúkötete a váci egyházmegye püspökével.
224 oldal, keménytáblás. Ára: 2400 Ft

CZAKÓ GÁBOR: CSATA MINDEN ÁLDOTT NAP

Az idei Stephanus-díjas szerző önéletrajzi ihletettséggű ifjúsági regénye.
352 oldal, keménytáblás. Ára: 1900 Ft

GÁNÓCZY SÁNDOR: HATÁRON INNEN, HATÁRON TÚL

– Teológiai párbeszéd –
Az idei Stephanus-díjas teológus tanulmányainak gyűjteménye a teológia és a tudományok között folyó izgalmas párbeszéd esszenciája.
284 oldal, puhafedeles. Ára: 3100 Ft

VASADI PÉTER: KENYERET ADTÁL...

A kortárs irodalom egyik kiemelkedő alkotójának prózaí írásai.
284 oldal, puhafedeles. Ára: 1600 Ft

FEKETE ISTVÁN: BÚCSÚ

A népszerű író több mint hetven novellája, melyek az évszakok változásait követve egy egész esztendő színeit, fényeit, az elmúlás és az újjászületés csodáját varázsolják elénk.
430 oldal, keménytáblás. Ára: 2100 Ft

MICHAEL HESEMANN: SÖTÉT ALAKOK

Mítoszok, legendák és hazugságok a Katolikus Egyház történetéből: *Eltűzelt titkos evangéliumok – Johanna, a nőpápa – A Szent Grál Krisztus kelyhe? A Római Inkvizíció – Boszorkányvadászatok Európában – Hitler pápája.*
272 oldal, keménytáblás. Ára: 3100 Ft

JAN DOBRACZYŃSZKI: A SZENT KARD

Lebilincselő kalandregény Szent Pál életéről és a korai keresztény közösségek kialakulásáról, az Apostolok Cselekedei nyomán.
354 oldal, keménytáblás. Ára: 2100 Ft

